

Besluit 29/13 B

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 17 mei 2013

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 22 februari 2013

Datum

3 mei 2013

Documentnummer

3402681

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

gelezen het voorstel van de griffier, d.d. 3 mei 2013 – 3402680;

gelet op artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012;

besluiten:

1. de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 22 februari 2013 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 17 mei 2013

Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. drs. C.J.M. Dortmans

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten
van Noord-Brabant op 22 februari 2013**

VASTGESTELD VERSLAG

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	5	
Agenda	7	
Presentielijst	9	
Opening van de vergadering	9	
Spreker:		
Voorzitter	9,10,11	
Indienen motie M1	10	
Indienen motie M2	10	
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw en tijdelijk lid van Provinciale Staten	11	
Sprekers:		
Voorzitter	11,12	
Griffier	11	
Van den Berg	11	
Burger Dirven	11	
Heijmans	11	
Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 12 oktober 2012	12	09/13
Ingekomen stukken	12	14/13
Zuidelijke Rekenkamer; een op onderdelen meer verzelfstandigde bedrijfsvoering	12	08/13
Bekostiging en representativiteit Omroep Brabant 2013-2018	12	04/13
Onteigening ten behoeve van de Randweg Zundert (N638)	12	05/13
Onteigening ten behoeve van de Rondweg Oudenbosch (N641)	12	06/13
Beheer en onderhoud kunstwerken provincie Noord-Brabant; onderzoeksrapportage Zuidelijke Rekenkamer	12	84/12
Spreker:		
Voorzitter	12	

**Zienswijze op de ontwerpbegroting 2013 van de
Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant**

12

07/13

Sprekers:

Voorzitter	13,14,15,16,17,18,19,20
Mw. Brunklaus	19,20
Mw. Geeraedts	15,16
Van Hattem	15,16,18,19,20
Van den Hout	16,18
Mw. Van Iersel	19,20
Kap	19,20
Kuijken	13,17,19,20
Leenders	19,20
Mw. Lestrade-Brouwer	15
Mondriaan	19,20
Mw. Spierings	13,14,17,18,1,20
Verhees	17,19,20
Van der Wel	19,20
Mw. Wijnands	14
Amendement A1 (mw. Spierings; verworpen)	14,19
Amendement A2 (mw. Spierings; verworpen)	14,19
Amendement A3 (mw. Spierings e.a.; verworpen)	15,19

**Toestemming Provinciale Staten oprichting en aangaan
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant
Noord**

20

03/13

Sprekers:

Voorzitter	21
Mw. Brunklaus	21
Van Hattem	20
Van den Hout	20
Mw. Van Iersel	21
Mw. Van der Kammen	21
Kap	21
Kuijken	20,21
Leenders	21
Mw. Lestrade-Brouwer	21
Mondriaan	20,21
Verhees	21
Van der Wel	21

Beleidskader en Uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie

21

11/13

Sprekers:

Voorzitter	23,25,27,28,32,33
Altundal	22,23,32
Bouwman	27,28,32
Heijmans	27
Mw. Van der Kammen	23,25,32

Kap	29,32
Koevoets	21,32
Mw. Lestrade-Brouwer	26,27,32
Mondriaan	29,32
Pauli	30
Van Vugt	22,32
Van der Wel	32
Mw. Wijnands	26,32

Wijziging Verordening ruimte, kaartaanpassingen

33

88/12

Sprekers:

Voorzitter	33,37,39,40,42,43,45,46,47,48,49,51,52,54, 55,58,61,62,63,64,65,66
Van Agtmaal	33,34,42,64,65,66
De Boer	47,48,49,50,51,52,53,54,55,56,57,62,63
Mw. Brunklaus	41,42,48,49,54,58,60,61,63,64,65,66
Mw. Geeraedts	38,39,55,56,57,58
Van Hattem	35,50,59,61,64,65,66
Heijmans	39,56
Kap	46,64,65,66
Mondriaan	61,64,65,66
Mw. Slegers	34,39,57,58,64,65,66
Mw. Spierings	40,51,53,57,59,64,65,66
Verhees	33,57,60,64,65,66
Wagemakers	37,38,39,40,52,59,64,65,66
Van der Wel	34,39,40,42,43,51,52,53,54,55,61,62,64,65, 66
Amendement A4 (Van Hattem; verworpen)	37,64
Amendement A5 (Van Hattem; verworpen)	37,64
Amendement A6 (mw. Brunklaus e.a.; verworpen)	43,65
Amendement A7 (mw. Brunklaus e.a.; ingetrokken)	43,63
Amendement A8 (Van der Wel e.a.; verworpen)	46,65
Amendement A9 (Van der Wel; verworpen)	46,65
Motie M3 (mw. Brunklaus e.a.; aangenomen)	63,66

Vragenuurtje

66

Spreker:

Voorzitter	66
------------	----

Motie M1 over een niet geagendeerd onderwerp

10,66

Sprekers:

Voorzitter	66,67,68
Mw. Arts	67
Van den Berg	67
Bouwman	67
Van Heugten	66
Kap	68

Mw. Klitsie	67
Mondriaan	67
S. Smeulders	67
Van Vught	66
Van der Wel	68
Mw. Zwijnenburg-van der Vliet	67
Motie M1 (Van Vught e.a.; aangenomen)	10,68

Motie M2 over een niet geagendeerd onderwerp 10,68

Sprekers:

Voorzitter	68,69
Mw. Arts	68,69
Van den Berg	69
Bouwman	69
Van Heugten	68
Kap	69
Mondriaan	69
S. Smeulders	68,69
Van Vught	69
Van der Wel	69
Mw. Zwijnenburg-van der Vliet	69
Motie M2 (S.Smeulders e.a.; aangenomen)	10,69

Sluiting van de vergadering 69

Spreker:

Voorzitter	69
------------	----

Besluit nr. 29/13 70 29/13

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brenninkmeijer, drs. J.W.	CDA	Helvoirt
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	‘s-Hertogenbosch
Dol, R.	PVV	Uden
Doelen, W. M. van der <i>(tijdelijk)</i>	CDA	Maren-Kessel
Extel-van Katwijk, mw. A.A.H.C.M. van	CDA	Gemert
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	‘s-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Keijzers-Verschelling, mw.mr. J.C.R.	CDA	Son en Breugel
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Leenders, drs. H.J.M.	PvdA	Breda

Lestrade-Brouwer, mw. M.C.
 Liempd, P.J. van
 Lopik, ing. A.T. van
 Mondriaan H.
 Oomen-Peeters, mw. I.N.M.
 Prins-Afman, mw. drs. M.W.
 Roozen, mw. C.J.M.
 Slegers, mw. drs. V.T.C.
 Smeulders, drs. P.H.M.
 Smeulders, S.J.A.H.
 Spierings, mw. M.J.G.
 Staak, W.R.van der
 Tetteroo, mw. M.P.S.
 Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.
 Verhees, H.W.
 Vissers, M.P.
 Vught, A.C.J.M. van
 Vugt, drs. R.J. van
 Wagemakers, R.J.J.M.
 Wel, ir. M.C. van der
 Wijers, A.J.H.
 Wijnands, mw. drs. A.M.
 Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.

D66	Boxtel
PvdA	Eindhoven
VVD	Heesch
50PLUS	Boxtel
D66	Diessen
VVD	Sint Oedenrode
SP	Roosendaal
SP	Tilburg
GroenLinks	's-Hertogenbosch
PvdA	Helmond
D66	Sint Michielsgestel
SP	Boskant
PvdA	's-Hertogenbosch
VVD	Breda
VVD	Someren
SP	Oosterhout NB
CDA	Rijkevoort
CDA	Woudrichem
PvdA	Tilburg
PvdD	Rijsbergen
VVD	Oosterhout NB
PvdA	Helmond
VVD	Woudrichem

mw. drs. C.J.M. Dortmans, griffier

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

VRIJDAG 22 FEBRUARI 2013

Agenda

- I. Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II. Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging tijdelijk lid van Provinciale Staten
- III. Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 12 oktober 2012
- IV. Ingekomen stukken
- V. Voorstellen

A-stukken: hamerstukken

De nummers:

- 08/13 *Zuidelijke Rekenkamer; een op onderdelen meer verzelfstandigde bedrijfsvoering*
- 04/13 *Bekostiging en representativiteit Omroep Brabant 2013-2018*
- 05/13 *Onteigening ten behoeve van de Randweg Zundert (N638)*
- 06/13 *Onteigening ten behoeve van de Rondweg Oudenbosch (N641)*
- 03/13 *Toestemming Provinciale Staten oprichting en aangaan Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Brabant Noord*
- 07/13 *Zienswijze op ontwerp-begroting 2013 van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant*
- 84/12 *Beheer en onderhoud kunstwerken provincie Noord-Brabant; onderzoeksrapportage Zuidelijke Rekenkamer*

B-stukken: moties en amendementen

--

C-stukken: bespreking in PS

De nummers:

11/13 Beleidskader & Uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie

88/12 Wijziging Verordening ruimte, kaartaanpassingen

VI. Vragenuurtje

VII. Sluiting

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 22 FEBRUARI 2013

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Griffier: mw. drs. C.J.M. Dortmans

Volgens de presentielijst zijn 50 leden aanwezig, te weten:

Heijmans, Van Gruijthuisen, Koevoets, drs. Leenders, ing. Van Lopik, Kuijken MSc, mw. Kardol, Kerkhoff, mw. Frijters-Klijnen, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, ing. Van Agtmaal, drs. Burger Dirven, Van Liempd, S. Smeulders MA, mw. Spierings, mw. Lestrade-Brouwer, mw.mr. Geeraedts, mw. Van Iersel, Van der Staak, drs. P. Smeulders, mw. Knoet-Michels, Van Hattem, mw.drs. Van der Kammen, Ten Harmsen van der Beek, Kap, drs. Brenninkmeijer, ir. Hageman, Wagemakers, mw. Van Extel-van Katwijk, mw.drs. Klitsie, mw.drs. Wijnands, mw.mr. Keijzers-Verschelling, mw. Roozen, Altundal MIB, ir. Van der Wel, Verhees, Van den Berg, Bouwman, mw.drs. Slegers, mw. Brunklaus, drs. Van Vugt, Van Vught, mw.mr. Aarts-Engbers, Vissers, mw. Arts, Kouthoofd, Wijers, Van dee Doelen, Mondriaan en mw. Oomen-Peeters.

Afwezig zijn 5 leden: Dol, mw. Kerkhof-Mos, mw.drs. Prins-Afman, mw. Tetteroo en mw.mr. Tsoutsanis-van der Koogh.

De voorzitter opent om 09.30 uur de vergadering.

De *voorzitter*: Dames en heren. Ik zou de vergadering willen openen met de mededeling dat op 11 februari jl. het oud-lid van de Provinciale Staten de heer Jack Biemans is overleden. Hij was in de bestuursperiode 1999-2003 lid van uw Staten en zeer actief op de terreinen van milieu en financiën. Naast lid van de Staten van Brabant was Jack Biemans lid van de gemeenteraad van Waalre en in die gemeente ook wethouder en locoburgemeester. Hij is op 66-jarige leeftijd overleden.

Mag ik u vragen te gaan staan en hem te gedenken in ons moment van stilte.

De vergadering neemt enkele minuten stilte in acht.

De *voorzitter*: Mevrouw Kerkhof is vandaag

opgenomen in het ziekenhuis voor een operatie. Wij gaan een kaart rondsturen om haar sterkte toe te wensen bij de vervanging van haar heup en knie.

Ik heet in het bijzonder welkom Judith Keijzers die na de geboorte van Philip weer deel uitmaakt van de Staten. Philip was hier de vorige vergadering. Ook een hartelijk welkom aan de bezoekers op de publieke tribune en aan belangstellenden voor deze vergadering.

Ik stel nu de agenda aan de orde. Ik constateer dat de Staten daarmee kunnen instemmen.

Er zijn twee moties ingediend over een niet geagendeerd onderwerp. Deze worden gekopieerd. Zij zijn al op iBabs geplaatst en worden aan het einde van de vergadering behandeld.

Door de leden Van Vught, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, mw. Arts, Van den Berg, Mondriaan en Kap wordt de volgende motie over een niet

geagendeerd onderwerp voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 22 februari 2013,
constaterende dat:*

- 1. De A2, A67 en A58 van levensbelang zijn voor onder meer de ontwikkeling van Brabant;*
- 2. Er regelmatig files staan en ongelukken gebeuren op de A67 tussen Leenderheide en Geldrop, op de A58 tussen Eindhoven en Tilburg en tussen de knooppunten Annabos en Galder, en op de A2 tussen Eindhoven en Weert;*
- 3. Het prioriteren van fileknelpunten op basis van het relatieve reistijdverlies ongunstig is voor met name grote provincies als Noord-Brabant, omdat de files worden weggemiddeld over langere trajecten en daarmee over het algemeen laag scoren in de prioritering;*
- 4. Investerings in infrastructuur in deze tijd gunstig zijn voor de werkgelegenheid,*

overwegende dat:

- 1. De aanpak van de A67 Leenderheide-Geldrop door de minister is wegbezuinigd;*
- 2. De versnelde aanpak van de A58 Tilburg-Eindhoven en Annabos-Galder in gevaar kan komen doordat de minister van I en M het benodigde rijksgeld 3 tot 5 jaar later beschikbaar wil stellen;*
- 3. De aanpak van de A2 tussen Eindhoven en Weert (nog) niet is opgenomen in het MIRT,*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

de Tweede Kamer te bewegen om

- 1. het bezuinigingsvoorstel voor A67 Leenderheide-Geldrop ongedaan te maken,*
- 2. er bij de minister van I en M op aan te dringen dat de versnelde aanpak van A58 Tilburg-Eindhoven en Annabos-Galder niet in gevaar mag komen vanwege het naar achteren schuiven van de rijksmiddelen;*
- 3. aandacht te vragen voor de knelpunten op de A2 tussen Eindhoven en Weert,*
- 4. er bij de minister van I en M op aan te dringen dat zij snel met een betere manier van prioritering van verkeersknelpunten komt,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M1.

Door de leden S. Smeulders, Van den Berg, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, Van Vught,

Bouwman, Mondriaan en Kap wordt de volgende motie over een niet geagendeerd onderwerp voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op vrijdag 22 februari 2013,
constaterende dat:*

- de Belgische gewesten de intentie hebben om met ingang van 2016 een generiek wegvignet in te voeren voor gebruik van het Belgische wegvignet (lokale, provinciale en rijkswegen);*
- ook buitenlandse automobilisten in de huidige plannen een wegvignet dienen aan te schaffen alvorens van het Belgische wegvignet gebruik te mogen maken;*
- een adviesorgaan van de Europese Commissie de invoering van het Belgische wegvignet als "discriminerend" voor buitenlandse automobilisten heeft gekenmerkt;*
- de Belgische gewesten de plannen voor invoering van een wegvignet voor buitenlandse automobilisten momenteel heroverwegen,*

overwegende dat:

- het voor Brabanders van belang is om zonder belemmeringen van het Belgische wegvignet gebruik te kunnen maken;*
- bewoners van de grensstreken worden gedwongen om te rijden (belasting van milieu en economisch inefficiënt) omdat voor gebruik van de snelste en logische – Belgische – weg dient te worden betaald;*
- er een ongelijk speelveld ontstaat als Nederlanders in België moeten betalen voor gebruik van de wegen en Belgen wel gratis van het Nederlandse wegvignet gebruik kunnen maken;*
- de provincies Limburg en Zeeland (die in een vergelijkbare positie zitten) ook actie ondernemen tegen invoering van het Belgisch wegvignet,*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- samenwerking te zoeken met de provincies Limburg en Zeeland, die beide reeds actie hebben ondernomen om hun weerstand tegen het Belgische wegvignet duidelijk te maken aan de Belgen;*
- gezamenlijk de bezwaren tegen de invoering van een Belgisch wegvignet over te brengen aan de minister van Infrastructuur & Milieu en de Tweede Kamer;*
- gezamenlijk in gesprek te gaan met de Belgische gewesten over de nadelen die de Nederlandse grensregio's ondervinden van invoering van een Belgisch wegvignet,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M2.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw en tijdelijk lid van Provinciale Staten

De *voorzitter*: Het zwangerschapsverlof van mevrouw Daniëlle Aarts is op 13 februari jl. ingegaan. Dat betekent dat er geloofsbrieven van de heer Van der Doelen moesten worden onderzocht door een commissie uit uw Staten bestaande uit de heren Burger Dirven, Van den Berg en Bouwman. Ik vraag de heer Burger Dirven ons te vertellen wat dat onderzoek heeft opgeleverd.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Vorig jaar heeft dezelfde commissie de geloofsbrieven van de heer Van der Doelen onderzocht in verband met de vervanging van mevrouw Keijzers. Vandaag is het ter vervanging van mevrouw Aarts-van der Loo. De door u genoemde commissie heeft de geloofsbrieven onderzocht. De heer Van der Doelen voldoet aan de voorwaarden van het lidmaatschap van Provinciale Staten en vervult volgens zijn eigen opgave geen openbare betrekkingen die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van Provinciale Staten. De commissie geeft de Staten dan ook in overweging om te besluiten tot toelating van de heer Van der Doelen.

De *voorzitter*: Ik dank de heer Burger Dirven en de andere leden van de commissie voor dit onderzoek en voor de bereidheid de conclusies daarvan met ons te delen. Ik zie dat de Staten kunnen instemmen met het voorstel de heer Van der Doelen te beëdigen als lid van onze Staten. Ik vraag de kamerbewaarder de heer Van der Doelen naar voren te geleiden en ik verzoek de griffier de eed voor te lezen. Ik verzoek u allen te gaan staan.

De *griffier*: "Ik zweer dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, recht-

streeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

In handen van de voorzitter legt de heer Van der Doelen de in artikel 14 van de Provinciewet voorgeschreven verklaring en belofte af.

De *voorzitter*: Mag ik u feliciteren en wederom welkom heten in ons midden. Daar hoort een bloemetje bij. Welkom terug.

(applaus)

De *voorzitter*: Dames en heren. Ik stel voor dat wij de heer Van der Doelen welkom heten en feliciteren in de koffiepauze en nu de vergadering verder vervolgen.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voorzitter! Ik lees net op twitter dat de heer Vissers van de SP ons uitmaakt voor cryptofascisten. Ik wens hierover uitleg van de heer Vissers want ik ben hier ongelooflijk woest over. Ik vind dit beschamend.

De *voorzitter*: Mijnheer Van den Berg, ik heb geen kennis van wat er op twitter allemaal gebeurt, maar laten wij op een later moment hierover spreken dan kan ik het even op mij laten inwerken. Ik begrijp de boosheid maar ik wil eerst kijken wat er echt gebeurd is. Later komen wij hierop terug.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het ging even mis omdat ik er niet helemaal bij was. Ik begrijp dat er iemand boos is vanwege een bepaalde uittaling. Ik zou deze Staten eraan willen herinneren dat mijn fractie in het openbaar ook wel eens voor multiculti-cryptocommunist is uitgemaakt. Ik kan daarover heel erg moeilijk gaan doen en mij zwaar en diep beledigd voelen, maar

ik zou zeggen laten wij een beetje rustig aan en normaal doen. Overigens, voorzitter, en dat vind ik ook kwalijk, heeft de PVV deze coalitie vorige keer voor Maoïstisch uitgemaakt. Als je dat doet, vind ik dat je een iets kleinere broek aan moet trekken.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, wij stoppen nu dit debat. Ik laat onderzoeken wat er gebeurd is. Mag ik in algemene zin u allen oproepen om u waardig te gedragen als volksvertegenwoordiger, zowel hier in de zaal als op twitter. Wij zijn allemaal niet gediend met dit soort debatten. Ik zal het laten onderzoeken. Ik kan nu niet overzien wat er precies gebeurd is.

Nummer PS 09/13

Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 12 oktober 2012

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

Nummer PS 14/13

Ingekomen stukken

Er wordt besloten conform de voorstellen van de griffier.

De *voorzitter*: Zoals u weet, gaan wij vanaf vandaag werken met A-, B- en C-stukken. De A-stukken zijn hamerstukken. Dat zijn er vandaag vijf. Bij de B-stukken gaat het om onderwerpen waarbij in principe alleen over de ingediende moties en amendementen gesproken kan worden. Vandaag betreft dat bijvoorbeeld Statenvoorstel 07/13: Zienswijze op ontwerpbegroting 2013 van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Er zijn drie C-stukken vandaag. C-stukken betreffen onderwerpen die integraal worden behandeld. Voor de B- en C-stukken is een spreektijdsregeling van kracht. De fracties hebben allemaal een bepaalde hoeveelheid spreektijd toegewezen

gekregen die zij zelf over de onderwerpen hebben verdeeld. Wij beginnen nu met de A-stukken, de hamerstukken. Ik merk overigens op dat de hamer ontbreekt op de tafel van de voorzitter, maar dat hoeft de behandeling van de hamerstukken niet in de weg te staan.

U kunt bij ieder hamerstuk aangeven of u behoefte hebt aan stemming. Dat kan betekenen dat u een stemverklaring wilt afleggen. Als het niet op een stemming aankomt, wordt het stuk bij acclamatie geaccepteerd.

Nummer 08/13

Zuidelijke Rekenkamer; een op onderdelen meer verzelfstandigde bedrijfsvoering

Nummer 04/13

Bekostiging en representativiteit Omroep Brabant 2013-2018

Nummer 05/13

Onteigening ten behoeve van de Randweg Zundert (N638)

Nummer 06/13

Onteigening ten behoeve van de Rondweg Oudenbosch (N641)

Nummer 84/12

Beheer en onderhoud kunstwerken provincie Noord-Brabant; onderzoeksrapportage Zuidelijke Rekenkamer

Deze voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De *voorzitter*: Dan komen wij bij de B-stukken.

Nummer 07/13

Zienswijze op de ontwerpbegroting 2013 van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

De *voorzitter*: Bij dit voorstel is door drie fracties spreektijd aangevraagd, waarschijnlijk om moties of amendementen in te dienen.

De heer *Kuijken* (CDA): Voorzitter! Ik zie af van mijn spreektijd.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! We bespreken nu de zienswijze op de ontwerpbegroting 2013 van de OMWB. Dat is een hele mond vol. Laat mij het even uitleggen. Op 12 oktober 2012 hebben PS ingestemd met de vorming van de OMWB. Provincie en gemeenten brengen hier hun taken in op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De OMWB is een zelfstandig orgaan met een eigen begroting en directeur. Dit betekent dat veel medewerkers van de provincie en de gemeenten een nieuwe werkgever krijgen. De OMWB heeft ook een eigen begroting. De provincie zit in het bestuur van de OMWB en kan als zodanig een zienswijze indienen op de begroting. Dat is een bevoegdheid van PS. De begroting die voorligt, geeft ook een doorkijk naar 2014 t/m 2016.

Aangezien dit stuk nog niet in de commissie is behandeld, moet ik er nú uitgebreid bij stilstaan. Wij hebben enkele opmerkingen bij de begroting, die wij graag opgenomen willen hebben in de zienswijze. Daarnaast vragen wij vandaag aandacht voor enkele kwaliteitsaspecten van de Omgevingsdienst.

Laat ik beginnen bij de begroting. Hoewel GS in de beantwoording van mijn technische vragen aangeven dat de Omgevingsdienst in 2014 geen frictiekosten meer heeft, staan er in de begroting nog "transitiekosten" opgenomen voor 2014. Het is mij om het even of er gesproken wordt over frictiekosten of transitiekosten, maar het gaat wel om een bedrag van ruim 1 miljoen euro dat in 2014 nodig is om een goede overgang te

bewerkstelligen. Persoonlijk vind ik dat echt heel veel voor een organisatie waarin allemaal mensen komen die inhoudelijk blijven doen wat ze altijd deden. Als bedrijven bij fusies zoveel kosten zouden hebben, zouden ze eraan failliet gaan! En mag ik u er even aan herinneren dat de provincie in de provinciale begroting voor de drie omgevingsdiensten die er in Brabant komen al reeds €6 mln. aanloop-, desintegratie- en frictiekosten heeft opgenomen voor 2013 t/m 2015? Om de frictiekosten over 2013 en 2014 te financieren, heeft de Omgevingsdienst ruim €2 mln. nodig. De provincie is bereid 60% hiervan beschikbaar te stellen in de vorm van een lening met 3% rente. Als er over de volledige €2 mln. 3% rente betaald moet worden, is dat €60.000 per jaar! Met deze rente is geen rekening gehouden in de begroting voor de jaren 2014 t/m 2016. Wij vinden het erg naïef om te denken dat dit "vanzelf wel goed komt". In de zienswijze is hier namelijk geen expliciete aandacht voor gevraagd.

Als de rentelasten voor de Omgevingsdienst de enige opgave waren voor 2015 en 2016, dan viel het nog wel mee. Echter, in 2015 moeten niet alleen de €1 mln. frictiekosten voorbij zijn, er moet vanaf 2015 ook een taakstellende kostenreductie van 3% per jaar worden gerealiseerd. Concreet moet de Omgevingsdienst in 2015 ruim €2,2 mln. goedkoper c.q. efficiënter werken dan in 2014: €2,2 mln.!

Er is op geen enkele wijze aangegeven hoe de OMWB dit voor elkaar denkt te krijgen. Zoiets gaat niet vanzelf. De OMWB doet in zijn begeleidende brief zelf de volgende suggestie voor de zienswijze: "De OMWB te vragen bij de kaderbrief voor 2014 een plan van aanpak beschikbaar te hebben, waarin het tempo en de omvang van de efficiëntietaakstelling van de OMWB nader is gespecificeerd." Wij vragen ons af waarom het college deze suggestie niet heeft overgenomen en niet in de zienswijze heeft opgenomen als de OMWB daar nota bene zelf om vraagt.

Mijn volgende opmerkingen betreffen de kwaliteit. De omgevingsdiensten zijn door het Rijk ingevoerd als oplossing om de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving te

vergroten.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! Ik dacht dat het om een B-stuk ging. Ik ben een beetje verbaasd over het feit dat mevrouw Spierings vragen stelt. Ik dacht dat er alleen een amendement zou worden ingediend. Het is voor mij geen probleem dat er vragen gesteld worden, maar dan het als een C-stuk geagendeerd moeten worden.

De *voorzitter*: Mevrouw Spierings is de enige die een amendement indient en is nu bezig met een toelichting van vier minuten waarom dit amendement wordt ingediend. Wij kijken even of dit inderdaad tot een discussie leidt. Ik zal de Staten daartoe zo dadelijk expliciet uitnodigen. Ik stel voor dat mevrouw Spiering haar betoog afrondt.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Alleen het bij elkaar zetten van mensen in een omgevingsdienst, levert nog geen kwaliteit. Wij hebben, samen met PvdA en GroenLinks, al diverse malen uitgesproken dat wij veel belang hechten aan de kwaliteit van uitvoering van de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving). Daarom dienen wij, samen met PvdA, GroenLinks en de PvdD een amendement in waarin de OMWB wordt verzocht om in 2013 met een plan te komen voor de verhoging van de kwaliteit. U zult misschien denken dat dit voor zich spreekt.

De *voorzitter*: Mevrouw Spierings uw spreektijd is voorbij. Wilt u afronden?

Mevrouw *Spierings* (D66): In dat geval lijkt het me geen enkel probleem om ons amendement te steunen.

Overigens heeft mijn fractie verzocht om er een C-stuk van te maken. Vandaar mijn uitgebreide bijdrage.

De *voorzitter*: Dat verzoek is mij niet geworden. Door het lid mw. Spierings worden de volgende amendementen voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering

bijeen op 22 februari 2013, behandelend het Statenvoorstel 07/13A inzake Zienswijze op ontwerpbegroting 2013 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant,

besluiten:

dat na het laatste bolletje van a. twee nieuw bolletjes worden toegevoegd aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel.

- het eerste met de tekst "de OMWB komt in de kaderbrief van 2014 met een voorstel voor de wijze waarop de rentelasten worden meegenomen in de begroting voor 2014 en verder zonder dat dit tot verhoging van de totale kosten in 2014 en verder leidt;"*
- het tweede met de tekst "de OMWB moet medio 2013 met een plan komen om de transitiekosten in 2014 zover mogelijk naar 0 terug te brengen.*

Toelichting:

- Provinciale Staten hebben op 12 oktober 2012 bij besluit 49/12 B-1 besloten deel te nemen aan de Gemeenschappelijke Regeling van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant;*
- Het financieren van de frictie- en transitiekosten leidt tot rentelasten voor de OMWB, waar nu geen rekening mee wordt gehouden in de begroting;*
- In de voorjaarsnota van 2012 houdt de provincie al rekening met €6 mln. aanloop-, desintegratie- en frictiekosten verspreid over de jaren 2013 t/m 2015. De transitiekosten op de begroting van de OMWB zijn daarin niet meegenomen.*
- De medewerkers die worden ingebracht in de OMWB zijn allemaal bekend met het takenpakket van vergunningverlening, toezicht en handhaving."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 februari 2013, behandelend het Statenvoorstel 07/13A inzake Zienswijze op ontwerpbegroting 2013 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant;

besluiten dat:

- "de volgende drie voorwaarden" als volgt wordt gewijzigd: "de volgende vier voorwaarden";*
- de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd: "d. De provincie vraagt de OMWB bij de kaderbrief voor 2014 een plan van aanpak beschikbaar te hebben waarin het tempo en de omvang van de efficiëntietaakstelling van de OMWB nader is gespecificeerd.*

Toelichting:

- *Provinciale Staten hebben op 12 oktober 2012 bij besluit 49/12 B-I besloten deel te nemen aan de Gemeenschappelijke Regeling van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant;*
- *Vanaf 2015 geldt er een jaarlijkse efficiëntietaakstelling van 3% per jaar. Er is nog geen plan opgesteld voor de wijze waarop deze taakstelling gerealiseerd gaat worden.*
- *De OMWB heeft zelf voorgesteld om in de zienswijzen aandacht te vragen voor het opstellen van een plan van aanpak voor tempo en omvang van de efficiëntietaakstelling van de OMWB."*

De *voorzitter*: Deze amendementen maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen de nummers A1 en A2.

Door de leden mw. Spierings, Leenders, mw. Brunklaus en Van der Wel wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 februari 2013, behandelend het Statenvoorstel 07/13A inzake Zienswijze op ontwerpbegroting 2013 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant; besluiten dat:

- *"de volgende drie voorwaarden" als volgt wordt gewijzigd: "de volgende vier voorwaarden";*
- *de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd: "d. De provincie verwacht van de OMWB dat deze in de loop van 2013 een plan van aanpak kwaliteitsverbetering dienstverlening bij de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving, alsmede verbetering van de kwaliteit en veiligheid van de werk- en leefomgeving opstelt, waarin beargumenteerd en concreet wordt aangegeven op welke wijze en met welk tijdsplan de beoogde kwaliteitsverbetering zal worden gerealiseerd.*

Toelichting:

- *Provinciale Staten hebben op 12 oktober 2012 bij besluit 49/12 B-I besloten deel te nemen aan de Gemeenschappelijke Regeling van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant;*
- *Deze OMWB heeft als doel om een verdere verbetering tot stand te brengen in:*
 - *de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken;*
 - *de kwaliteit en veiligheid van de werk- en*

leefomgeving."

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A3.

De *voorzitter*: Er is hier sprake van een misverstand. Bij ons is niet doorgekomen dat er gevraagd is om dit voorstel als een C-stuk te behandelen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! In het presidium is het wel zo vermeld.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik dacht dat het gemeld was, maar er is blijkbaar iets fout gegaan.

De *voorzitter*: Het is niet gemeld. Nu zijn twee van de drie amendementen niet rondgedeeld. Er was ons gemeld dat er één amendement zou worden ingediend. Zo werkt het dus niet. Ik zal de amendementen snel laten vermenigvuldigen. Ik schors de vergadering even en stel na de schorsing de vraag of iemand op die amendementen wil reageren.

De vergadering wordt enige minuten geschorst.

De *voorzitter*: Er is blijkbaar iets misgegaan. Dat gebeurt wel vaker bij nieuwe routines. Aan deze tafel en bij de griffie was niet bekend wat er hier ging gebeuren. Dat had wel zo moeten zijn. We gaan er nu als volgt mee om. Er zijn drie amendementen ingediend. Deze worden door de gedeputeerde nu kort van commentaar voorzien. Dan zal ik daarna vragen of een van de fracties er nog behoefte aan heeft ook te reageren. Daarna komen ze in beginsel zo snel mogelijk in stemming.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik dacht dat we hadden afgesproken dat alle amendementen donderdag zouden worden ingeleverd. We hebben er één. Als ze alle over hetzelfde onderwerp gaan krijgen we ze nu. Dat is wel tegen de afspraak.

De *voorzitter*: Het is niet gegaan zoals had gemoeten. We moeten nu even roeien met de riemen die we hebben. U heeft helemaal gelijk.

We hebben afspraken gemaakt maar dat is hier niet goed gegaan. Mijn voorstel is er nu toch maar even zo mee door te gaan. De les die we nu hebben geleerd is, dat we zeker moeten weten dat gemaakte afspraken worden nagekomen. In het vervolg zal het in een geval als dit leiden tot niet ontvankelijk verklaren, tenzij de Staten in een ordedebat anders beslissen. Ik stel nu voor, gelet op het feit dat het een nieuwe procedure is, enige coulance te betrachten.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Wij hebben die andere amendementen nog niet gezien.

De *voorzitter*: Ze liggen nu op uw tafel. Het zijn er drie.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik maak toch enige bezwaar tegen deze voorgestelde procedure. Wat betreft niet ontvankelijk verklaren, er staat niet in het reglement van orde dat het verplicht op donderdag moet worden aangeleverd. Het is alleen maar een verzoek vanuit de griffie geweest om het op die manier te doen. Het was geen harde eis. Als het niet ontvankelijk wordt verklaard is dat niet op juiste gronden.

De *voorzitter*: We zullen er nog in het presidium op terugkomen. We gaan het wel als een harde afspraak neerzetten. Anders kunnen we niet fatsoenlijk en ordentelijk werken.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dan zal het wel in het reglement van orde moeten worden opgenomen.

De *voorzitter*: Het zou best kunnen betekenen dat dat moet, maar laten we dat in het presidium besluiten.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Er liggen drie amendementen op de voorgestelde zienswijze op de OMWB. Volgens mij wordt in de verschillende amendementen een paar keer hetzelfde gevraagd, maar dat is meer een zaak van techniek.

Het klopt dat in onze eigen begroting rekening is gehouden met transitiekosten van €6 mln. Dat is

niet een op een terug te vinden in de begroting van de Omgevingsdienst. Ten eerste omdat wij transitiekosten hebben berekend voor drie diensten en niet alleen voor deze. Ten tweede betreft het transactiekosten in de begroting die wij hier in huis maken vanuit onze eigen organisatie. De kosten, frictiekosten genoemd in de begroting van de Omgevingsdienst, hebben te maken zoals in het bedrijfsplan is voorgesteld met het uitmiddelen van drie, vier jaar lang de uurtarieven die in rekening worden gebracht. Omdat die worden uitgemiddeld en nu lagere tarieven in rekening worden gebracht dan eigenlijk de bedoeling was, moet de OMWB dat overbruggen. Daarvoor stelt de provincie samen met de gemeente Tilburg een werkkapitaal van €2 mln. ter beschikking.

Het klopt dat de in een amendement genoemde 3% niet staat opgenomen in de begroting van de Omgevingsdienst, maar het staat wel – en daar hebben we het hier over – opgenomen in de zienswijze zoals wij die op de begroting indienen, namelijk dat wij instemmen met de begroting onder de voorwaarde dat de lening onder die en die condities wordt aangegaan. Daarin staat dat er ook rente moet worden betaald.

Het verlenen van een opdracht aan de Omgevingsdienst om te komen tot een aanpak ter verbetering van de kwaliteit, past niet in een zienswijze op de begroting. Ter geruststelling echter, die opdracht stond al in het bedrijfsplan. De directeur van de Omgevingsdienst is inmiddels bezig met het schrijven van een plan van aanpak, hoe te komen tot kwaliteitsverbetering en een norm die vanaf 2015 standaard moet worden, dat hij aan het bestuur van de Omgevingsdienst zal aanbieden. Ik denk dat daaraan dus door de Omgevingsdienst zelf inmiddels tegemoet wordt gekomen.

Op zich is er niets op tegen om zoals staat in amendement A1 een voorstel te doen om de rentelasten op te nemen. Jammer is het dat in hetzelfde besluit staat dat er een plan van aanpak moet komen om die transitiekosten tot nul terug te brengen. Dat plan van aanpak is het bedrijfsplan. Het is een beetje dubbel op. In die zin is het amendement als geheel te ontraden omdat er echt te veel in staat. Er worden dingen gevraagd die al

in gang zijn gezet.

Voor amendement A2 geldt eigenlijk hetzelfde. De omvang en het tempo van de efficiencytaakstelling zijn gespecificeerd. Dat moet binnen drie jaar. Over drie jaar gaan we die inverteertheffingen merken. Ook in die zin is het amendement te ontraden.

Ook amendement A3 wordt ontraden omdat daarin wordt gevraagd om een plan van aanpak voor de kwaliteit. Daarin is inmiddels voorzien in het bedrijfsplan. Het wordt nu al geschreven en aan het bestuur van de Omgevingsdienst aangeboden.

De *voorzitter*: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording.

De heer *Kuijken* (CDA): Voorzitter! De eerste begroting ligt nu voor ons en nu moeten wij als PS geen koudwatervrees hebben. Provinciale Staten staan vast allemaal te trappelen om er van alles van te vinden. Het CDA vindt ook dat we er echt op moeten toezien dat de kosten niet uit de hand lopen en dat de kwaliteit gewaarborgd blijft.

Het uitgangspunt van onze fractie is het vertrouwen in de nieuwe directies van de RUD's. (Regionale uitvoeringsdiensten).

Gehoord de beantwoording van GS wordt tegemoet gekomen aan de vragen van D66.

Het proces was moeizaam. De ombouw en opbouw van de organisatie is omvangrijk en het werkveld is uiterst complex en dynamisch. Wat het CDA betreft grijpen PS dan ook de eerste jaarrekening aan om het college te kunnen afrekenen op de behaalde resultaten en de omvang van de kosten. Het ontstaan van tekorten hoort op tijd gemeld te worden en moet absoluut in de kiem worden gesmoord. Wat het CDA betreft kan het niet zo zijn dat straks een tekort ontstaat en de provincies moeten gaan bijlappen. Laten we vooral de jaarrekening aangrijpen als momentum om er dan even over te praten.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Kwaliteitsverbetering is een belangrijk aandachtspunt maar de Omgevingsdiensten hebben een eigenstandig bestuur. Als provincie hebben we daar een

belangrijke stem in. We moeten die kwaliteitsverbetering inderdaad volgen maar we moeten niet op de stoel van het bestuur van de Omgevingsdiensten gaan zitten. Met die €60.000 heeft zij een punt en mijn vraag aan mevrouw Spierings is of zij op die manier haar amendement wil aanpassen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Met excuses voor de chaos maar dit is het gevolg als stukken niet in de commissie worden behandeld en de antwoorden op technische vragen helaas pas afgelopen woensdag kwamen.

De tariefegalisatie is nodig vanwege de transitiekosten. Wij stellen niet vanwege de tariefegalisatie nu aan de voorkant geld beschikbaar, losstaand van transitiekosten of zo. Als we transitiekosten in 2014 niet hebben of een heel stuk reduceren, dan zou de tariefegalisatie minder groot zijn en zouden we nu ook minder geld hoeven uit te lenen aan de Omgevingsdienst. Ik ben niet principieel tegen het uitlenen van dat geld, maar ik had gewoon liever minder transitiekosten gezien, want het wordt wel door de belastingbetaler opgebracht. Vandaar dat ik het bezwaar van de gedeputeerde tegen het tweede toe te voegen gedachtestreepje aan het besluit niet begriip.

Inzake amendement A2 geeft de gedeputeerde aan dat tempo en omvang van de efficiencytaakstelling van de OMWB zijn gespecificeerd, maar niet nader zijn gespecificeerd. Hoe gaan ze dit invullen? Er lijkt mij geen enkel bezwaar te zijn om in dit amendement gewoon expliciet aan de Omgevingsdienst te vragen dat helder te maken in een plan van aanpak samen met de kaderbrief.

Hetzelfde geldt voor amendement A3. Ik ben blij dat de Omgevingsdienst er blijkbaar al mee bezig is. Het lijkt mij geen enkel bezwaar als wij als PS laten zien dat wij de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving belangrijk vinden.

Om even op de VVD te reageren, ik wil niet op de stoel van het bestuur van de Omgevingsdienst gaan zitten. Ik vraag een plan van aanpak en ik vind het voldoende als wij dat als PS ter informatie ontvangen. Ik heb er in het geheel geen behoefte

aan dat plan van aanpak vervolgens uitgebreid te amenderen, maar het lijkt me niet meer dan normaal dat wij vanuit onze controlerende taak op de hoogte zijn van de kwaliteit en de plannen die worden gemaakt ter verhoging van de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

De *voorzitter*: Wat betreft het eerste dat u zei over de ontstane situatie, zal ik de commissievoorzitter even vragen met de griffie contact op te nemen om te kijken wat wij hiervan kunnen leren om het in het vervolg zo niet meer te hoeven doen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Wat amendement A3 betreft meen ik echt dat het niet de bedoeling is dat we hier dubbel werk gaan doen en de Omgevingsdienst opdragen met een plan te komen terwijl we weten dat de directeur bezig is dat plan te schrijven. We hebben in de zienswijze opgenomen dat wij een lening verstrekken en akkoord gaan met de begroting onder voorwaarde dat de lening die wij verstrekken wordt terugbetaald met een rente van 3% en dat daardoor door de dienst kosten zullen worden gemaakt. Deze zienswijze moet leiden tot een aanpassing van de begroting en zal dus ook leiden tot het opnemen van die €60.000 rentekosten. We gaan hier niet de begroting van de Omgevingsdienst vaststellen, alleen de zienswijze die wij daarop hebben. Het gevraagde om expliciet op te nemen dat het geld gaat kosten, staat volgens mij al letterlijk in onze zienswijze.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! De heer Van den Hout zegt dat we geen dubbel werk moeten doen en daar heeft hij een punt mee, maar als het amendement zo kan worden geïnterpreteerd dat het plan van aanpak onderdeel moet zijn van het bedrijfsplan, heeft hij dan nog steeds bezwaar tegen het amendement?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ja, want we hebben het hier niet over een bedrijfsplan maar over een zienswijze op de begroting 2013. Daar kunnen we van alles aan willen plakken maar dat ontraden wij.

De heer *Van Hattem* (PVV): Het gaat ook om de interpretatie ervan in de verdere uitwerking. Is het dan nog steeds bezwaarlijk als het in die context hier in de PS-vergadering zo wordt geïnterpreteerd?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Volgens mij is het wel bezwaarlijk.

Wat betreft die lening voor de frictiekosten, wij hebben geprobeerd realistisch te zijn. Wij zouden de inverteertheffingen waar de Omgevingsdienst ook voor is opgericht – niet alleen efficiënter, ook goedkoper – vanaf het begin kunnen inboeken maar dan weten we dat we dat niet gaan halen omdat elke nieuwe organisatie de eerste tijd transitiekosten en frictiekosten heeft en dus de kosten hoger zullen zijn dan bij een normale uitvoering. Het is niet erg realistisch dat inverteertheffingen tegelijk op te leggen. We hebben nu een realistische begroting en daarvoor is het wel nodig en handig dat de tarieven gemiddeld worden. Voor het middelen van die tarieven is het nodig dat we een lening verstrekken.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Mijn vraag aan de gedeputeerde is niet nu al allerlei inverteertheffingen in te boeken maar ik zou wel graag uitgelegd krijgen, waarom er zowel in 2013 alsook in 2014 een miljoen euro nodig is aan frictiekosten en transitiekosten, dus twee maal €1 mln. Een bedrijf zou daaraan failliet gaan als ze fuseren.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Absoluut niet. We hebben hier te maken met een bedrijf met een omzet van €27 mln. per jaar. Als je dan €1 mln. nodig hebt voor transitiekosten om meer dan 20 gemeenten, een provincie en een voormalige milieudienst te bundelen in één nieuwe gemeenschappelijke regeling waarin al die partijen op een nieuwe manier moeten samenwerken om kwaliteitsverbetering te bereiken, dan denk ik dat je het heel erg goed doet.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik vind het ontzettend veel op een omzet van €27 mln.

De *voorzitter*: De argumenten lijken mij wel gewisseld. Ik sluit de beraadslaging en ga over tot de stemming over de drie amendementen en het voorstel zelf.

In stemming komt amendement A1.

De heer *Verhees* (VVD): Tegen.

De heer *Kuijken* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

Voorzitter. Wij vinden de intentie van D66 om de belastingbetaler geld te laten besparen heel sympathiek en daar kunnen we onmogelijk tegen zijn.

De heer *Leenders* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, D66 en de PvdD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A2.

De heer *Verhees* (VVD): Tegen.

De heer *Kuijken* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor met dezelfde stemverklaring als zo-even.

De heer *Leenders* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en D66 voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A3.

De heer *Verhees* (VVD): Tegen.

De heer *Kuijken* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvdA, D66, GroenLinks en de PvdD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 07/13.

De heer *Verhees* (VVD): Voor.

De heer *Kuijken* (CDA): Voor.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.
Voorzitter. Volgens ons ontbreken er enkele essentiële onderdelen in de zienswijze.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fractie van D66 tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Nummer 03/13

Toestemming Provinciale Staten oprichting en aangaan Gemeen- schappelijke Regeling Omgevingsdienst Brabant Noord

De heer *Kuijken* (CDA): Voorzitter! Ik zie af van mijn spreektijd.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Dit stuk was als hamerstuk in de commissie aan de orde gesteld. Echter, na de commissiebehandeling verscheen op 15 februari jl. in het Brabants Dagblad een artikel over Boekel als witte vlek in de Omgevingsdienst Brabant Noord. Boekel zou er niet meer aan willen deelnemen. Er was grote twijfel gerezen bij andere kleine gemeenten in deze regio, bijvoorbeeld inzake de garantie dat het budget in 2016 neutraal is. Ook viel op dat ze de

veranderingen van binnenuit willen bewerkstelligen. Daardoor heb ik er toch enige vragen over.

Hoe wil de gedeputeerde omgaan met deze nieuwe ontwikkelingen, veranderingen van binnenuit of hoe ze ook vorm mogen krijgen en, belangrijker, komen er op het voorliggende voorstel nog aanpassingen? In het huidige concept staat Boekel nog wel opgenomen, maar gaat het voor aanpassingen zorgen in de personele bezetting, in het takenpakket en hoe wordt ermee omgegaan als Boekel inderdaad een witte plek wordt en straks via een algemene maatregel van bestuur vanuit het Rijk wordt geregeld? Wat is de impact? Daar zou ik graag wat meer duidelijkheid over willen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voorzitter! Ik zie af van een bijdrage.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Volgens mij moeten we het hier vooral hebben over de vraag of wij als provincie instemmen met de gemeenschappelijke regeling zoals die is voorgesteld. Ik vind het wat lastig als mij wordt gevraagd wat ik vind van het stemgedrag van gemeenteraden van autonome gemeenten en wat eventueel de gevolgen zijn. Nu praten we over de inhoud van de regeling.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ter verduidelijking, we hebben het over een gemeenschappelijke regeling. Die maken we samen met alle partners en Boekel is een van de gemeenten daarbij. Er zijn ook andere gemeenten die twijfelen. Wat gebeurt er als straks een of meer gemeenten zeggen dat ze niet meedoen. Dat heeft impact op aard en opzet van de gemeenschappelijke regeling.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dat zou heel erg vooruitlopen op de besluitvorming. Overigens valt het wel heel erg mee met die impact. Stel dat welke gemeente in Brabant dan ook besluit niet mee te doen in de gemeenschappelijke regeling en dus basistaken rond vergunningverlening, toezicht en handhaving niet wil onderbrengen in een Omgevingsdienst, dan wordt ze daarmee automatisch een witte vlek. Daarover heb ik deze

week gesproken met het college van Boekel en enkele andere en ik heb duidelijk gemaakt wat het traject zal zijn. Mocht een gemeente buiten de boot vallen dan zal de staatssecretaris, zo is mij gebleken uit contact deze week met het departement, een dergelijke gemeente onmiddellijk zien als een witte vlek. Zodra de staatssecretaris de algemene maatregel van bestuur ter beschikking heeft – die ligt nu nog voor advies bij de Raad van State – zal zij die inzetten om de bevoegdheden voor die taken bij die gemeenten weg te halen en ze onder te brengen bij de provincie zodat de provincie die taken van een gemeente die niet meedoet, alsnog onderbrengt in de Omgevingsdienst. Daarna worden de bevoegdheden weer teruggegeven aan de gemeente en krijgt die de rekening gepresenteerd voor die taken in de Omgevingsdienst. Dan is alles weer zoals het de bedoeling is. Het organiseren van witte vlekken is dus een grote omweg maar uiteindelijk leidt het door ingrijpen van de staatssecretaris en de provincie tot precies dezelfde situatie. Iedereen doet mee. Het is nu eenmaal verplicht.

In stemming komt Statenvoorstel 03/13 B.

De heer *Verhees* (VVD): Voor.

De heer *Kuijken* (CDA): Voor.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Voor.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwers* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat het voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Ik schors voor een korte koffiepauze de vergadering.

De vergadering wordt van 10.23 uur tot 10.45 uur geschorst.

De *voorzitter*: Wij beginnen zo met de behandeling van het onderwerp vrijetijdseconomie, maar ik had u beloofd nog even terug te komen op het incident van vanochtend. Ik heb een goed gesprek gehad met de fractievoorzitters van de PVV en de SP over een onderwerp dat overigens ons allen regardeert. In deze zaal bestaat zeker een grote mate van vrijheid om dingen tegen elkaar te zeggen, maar wij weten dat vrijheid nooit zonder verantwoordelijkheid gaat. Wij hebben dat ook herbevestigd in ons gesprek. Wij zijn een democratisch bestuursorgaan dat gediend is bij waardigheid in het omgaan met elkaar. Verdere gesprekken daarover zullen in beide fracties worden gevoerd, maar voor vandaag is de zaak nu hiermee afgedaan.

Nummer 11/13

Beleidskader en Uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie

De heer *Koevoets* (VVD): Voorzitter! Een kwalitatief goede vrijetijdsbesteding is nauw verbonden met het realiseren van een goed leef-, werk- en vestigingsklimaat, zoals beschreven is in de Agenda van Brabant. Het kan geen verrassing zijn dat de VVD volledig het belang van de toeristische en recreatieve sector voor Brabant onderschrijft. Brabant heeft nu al enorm veel te bieden aan de bezoeker, maar ook aan de Brabander die zijn of haar vrije tijd prettig wenst te besteden. We moeten dan niet alleen denken aan attracties van grote klasse als de Efteling of de Beekse Bergen maar ook aan de musea, de Landschappen van Allure, de historische steden en complexen en het Brabantse land en alle ondernemers die daar bezig zijn. Het is voor ons vaak zo voor de hand liggend dat we het misschien niet eens opmerken. Maar al

die zaken die de Brabantse cultuur mede bepalen, kunnen uitstekend worden ingezet om mensen in Brabant te later recreëren en daarmee een impuls aan de Brabantse economie te geven.

Vrijtijdsbesteding is meer dan een bezoek aan een pretpark. Vandaag de dag willen mensen in hun vrije tijd op meerdere gebieden aan hun trekken komen. Het gaat over vertier maar ook over cultuur, sport, winkelen en nog verschillende andere zaken. Zij maken het pakket waarnaar we op zoek gaan om weekenden of dagen te vullen.

Nu reeds wordt in onze provincie in deze sector meer dan € 5 miljard besteed en er zijn 100.000 mensen in werkzaam; ongeveer 9% van de werkgelegenheid van onze provincie. Met een juiste aanpak kan dit verder groeien. Met name laaggeschoolden en jongeren, twee groepen die kampen met een hogere werkloosheid dan gemiddeld – wij hebben het vandaag weer in de kranten kunnen lezen – kunnen hiermee aan de slag geholpen worden.

Ik noemde al de Landschappen van Allure en de Erfgoedcomplexen. Wij willen graag kijken hoe door een verbinding te maken met deze en andere projecten waarmee wij bezig zijn in de provincie de vrijetijdseconomie in Brabant een boost kunnen geven. We zien voorstellen voor de financiële uitwerking van een en ander gaarne tegemoet. Brabant is wat ons betreft de meest innovatieve en gastvrije provincie van Nederland. Wij willen dit graag verder uitdragen en uitnutten.

Wij willen nu geen energie en tijd verliezen met een discussie over de vraag of wel precies het aantal geprojecteerde banen wordt geschapen of dat dit iets meer of minder zal zijn. Voor mijn fractie is duidelijk dat we hier een sector hebben waarmee we de Brabantse economie en de werkgelegenheid een boost kunnen geven. Wij willen daarmee zo snel mogelijk aan de slag gaan.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorzitter! Inzetten op vrijetijdseconomie is wat wij als CDA zowel vanuit ons verkiezingsprogramma als vanuit het bestuursakkoord warm ondersteunen. Zeker ook in economisch ongunstige tijden, waarbij mensen het dichterbij huis gaan zoeken, is het zaak Brabant als aantrekkelijk verblijfsgebied op de kaart te

zetten en houden. Brabant als meest gastvrije en innovatieve provincie, voorzitter, die ambitie past ons helemaal.

Wij delen ook het gevoel van urgentie om aan de slag te gaan. Wat ons betreft is het durven doen en aanpakken. Wij delen de analyse dat er sprake is van een versnipperd veld, maar wij delen ook de oplossingsrichting: het leggen van verbinding en het creëren van crossovers; met name met het oog op de zware tijden die de detailhandel doormaakt, is dit een ware uitdaging.

Het realiseren van de ambities staat of valt met het ruimte geven aan ondernemerschap. Wat onze fractie betreft is dat corebusiness van de overheid: snel schakelen, creatief meedenken, verbindingen leggen en kordaat handelen. Wij beseffen dat daar voor ons als overheid nog wel een hele uitdaging ligt.

Wij zijn positief over het beleidskader, het uitvoeringsprogramma en over de manier waarop GS hierover met het veld hebben gecommuniceerd.

Wij hebben nog wel een tweetal opmerkingen.

Ten eerste: zorg voor een goede balans tussen de grotere en de kleine ondernemers in de vrijetijdsbranche. Beide grootheden zijn van belang bij het realiseren van onze ambitie.

Ten tweede: blijf lenig en transparant. Voorkom bureaucratie in de uitvoeringsorganisatie, pas op dat verbindingen niet leiden tot onontwarbare borden spaghetti waardoor PS hun controlerende taak onvoldoende kunnen uitoefenen.

Voorzitter. Wij zien de vervolgstappen met grote belangstelling tegemoet en blijven uw inzet graag positief-kritisch volgen.

De heer *Altundal* (SP): Voorzitter! Met het beleidskader en de uitvoeringsagenda wordt een afspraak in het Bestuursakkoord verder ingevuld. Eerder hebben wij bij de behandeling van de startnotitie vrijetijdseconomie het belang van de vrijetijdseconomie onderstreept. Wij hebben toen al aangegeven dat de SP vrijetijdseconomie belangrijk vindt vanwege de economische waarde, vanwege de toegevoegde waarde die het kan hebben voor de agenda van Brabant en eventueel voor de transitie van het platteland, maar vooral

vanwege de kansen voor de werkgelegenheid voor middelbaar en lager opgeleiden en specifieke doelgroepen. Dat laatste vinden wij erg belangrijk. De werkgelegenheid voor deze doelgroepen verdient de nodige aandacht. De vrijetijdseconomie kan daaraan bijdragen.

Wij delen de ambitie om als Noord-Brabant de meest innovatieve en gastvrije provincie van Nederland te worden. Wij denken dat een goede vrijetijdseconomie de vrijetijds- en recreatie-activiteiten in Brabant meer op de kaart kan zetten en daarmee een toegevoegde waarde kan hebben voor andere economische beleidsterreinen, de zogenaamde cross-oververbindingen. Brabant heeft op het gebied van vrijetijd en recreatie zeker in relatie tot de natuur en cultuur iets te bieden voor de rest van Nederland, voor de buurlanden en zelfs voor Europa.

Wij hebben echter een paar aandachtspunten. In de startnotitie werd gesteld dat met het huidige Brabantse verblijfsaanbod er sneller ingespeeld kan worden op de marktontwikkeling zoals de vergrijzing, bezuinigingen en concurrentie. Wij hebben destijds gesteld dat ook het inkomstenniveau niet vergeten dient te worden. Er dienen voldoende en in diversiteit uiteenlopende faciliteiten te zijn, ook voor mensen/gezinnen met lagere inkomens. Het beleid moet niet alleen gericht zijn op het zo veel mogelijk creëren van vier- en vijfsterrenhotels, golfbanen, vrijetijd- en recreatiecentra, wij willen nogmaals benadrukken dat ook voor andere inkomensniveaus faciliteiten gecreëerd moeten worden.

Vrijetijdseconomie kan volgens de SP ook mogelijkheden bieden voor de transitie van het platteland, met name voor eventuele boeren-ondernemingen die het erg moeilijk hebben. Voor sommigen van hen kan de vrijetijdseconomie creatieve oplossingen bieden om als ondernemer door te kunnen gaan. In het kader van de cross-oververbindingen worden in de stukken al verschillende aandachtspunten genoemd.

De versnippering in de sector is erg groot. Wij kunnen ons vinden in het voorstel om het Vrijetijdshuis Brabant hierin een rol te laten spelen, zodat er meer kracht kan worden gezet op samenwerking, op verdere innovatie en groei.

Hierbij dient voorkomen te worden dat de focus van het provinciebeleid en provinciale middelen – ik verwijs naar het Vrijetijdshuis – gericht is op de grote vrijetijdsondernemers, waarbij de kleine vrijetijd- en recreatieve ondernemers het nakijken hebben. In de regel hebben grote ondernemers meer mankracht en lobbymogelijkheid, dus ook invloed.

De *voorzitter*: Mijnheer Altundal, u hebt nog dertig seconden.

De heer *Altundal* (SP): Wij zijn van mening dat de kleine recreatieve en vrijetijdsondernemers een kleur en verrijking kunnen bieden aan de sector. De belangen van deze kleine ondernemers dienen naar onze mening niet op de achtergrond te raken. Verder zijn wij voorstander van een open en een toegankelijk Vrijetijdshuis voor alle partijen. Er dient gewaakt te worden voor een logge en bureaucratische organisatie met grote overheadkosten.

Tot slot kan ik melden dat de fractie van de SP kan instemmen met het beleidskader en de uitvoeringsagenda van de vrijetijdseconomie.

De *voorzitter*: Ik dank de heer Altundal niet in de laatste plaats voor het tempo waarmee hij het slotdeel van zijn bijdrage heeft uitgesproken!

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Dat tempo ga ik niet overtreffen.

Voorzitter. Wij praten vandaag over kaderstelling en uitvoeringsagenda van de vrijetijdseconomie. Over dat onderwerp praten we al ruim een jaar. Er ligt een bewonderenswaardig dik document, en dat schept heel hoge verwachtingen. Voor de inzet en het werk daarachter een compliment.

Onze fractie vindt het echter nog geen voldoende goed kaderstellend stuk. Helaas ontbreekt een heldere strategie en uitvoering: definitie, probleemstellingen en analyse lopen door elkaar heen. De notitie is een gefragmenteerde aaneenschakeling van feiten, constatering, aandachtspunten en tegenstellingen, en vervalt te veel in herhaling.

We lezen dat deze provincie gaat inzetten op het

realiseren van doelstellingen, organisaties en overleggroepen gaat oprichten, en gaat inzetten op kwaliteitsverbetering. Hoe vaag is dat? Het hinkt veel te veel op verschillende gedachten en het bevat onrealistische doelstellingen. Daarover zo meteen meer.

Is er ook nog iets goed te noemen? Jazeker voorzitter! Ten eerste de erkenning van het belang van vrijetijdseconomie voor de mooiste provincie van Nederland: prima! Weliswaar is de argumentatie die het college daarvoor kiest niet de onze, maar de conclusie over het belang van vrijetijdseconomie voor de economie en werkgelegenheid in Brabant – vooral voor lager opgeleiden – kunnen wij volledig ondersteunen.

Ten tweede het feit dat er nadrukkelijk geen subsidiebeleid komt: mooi!

En ten derde de erkenning en de ambitie dat Brabant de allerbeste zou moeten zijn als het gaat om gastvrijheid: uitstekend!

Terug naar de onderbouwing en de onrealistische doelstellingen. Dit college denkt met een investeringsbedrag van ongeveer €6 mln. de bestedingen in vrijetijd in Brabant te laten groeien met maar liefst 10% van €5,3 mld. naar €6 mld.; €700 mln. meer dus en het college denkt dat daardoor 30.000 extra banen worden gerealiseerd. Onze fractie heeft eerder in de commissievergadering al uiteengezet waarom dat geen realistisch perspectief is. Er is namelijk geen ondernemer te vinden die bij extra omzet van €23.000 een extra baan kan en wil realiseren. De Memorie van Antwoord stuurt ons nog verder het bos in. Nu leveren de €700 miljoen extra bestedingen opeens nog maar 12.000 extra banen op en opeens komen er uit de hoge hoed nog honderden miljoenen aan nieuwe investeringsplannen. Die €700 mln. Bestedingengroei kwam al tot stand op basis van een ramingsmodel gebaseerd op investeringsplannen. Maar desalniettemin heeft de provincie daarnaast zelf ook een inventarisatie van investeringsplannen gedaan. Dat is dubbelop. Als klap op de vuurpijl ontbreekt elke onderbouwing voor de 15.000 indirecte banen. Kennelijk zijn realistische doelen voor het college minder belangrijk dan fraaie voorspiegelingen en glorieuze plannen. Dat komt wel vaker voor in

bestuurdersland. Pas achteraf kun je zien of de doelstellingen zijn bereikt. De betreffende verantwoordelijke bestuurder is dan ofwel allang weg, ofwel verantwoordt het met vage kreten als "met de kennis van nu moeten we helaas constateren dat" of "we hebben onze ambitie moeten temperen". Maar laten we ons vandaag niet met welles en nietes bezighouden, maar constructief meedenken in de hoop dat het college een aantal van onze suggesties meeneemt.

Laten we ter illustratie eens wat cijfers erbij pakken. De Efteling had in 2011 een omzet van €144 mln. en was goed voor 1250 fte werkgelegenheid. Even voor de duidelijkheid, de Efteling kent dus een gemiddelde omzet per fte van ruim €115.000. Dat is dus iets meer dan €23.000! Het college schetst een bestedingengroei in Brabant van bijna vijf keer de omzet van de Efteling. Dat is nogal wat. Vijfmaal de Efteling is dus 6.250 fte; ruim bemeten zijn dat ongeveer 8000 - 9000 banen, bij lange na niet de geschetste 15.000 directe plus 15.000 indirecte banen. Maar goed alles terzijde, veronderstel eens dat de droom kan uitkomen. Met vijf grote centra van de allure van de Efteling heb je de omzetgroei voor elkaar en een heleboel banen gerealiseerd. Dat zou fantastisch zijn! De vraag is, kunnen we dat wel realiseren. Nee, natuurlijk niet! Als je dit soort grote totaaluitkomsten wilt realiseren met de vage contouren die er nu liggen, zonder uitgewerkte concrete plannen, met nog niet opgerichte overleggroepen die dat moeten gaan bedenken, als er nog niet eens een nulmeting is verricht terwijl we al ruim een jaar onderweg zijn, als bureaucratische barrières de ondernemers krankjorum maken en de termijnen voor vergunningenafhandeling zijn om wanhopig van te worden, dan weet onze fractie nu al dat het college over enkele jaren excuses moet gaan maken vanwege een veel te rooskleurige inschatting van zaken. En dat is jammer, want Brabant verdient beter en kan ook beter!

Onze fractie krijgt nachtmerries van Brabant Culturele Hoofdstad. Het gaat om minstens €100 mln. belastinggeld en de verwachte economische rendementen zijn onduidelijk en uitermate slecht onderbouwd. Het eenjarige cultuurfestje voor

bobo's zal nooit de gewenste spin-off geven die telkens wordt gesuggereerd. Deze €100 mln. kun je veel beter revolverend voor een solide en florerende vrijetijdseconomie investeren. De BOM (Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) zou dit bedrag revolverend kunnen inzetten om bedrijven en bedrijvigheid te stimuleren in ons mooie Brabant. De overheid moet er vervolgens zijn voor de broodnodige facilitering en zorgen voor snelle en effectieve verlening van vergunningen en niet zoals bijvoorbeeld bij de Beekse Bergen via een traject van tientallen jaren.

Bestaande festivals en evenementen, open dagen, het onderwijs, musea, de horeca, de sport, steden en dorpen met hun rijke toeristisch en cultureel aanbod kunnen allemaal ingezet worden om van Brabant de meest gastvrije provincie te maken en de gezellige Bourgondische waarden nog een stevige impuls te geven. Gastvrijheid en een florerende vrijetijdseconomie gaan hand in hand. Immers, naar een gastvrije provincie komen mensen nog eens terug!

Maar het allerbelangrijkste zijn de ondernemers. Zij zijn het die de visie hebben om het te realiseren, zij zijn het die zorgen dat Brabant een topvrijetijdseconomie krijgt. Met inzet van achtergestelde leningen of revolverende gelden van de BOM en een daadkrachtig optredende provincie zal een ondernemer snel en doeltreffend kunnen handelen. Er moet zowel op grote als kleine initiatieven worden ingezet. Inzetten op enkele grootschalige projecten kan de gehele Brabantse economie een zet geven via infrastructuur, bouwen en innovatief ondernemen. Je kunt al enorm veel realiseren als je een of twee leisure-regio's met een bedrijfsomvang van de Efteling creëert. In Noord-Frankrijk bijvoorbeeld worden in gebieden buiten het centrum grote vrijetijdcentra opgericht waar overdag grote groepen mensen woonboulevards en tuincentra bezoeken en andere grote activiteiten die niet in de binnenstad kunnen plaatsvinden. Je vindt daar diverse restaurants, bioscopen, sport- en amusementscentra, allerlei indoorcentra en veel gerelateerde leisure-bedrijvigheid. Het bruist er 24 uur per dag. Maar ook korter bij huis zijn er voorbeelden, die helaas niet uitgewerkt zijn. De

Bavelse berg bijvoorbeeld, die stond in de belangstelling van diverse ondernemers om een groot vrijetijdspark te realiseren met golf, skibaan, bowling, muziektheaters, restaurants en ga zo maar door. Zorg dat de eerste bobsleebaan hier gebouwd wordt, zet er een casino bij, zorg voor eetgelegenheden en hotels en maak er een Vegas in het klein van. De gasten komen van heinde en verre, blijven meerdere dagen en maken ook uitstapjes richting andere activiteiten in Brabant. Er zijn ongetwijfeld nog veel meer voorbeelden van grote formules te bedenken waarvoor een markt is.

Maar er is nog meer te doen en dat raakt ook het kleinschaligere aanbod. Denk aan betere faciliteiten rondom natuur en dagrecreatie. Ga je bijvoorbeeld recreatief fietsen in Brabant, dan valt op dat veel fietspaden veel te smal zijn. Werk aan de winkel dus bij onderhoud van fietspaden, want anders komen de mensen niet meer terug. Ook is meer informatievoorziening ter plaatse vaak gewenst. Je kunt dat slim aanpakken: informeer bij wandel- of fietsroutes ter plekke ook eens wat meer over aanbod van eetgelegenheden, open dagen en andere recreatieve voorzieningen in de nabijheid. Maak desnoods een recreatiegids van Brabant, een soort van Lonely Planet, bijvoorbeeld als app voor buitenlandse en binnenlandse bezoekers. Dit zijn slechts wat voorbeelden, maar de boodschap is: er moet meer werk worden gestoken in goede voorzieningen en in het onder de aandacht brengen van het goede en brede aanbod dat er is. We hebben het hier dus over quick wins waarover je geen jaar meer hoeft te vergaderen.

De *voorzitter*: Mevrouw Van der Kammen, u hebt nog een halve minuut.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! De PVV is ervan overtuigd dat er prima mogelijkheden zijn om flinke doelstellingen te halen. De PVV ziet het liefst dat het geld dat nu is gereserveerd voor Brabant Culturele Hoofdstad onmiddellijk revolverend wordt ingezet voor echt goede initiatieven voor vrijetijd. Graag een reflectie van het college daarover. Wij zien liever dat gewerkt wordt aan concrete oplossingen die

perspectief bieden in plaats van dat er nog een jaar wordt gepraat.

Brabant verdient dat!

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! Ik denk dat ik het ruim binnen mijn tijd zal halen en dus niet sneller hoeft te gaan praten, maar wij zullen zien.

Het is jammer dat ik hier sta en niet onze woordvoerder op dit terrein, Marieke Tetteroo. Zij had het graag zelf gedaan maar zij is ziek en daarom neem ik het van haar over.

Vandaag beslissen we over het beleidskader en de uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie, oftewel het aanvalsplan van de provincie om het Brabantse vrijetijdsproduct op de kaart te zetten. Het zou zo uit ons verkiezingsprogramma overgenomen kunnen zijn. Eén van de speerpunten van de PvdA is "werk voor iedereen". Met dit plan wordt ingezet op een sterke stijging van het aantal banen in de vrijetijdssector, met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Daar is de PvdA blij mee. Zoals in de notitie gesteld wordt, de sector biedt kans op werk voor mensen die verder van de arbeidsmarkt staan. De PvdA wil het college uitdagen om in zijn verslagen en in de uitwerkingen van het plan, ook specifiek in te gaan op de resultaten ten aanzien van de doelgroepen.

Wij staan positief tegenover het voorliggende voorstel. Wij zijn gecharmeerd door de integrale aanpak, waarbij cross-overs worden gezocht met andere beleidsterreinen en maatschappelijke vraagstukken. We hechten er aan te stellen dat wij vrijetijdseconomie als middel zien, samen met andere beleidsterreinen, om in dit geval Brabant aantrekkelijker te maken. Dit moet leiden tot meer bezoekers en meer werkgelegenheid. Dat is de essentie. Dit betekent ook een weloverwogen keuze als het gaat om gebiedsinpassing. Dit betekent een duidelijke keuze voor natuur en landschap. Als overheid hebben wij daarin, zoals we met elkaar hebben afgesproken, een initiërende rol.

We hebben nog wel een aantal vragen en opmerkingen.

Wij vinden het ambitieniveau om in zeven jaar tijd van "een vrijetijdsproduct dat achterloopt naar de meest innovatieve en gastvrije provincie van Nederland te gaan", met daarbij een banengroei

van 30% en een omzetgroei van 10%, hoog, erg hoog. Het college geeft daarbij aan dat het ondanks de krimp van de economie vast wilt houden aan die ambitie, omdat het toerisme mondiaal groeit. Dat vinden wij toch wel er hoog gegrepen. En hoog ambitieniveau is prima, maar realisme is beter.

De Staten hebben een kaderstellende en controlerende rol en het huidige voorstel biedt daarvoor weinig handvatten. Wij verwachten dan ook dat in de nadere financiële onderbouwing die in de planning- en controlcyclus wordt meegenomen, duidelijkere indicatoren zullen staan waarop wij kunnen toetsen.

In het Statenvoorstel geeft het college een overzicht van de monitoring en evaluatie voor de komende jaren. Complimenten voor de duidelijke evaluatielijnen richting 2015. Het college geeft aan dat er in 2013 een nulmeting wordt uitgevoerd ten aanzien van de ambitie "meest innovatieve en gastvrije provincie". Kan de gedeputeerde kort aangeven waaruit die meting bestaat? Daarnaast wordt aangegeven dat er metingen komen over vorderingen in de toename van de werkgelegenheid. Ik neem aan dat u hier ook een nulmeting verricht? En waar zal die dan uit bestaan?

Ik sluit af met onze complimenten voor de brede insteek, zowel bij het consulteren van de verschillende partijen als bij het inzetten op cross-overs. Wel maken wij ons zorgen over de mate waarin PS de uitwerking van het plan kunnen controleren. Wij zien bij de verdere uitwerkingen, waaronder de financiële, graag een nadere meer smart geformuleerde onderbouwing.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Wij hebben in de commissievergadering al wat kritische noten laten horen. Die waren vergelijkbaar met het geluid dat de PVV toen liet horen. Los van het feit dat wij in principe positief staan tegenover het onderwerp vrijetijdseconomie, zijn wij nog steeds een beetje dubbel over de kadernota die het college nu heeft aangeboden. Dat betreft met name de Memorie van Antwoord, want daarin is niet op al onze vragen ingegaan. Wij vinden het onderwerp als zodanig prima. Ook

wij willen graag dat Brabant op de juiste wijze op de kaart wordt gezet, maar volgens ons ontstaat een deel van de verwarring door het feit dat vrijetijdseconomie ook als thema benoemd wordt en dus dwars door alle lagen heen gaat, terwijl in de kadernota veel over de sector en de ketenaanpak gesproken wordt en het thema niet zozeer verder wordt uitgewerkt. In de nota gaat het veel over de toeristische belangen.

Het college benoemt werkgelegenheid in de toeleverende sector als van groot belang en die zou moeten zorgen voor 15.000 extra banen. Ondanks onze vraag zijn deze banen nog steeds niet vertaald in fte. Het is een opgeplust cijfer.

In de commissie hebben wij vragen gesteld over de focus op de doelgroep. Wij vinden dat dit niet innovatief genoeg is. Er wordt gesproken over senioren en eenoudergezinnen en het college stelt dat er al sprake is van een overvloed van dat soort bezoekers op allerlei terreinen. Wij hadden graag gezien dat het college zich meer zou richten op de kenniswerkers. Ook dat hebben wij benoemd in de commissievergadering. Daarop is echter in de Memorie van Antwoord niet ingegaan. Ik herhaal daarom nogmaals onze vraag. Wij willen dit echt graag uitgewerkt zien in het programma dat het college wil opstellen.

Het college linkt het agrotourisme aan agrofood. Dat lijkt ons een goed plan. Er wordt een internationaal staatje getoond ter vergelijking, maar vervolgens is er geen vergelijking gemaakt van Brabant met andere regio's. Er had bijvoorbeeld een vergelijking met Parma gemaakt kunnen worden. Wat heeft Parma wat wij niet hebben? Wij hadden daar zelfs op bezoek kunnen gaan, dan hadden wij kunnen zien hoe toerisme bevorderd kan worden via agrofood.

De heer *Heijmans* (SP): Is dit een voorstel, mevrouw Lestrade?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik mis de financiële onderbouwing nog enigszins, maar het zou zo maar een idee kunnen zijn in het kader van die €6 mln. die wij ter beschikking gaan stellen.

Ik mis de vergelijking met andere delen in Nederland en met regio's elders die het probleem

op een vergelijkbare manier willen aanpakken. Ik mis ook het onderscheidend vermogen. Ik heb dat in de commissie aangegeven, maar ook dat punt komt niet terug in de Memorie van Antwoord. Kortom, de Memorie van Antwoord heeft ons teleurgesteld, vandaar dat wij hier toch een aantal opmerkingen uit de commissie herhalen.

De *voorzitter*: U hebt nog een halve minuut, mevrouw Lestrade.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik ben met mijn laatste opmerking bezig, voorzitter, dus dat komt goed uit.

Het ambitieniveau vinden wij absoluut niet realistisch. Verder sluit wij ons aan bij de opmerkingen van de PvdA over het financiële controlemechanisme en de nulmetingen. Wij wachten het antwoord van het college af.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Voorzitter! Brabants beleid voor vrijetijdseconomie vinden wij in alle opzichten bombastisch. Brabant hanteert een brede definitie van vrijetijdseconomie. Alles valt er onder dat niet naar werk riekt. Niet alleen de consumptie van goederen en diensten maar ook de productie en distributie daarvan ten behoeve van vrijetijdsbesteding. Daar kan men goed in doorschieten, zo blijkt uit enkele voorbeelden. Wat te denken van het noemen van Bavaria met z'n biervarianten (vrijetijdsproduct bij uitstek, stelt de nota) of Van Bommel schoenen – ik heb ze lang gedragen maar het nooit gemerkt – waarvoor op een speciale manier reclame wordt gemaakt. De bedrijfsuitjes zijn overal bekend. Zo kunnen we een hele nieuwe sector bedenken. In tegenstelling tot een aantal andere provincies, zoals Gelderland, die zich grotendeels beperken tot een brede definitie van toerisme en vooral recreatie, voegt Brabant de hele leisuresector eraan toe. Het grootste deel daarvan is blijkens de cijfers van de factsheets van Vrijetijdshuis aan te duiden als winkelen en uitgaan. Ik geef een paar cijfers. De vrijetijdseconomie kent bestedingen van ongeveer €5,3 miljard met een werkgelegenheid van 100.000 banen, 73.000 fte. Dat is 9% van de Brabantse werkgelegenheid. Dat is belangrijk, ook

voor lager opgeleiden. Zo'n 77% daarvan komt op conto van de dagbestedingen. Ter vergelijking: slechts 6% komt voor rekening van verblijfstoerisme en 7% voor zakelijk bezoek. Dat is een factor tien minder. Van die ruim driekwart dagbestedingen gaat bijna 40% winkelen voor plezier, funshoppen. Het zijn niet mijn woorden; het staat in de nota. En 30% is er voor uitgaan. De laatste 30% van de dagbestedingen gaat op aan wat ik de normale recreatie zou willen noemen: buitenrecreatie, attracties, evenementen, cultuur, wellness, sport, waterrecreatie etc. Kortom, 60% van de gedefinieerde vrijetijdseconomie betreft winkelen en uitgaan. Moeten we ons als Provinciale Staten daar nu echt mee bezig houden? Het is geen taak en dat weet iedereen. Vrijetijdseconomie niet en winkelen al helemaal niet. Volgens ons is het louter en alleen een taak als het gaat om bovengemeentelijke voorzieningen en afstemmingen binnen en tussen regio's. Dat is precies wat er niet nu maar volgende week besproken gaat worden in de commissie economische zaken: de detailhandelsnota. Die is nu juist uitgebracht als discussienota met de sector want het probleem is duidelijk, namelijk: teruglopende bestedingen. Het is niet alleen de crisis, conjunctureel dus, maar vooral structureel. Gisteravond hebben waarschijnlijk een aantal van ons op de televisie de hoogleraar gehoord die sprak over internetvergrijzing etc. Dat staat ook in onze detailhandelsnota. Het leidt tot een overschot aan winkelareaal van niet minder dan 10% en soms wel meer. Fricie van 2 tot 5% is nodig, dus het overschot is minder. Daar komt bovenop 10% aan gepland areaal. Kortom, het is tijd om in te grijpen.

Tegen deze achtergrond bezien zijn in ieder geval twee van de hoofddoelstellingen van vrijetijdsbeleid, namelijk toename van de bestedingen van €5,3 naar €6 mld, op dezelfde prijsbasis en groei van de werkgelegenheid met 30.000 banen als onrealistisch en onhaalbaar te beschouwen. Laat staan dat aan moderne opties als duurzaamheid, cradle to cradle en consuminderen wordt voldaan. Geen enkele passage is in het beleid voor de vrijetijdseconomie terug te vinden. Het is een omissie waarvan

GroenLinks behoorlijk is geschrokken.

De Memorie van Antwoord maakt het wat de werkgelegenheidsprognoses betreft er niet beter op, noch als we kijken naar vrijetijdsbestedingen in Brabant zelf, wat 15.000 banen zou opleveren bij winkelen en uitgaan, maar al helemaal niet als we kijken naar de zogenaamde crossovers naar landbouw, maakindustrie, de factorytools van Van Bommel, zorg etc. Naar de werkgelegenheidseffecten bij de toename van aan vrijetijdsbedrijven leverende bedrijven, zoals Coca Cola, Bavaria, DJ Tiësto, Boomkwekerij Van den Berk etc. blijft het voorlopig gissen en onderzoeken, terwijl het er natuurlijk helemaal niet bij hoort. De definitie van Mommaas kan wat ons betreft de prullenbak in. Het is zeldzaam wetenschappelijk geknoei. De provincie Gelderland laat zich hier niet toe verleiden. Dat geldt trouwens ook voor een aantal andere provincies.

De derde hoofddoelstelling van het beleid vrijetijdseconomie, het mede bijdragen aan de realisatie van de doelen van de beleidsvelden cultuur, natuur, landschap, leefbaarheid, zorg, sport etc., ondersteunen we van harte. Dat geldt eveneens voor het verleiden van bezoekers van buiten Brabant om hier naar toe te komen, maar dat lijkt ons een tamelijk klassieke taak van branche en overheid. Ondernemers in de branche moeten het doen. Zij moeten trachten de bestedingen van bezoekers per dag te vergroten. Vandaar dat we bij de startnotitie kozen voor scenario 1, voorwaarden scheppen, met mogelijke doorgroei naar scenario 2, verbinden. Ook hiervan vinden wij dat deze ondernemers duurzaam moeten opereren indachtig MVO-criteria, dus niet zozeer groei en besteden, besteden, besteden, of kopen, kopen, kopen, maar selectieve duurzame groei van toerisme en recreatie inclusief de al genoemde dwarsverbanden met zorg, natuur en landbouw.

De *voorzitter*: Mijnheer Bouwman, u hebt nog een halve minuut.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Tegen deze achtergrond vindt GroenLinks het voorgestelde beleid onder de maat. Het dient bijgesteld te

worden. Dat zullen we de komende tijd in het overleg met die monitor ook wel doen. Hetzelfde geldt ook voor de uitvoeringsagenda, met noodzakelijke bijstellingen ten aanzien van de marketingstrategie, het strategisch platform en Brabant Experience Lab. Tot slot, een ander scenario scheelt ook veel geld, minimaal €2 tot €3 miljoen voor procesbegeleiding, en kan beter besteed worden aan energietransitie, cultuur, zorg of fietspaden.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voorzitter! Ik heb niet zoveel toe te voegen aan wat al is gezegd. Het verhaal van de PVV dat meer innovatieve dingen moeten worden ontwikkeld, sprak mij erg aan en ook allerlei andere dingen.

Ik vraag er vooral aandacht voor dat we nog meer dan ik al heb gelezen ons op de doelgroepen richten en daar de nodige voorzieningen voor treffen en verder dat we andere sectoren niet tegenwerken. We hebben nu weer discussies over de Q-koorts en de geiten. Ik herinner eraan dat in Lonely Planet heeft gestaan dat we hier vooral niet moeten fietsen omdat we dan doodziek worden. Ook die dingen moeten we in de gaten houden, zaken dus in de omgeving die het toerisme kunnen tegenwerken.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Onze fractie is er bijzonder verguld mee dat het onderwerp vrijetijdseconomie nu eindelijk voorligt. Diverse fracties binnen PS, waaronder de onze, hebben GS tot het maken van dit beleid uitgenodigd. GS hebben die uitnodiging van harte geaccepteerd.

Het beleid komt bepaald niet te vroeg. Hoewel Brabant genoeg te bieden heeft, lopen de bestedingen terug en valt er genoeg economisch te winnen, ook aan werkgelegenheid. De recreatieve sector kan nu de landbouw terrein verliest, een belangrijke rol spelen in de werkgelegenheid maar ook in het versterken van de leefbaarheid in de krimpgebieden. De vraag is of het voorliggende stuk al deze potenties aangrijpt. Het antwoord is wat ons betreft bevestigend, al zijn er nog enkele kanttekeningen te plaatsen.

Onze fractie kan zich verenigen met het doel en de subdoelen van het beleidskader, al zijn deze niet

bepaald pakkend of origineel geformuleerd. Enthousiast is onze fractie over de uitvoeringsstrategie, waarbij de doelen met de vier lagen van het innovatiemodel worden gemengd. Dit model geeft onze fractie groot vertrouwen dat alles wat onze mooie provincie te bieden heeft, uit de verf kan komen. De rol die de provincie wordt toebedeeld als regisseur en facilitator is onzes inziens de enig juiste rol die een balans houdt tussen verantwoordelijkheid van derden, zoals marktpartijen, en de betrokkenheid van de provincie voor het grote bindende geheel. Wel vraagt onze fractie aandacht voor de Brandingstrategie wat bij uitstek een rol is voor de provincie. Volgens ons wordt de kracht van het Merk Brabant danig overschat. Ook een weinig aaibare leus waarmee wordt verwezen naar hightech en hightouch geeft velen gedachten die leiden naar industrie in plaats van cultuur, parels van dorpen en steden en natuur. Wij nodigen GS dan ook uit een volledige evaluatie te maken van het Merk Brabant, want die is tot op heden nog niet voorhanden.

In die zin is het goed dat eindelijk de positionering richting Duitsland en België wordt verbeterd. Naar het idee van onze fractie kan met name uit België veel meer toerisme gegenereerd worden. Er moet in algemene zin bij de Branding wel goed worden nagedacht wat onze provincie te bieden heeft ten opzichte van andere regio's. De analyse zit wel in het stuk maar komt bij het hoofdstuk Branding onvoldoende tot uitdrukking.

Dan kom ik tot de werkgelegenheid. Ik was vol verwachting maar dit stuk maakt de verwachting helaas niet waar. De verwachte groei van 10% beslaat 12.000 van de 15.000 verwachte banen. Er wordt verwezen naar rapporten van ZKA (adviesbureau) maar daar komt de groei niet uit. Ook de aanduiding van eerdere rapporten van de ZKA die niet bij naam en datum worden genoemd, brengt daar geen wijziging in. Ik vraag de gedeputeerde nadrukkelijk om nadere onderbouwing van dit stuk en of hij denkt dat in deze tijd die 10% reëel is. Vindt hij ook niet dat een instelling als TOP-Brabant voor eigen parochie preekt? Wat hebben GS zelf gedaan om deze cijfers onafhankelijk te controleren? Dan hadden

GS wat betreft de pijlers 2 en 3 een inschatting kunnen maken. Onze fractie vindt dan ook dat er nog veel vraagtekens bij het punt van de werkgelegenheid te zetten zijn. Dit ambitieniveau lijkt simpelweg niet realistisch.

Tot slot wil ik aandacht vragen voor de problemen die bedrijven ondervinden, met name het MKB (Midden- en Kleinbedrijf), van de regeldruk. Bij vrijetijdseconomie en de faciliterende rol van de provincie hoort ook dit punt belicht te worden, vooral ook omdat recreatie vaak plaatsvindt in gebieden die ecologisch of landschappelijk waardevol zijn. Dat vergt een zorgvuldige afweging. Van dit punt vind ik echter te weinig terug terwijl het leeft bij individuele bedrijven. Een voorbeeld is de niet bepaald vlotte planvorming bij de uitbreiding van de Beekse Bergen. Graag hoor ik dan ook van de gedeputeerde waarom dit onderwerp niet nadrukkelijker bij het voorliggende stuk is betrokken.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Allereerst dank ik alle sprekers voor hun inbreng. Ik heb zitten turven hoeveel onderwerpen u bij het onderwerp vrijetijdseconomie aan de orde hebt gesteld. Ik ben gestopt bij 60, 60 verschillende onderwerpen. Het geeft een beetje aan dat vrijetijdseconomie het meest multidisciplinaire onderwerp is dat men maar kan bedenken binnen het provinciaal beleid. Dat betekent ook dat men een beetje z'n verwachtingen daarop moet baseren. Een aantal uwer vraagt of die cijfers niet wat zwaarder doorgerekend hadden moeten worden, nog minutieuzer. Kon dat maar. Zijn de cijfers realistisch? Volgens ons en onze geraadpleegde experts zijn de cijfers realistisch. Ze zijn wel ambitieus. Ze zullen waargemaakt moeten worden en we zullen gaandeweg de rit moeten ontdekken of we op het goede spoor zitten en waar we ze moeten bijstellen.

Ik denk dat mevrouw Wijnands het het meest kernachtig samenvatte toen ze zei: vrijetijdseconomie is een middel om te verbinden en verknopen door middel van cross-overs en maatschappelijke opgaves om op alle terreinen waarop we actief zijn een meerwaarde te bereiken. Bij de vrijetijdseconomie gaat het om een paar

dingen. Allereerst, we moeten datgene waarin we in Brabant goed zijn, organiseren. Dat is de triple helix. We hebben de beste school voor toegepaste wetenschappen in Europa, NHTV (internationaal hoger onderwijs Breda), binnen onze provinciegrenzen. Alleen, we deden er in het verleden veel te weinig mee. We hebben de beste MBO-colleges (Middelbaar Beroepsonderwijs) op dit gebied. Denk De Rooi Pannen en het Willemijn College. Dat kan veel beter benut worden. Dit is een wereld die zeer bureaucratisch is georganiseerd. We hebben honderden ondernemers gesproken en daarmee hebben we honderden ondernemers nog steeds niet gesproken. Grote ondernemers, kleine ondernemers, organisaties die actief zijn op het gebied van advisering. Vanaf ondernemers tot semioverheid, tot VVV's die niet onder één koepel samenwerken en waar wethouders vooral zitten te kijken hoe hun eigen fietskaartje binnen hun eigen gemeente goed wordt geregeld. Kortom, dit is een heel bombastische wereld, die toe is aan effectiviteit en organisatie. Wij geloven dat Brabant goed is op een aantal terreinen maar ver achterloopt waar het gaat om het benutten van kansen op het gebied van vrijetijdseconomie. Zolang we weten dat alles in Brabant hooguit bestaat uit dagtoerisme, ongeacht of ze een dagje komen kopen in Breda of in Den Bosch dan wel met miljoenen de Efteling bezoeken, maar nog steeds vanwege een complementair aanbod en het verbinden en verkopen daarvan het ontbreekt aan meerdaags toerisme, liggen er kansen op enerzijds de binnenlandse markt maar anderzijds vooral op de West-Europese markt. In de cijfers is terug te vinden dat daar geweldige kansen liggen waarmee we aan de slag moeten gaan. Het allerbelangrijkste zal zijn dat wij hier als politici niet moeten denken dat we het wiel moeten uitvinden en klakkeloos zeggen hoe de vrijetijdseconomie eruit zou moeten zien. Nee, dat werk zullen we moeten overlaten aan de ondernemers. Dat is de insteek van deze notitie. Deze notitie is tot stand gekomen met inbreng van heel veel deskundigheid uit het onderwijsveld maar vooral van veel ondernemers die we hebben gesproken met creatieve sessies en die uiteindelijk tot dit product hebben geleid. Wij maken natuurlijk gebruik van de fantastische

ligging van Brabant en de opbouw van Brabant. Wij hebben een zogenaamde mozaïekmetropool waar vijf steden liggen met prachtige achterlanden en tussenliggende landen op een uitstekende plek in noordwest Europa. Dat verknopen en verbinden zal heel lastig worden maar het is wel de moeite waard het te verbinden. Je kunt natuurlijk zeggen dat de detailhandel onder druk staat en het de vraag is of je daar dan nog wel aandacht aan moet besteden. We kunnen ook het tegendeel zeggen en er dan juist heel veel aandacht aan besteden. Wil je de kwaliteit van de binnensteden met detailhandel overeind houden en vooral zorgen dat daarmee veel positieve effecten in de komende jaren worden gerealiseerd, dan zul je juist moeten investeren, zoals de hoogleraren zeiden bij het detailhandelssymposium. Ik ga volgende maand echt graag met u in discussie. Detailhandel wordt veel meer de place to be dan de place to buy. Als je het hebt over de place to be dan heb je het over vrijetijdseconomie waar je winkelen en vrije tijd moet gaan verbinden met andere opgaven.

Natuurlijk gaan we erin met de kleine ondernemer. Die staat centraal. Het kan niet zonder die grote ondernemer. Er werd even met gemak gesproken over weinig werkgelegenheid bij de Efteling. Er wordt vergeten dat mijnheer De Boer, de eigenaar-directeur van de Efteling, mij vertelde dat hij met honderden toeleveranciers werkt. Al die toeleveranciers hebben ook werkgelegenheid dankzij de Efteling. Denkt u aan de vervoerstromen met openbaar vervoer. Het gaat juist echter om die kleine ondernemingen die we koesteren en waarvoor we ons de komende jaren inzetten en waar prachtige kansen voor bestaan om mee aan de slag te gaan, in de binnensteden op het gebied van recreatie en toerisme en op het gebied van de natuur. Dat vraagt natuurlijk dat alle zeilen worden bijgezet, maar ik kan u vertellen dat als er een plek is waar al integraal wordt gedacht, het binnen deze organisatie is, waar we echt integraal vanaf erfgoedcomplexen en landschappen van allure, en verder op het gebied van duurzaamheid, natuur en economie kijken hoe we die kunnen verknopen en verbinden met vrijetijdseconomie.

Ik ben het ermee eens dat we de doelgroepen nog wat verder moeten aanscherpen. Dat gaan we ook doen. Dit is echt een dynamisch programma. Ik kan ook beloven dat we echt de betrokkenheid van de commissie de komende tijd via de p&c-cyclus maar ook op andere momenten met nulmetingen goed gaan regelen. Dat gaan we ook tegelijk in goede banen leiden via de ordentelijke identiteiten die de commissaris samen met u aan het organiseren is. Er komt echt een heel goede afdeling kennis en onderzoek die aan de slag gaat met nulmetingen en jaarlijkse trendrapportages. Vrijetijdseconomie op het gebied van werkgelegenheid en monitoring op het gebied van imagometing zullen nadrukkelijk een rol spelen.

De verleiding is groot om op dit moment op al die 60 onderwerpen in te gaan, maar met uw permissie doe ik dat toch niet. Het Merk Brabant is recent aan de orde geweest in het platform internationalisering. Daar is de heer Kap ook verteld dat er binnenkort voorstellen komen met een uitgebreide evaluatie. Het heeft dus weinig zin er nu over te praten.

Ik voel er ook weinig voor, niet omdat ik de PVV niet van dienst zou willen zijn met goede antwoorden, hier weer uitgebreid te gaan beginnen over de Culturele Hoofdstad. Ik kan wel vertellen dat de weg naar Culturele Hoofdstad, maar zeker ook de infrastructuur die beklijft, enorm van dienst zullen zijn voor de vrijetijdseconomie en dat we er veel van gaan profiteren. Als men dan twijfelt aan de cijfers, kijk dan eens naar die cijfers in andere steden van Europa, waar bewezen is dat culturele hoofdsteden een enorme bijdrage leveren aan de werkgelegenheid en de omzet, niet alleen in het jaar van de culturele hoofdstad maar vooral in de jaren daarna. Dus zullen we al dat soort zaken naadloos gaan verwerken in onze vrijetijdseconomie. Maar hetzelfde geldt voor Jeroen Bosch 500 en voor al die dansfestivals.

Het verblijfsaanbod gaan we verbeteren, niet alleen voor de lage maar ook voor de hoge inkomens. Het is natuurlijk schrijnend dat in een regio waarvan we zeggen dat het de slimste regio van de wereld is en waar meer dan 60 nationaliteiten werken als bètawetenschappers en

we zaken doen met alle multinationals over de hele wereld, we tussen Utrecht en Brussel geen vijfsterrenhotel hebben. Ik ben geen liefhebber van vijfsterrenhotels maar je zult op het moment dat je mondiaal zaken wilt doen, ook een goed aanbod moeten hebben om die mensen te kunnen laten overnachten en ze niet nodeloos vanuit Amsterdam in een taxi te zetten naar een bedrijf in Eindhoven om daar zaken te doen. Zo werkt dat niet. Natuurlijk denken we ook aan een heel goed verblijfaanbod voor laag opgeleiden en vooral mensen met een laag inkomen. Dat hoort er minstens ook bij. Daar gaan we fors mee aan de slag.

Voorzitter. Het college meent echt dat met deze notitie, daarbij geruggesteund – zie bijlage A – door al die partijen die bij deze notitie betrokken zijn geweest, er een fantastisch basisdocument ligt om aan de slag te gaan. Is het volmaakt? Nee. Is het volledig? Nee. Is het ambitieus? Ja. Moet er nog veel uitgewerkt worden? Ja. Geeft u ons daar de tijd voor. Wij zorgen er echt voor, zoals ook in de notitie staat, dat er een heel klein vliegwieltje gaat ontstaan in de vorm van het Vrijetijdshuis dat echt die triple helix gaat verbinden, zonder bureaucratie en met zo min mogelijk indirecte kosten. Daar waar we zaken beter kunnen organiseren, zoals met kennis en onderzoek wat nog een belangrijk deel uitmaakt van het Vrijetijdshuis, zullen we dat echt verknopen en verankeren met andere voornemens op het gebied van kennis en onderzoek via grote centrale afdelingen om daarmee niet alleen de kwaliteit van het onderzoek en de effectiviteit te laten verbeteren maar ook de kosten nadrukkelijk in de hand te houden. Wij zijn enthousiast, wij, een heel groot integraal team van kleine en grote ondernemers. Weest u ervan overtuigd dat het enthousiasme er in ieder geval toe leidt dat we fors aan de slag gaan met uw steun en hulp en dat we de dialoog met u echt de komende tijd nog nodig zullen hebben om dit avontuur, een verantwoord avontuur, met elkaar tot een goed einde te brengen. Het is absoluut de moeite waard.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

In stemming komt voorstel 11/13 B.

De heer *Koevoets* (VVD): Voor.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voor.

De heer *Altundal* (SP): Voor.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Onze fractie ziet vrijetijdseconomie eigenlijk meer als een doel dan als een middel. Met klem zijn wij tegen Brabant Culturele Hoofdstad als onderdeel van deze strategie. De notitie is nog onvoldoende uitgewerkt. Desalniettemin willen wij graag dat er spijkers met koppen worden geslagen en daarom stemmen wij voor. Wij zijn uitermate blij dat het college erkent dat het vooral de ondernemers zijn die hier de hoofdrol spelen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

We zien het als een vorm van anticyclisch investeren in een tijd waarin we niet meer van economische groei kunnen spreken en waarin dit echt nodig is om erger te voorkomen. De uitgangspositie is echter gebaseerd op totaal onrealistische cijfers.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Voor.

Ik denk dat ik met verwijzing naar mijn bijdrage duidelijk heb gemaakt dat wij dit als zeer irrealistisch beschouwen, ambitieus maar waarschijnlijk te ambitieus. Wij willen wel positief meewerken om tot verbetering van dit beleid te komen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De gedeputeerde heeft ons niet overtuigd van het realisme van de cijfers inzake de werkgelegenheid. Verder wil ik GS uitnodigen werk te maken van het terugdringen van de gelddruk in dit kader.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Nummer 88/12

Wijziging Verordening ruimte, kaart-aanpassingen

De *voorzitter*: Ik constateer instemming met mijn voorstel, de eerste termijn voor de lunchpauze af te maken.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Vorig jaar hebben wij als provincie een viertal bijeenkomsten georganiseerd om de ervaringen met de Verordening ruimte te evalueren. Op deze bijeenkomsten waar we bedrijven, burgers en gemeenten vroegen naar hun ervaringen met de nieuwe verordening, was een veelgehoorde kritiek dat er onvoldoende sprake is van flexibiliteit en dat procedures nog te lang duren. Niet altijd was deze kritiek terecht, soms is er nog sprake van onbekendheid met wijzigingsbevoegdheden die in de verordening zijn opgenomen. Wel terecht was de kritiek dat we als provincie ons moeten schikken in onze nieuwe rol in de wet Ruimtelijke ordening, en de gewijzigde verhouding tussen gemeente en provincie in dit kader.

Het is een goede zaak dat er jaarlijks een aanpassing van de kaarten kan plaatsvinden op verzoek van de gemeenten. We nemen zo onnodige belemmeringen weg, en gemeenten hoeven zo niet te wachten op de beleidsrijke aanpassingen van de verordening. Voor dit jaar zijn er een 30-tal verzoeken binnengekomen die vanaf 3 oktober 2012 ter inzage hebben gelegen. Er zijn 34 zienswijzen hierop binnengekomen. In zeven gevallen heeft dit geleid tot aanpassing, de overige zienswijzen zijn in onze opinie op correcte manier beantwoord of er is op een andere wijze een goede oplossing gezocht.

De vragen om kaartaanpassingen zijn soms ingegeven door onvolkomenheden of veranderingen in de omgeving. In enkele gevallen is de vraag voortgekomen uit plannen die er al daadwerkelijk voor een gebied zijn, maar aan de uitwerking waarvan nog niet kan worden begonnen omdat

eerst de planologische basis in orde moet zijn. In de commissie werd door diverse partijen gevraagd om ook voor deze plannen de meerwaardebenadering toe te passen zoals bij de proactieve aanwijzing. Ik moet zeggen dat wij als VVD ons prima kunnen vinden in de Memorie van Antwoord van het college op dit verzoek. De meerwaardebenadering moet exclusief worden ingezet in die gevallen dat er geen andere mogelijkheden zijn om strijdigheid met de verordening op te heffen. In alle voorliggende verzoeken is die er wel, namelijk de kaartaanpassingen.

De bestemmingsplanwijzigingen die uit deze kaartaanpassingen kunnen voortvloeien zullen op hun eventuele strijdigheid met de provinciale belangen worden bekeken als deze zijn aangenomen door de betreffende verantwoordelijke gemeenteraden. Wat de VVD betreft staan die plannen nu niet ter discussie. Gemeenten moeten enige ruimte hebben om in de toekomst een afweging te kunnen maken om al dan niet over te gaan tot planontwikkeling.

Het is niet zo dat we alleen meer ruimte geven maar ook wordt er weer ruimte genomen als dat gezien nieuwe inzichten of regionale overeenkomsten gewenst is. Dat is de manier waarop wij als PS sturen binnen onze bevoegdheden. Het college is aan zet binnen zijn takenpakket. Wij kunnen dan ook instemmen met de alle voorgestelde kaartaanpassingen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Voorzitter! Voor de kaartaanpassingen van de Verordening ruimte is al heel wat koffie gezet. Het lijkt tegenwoordig wel of hoe dichter we bij de definitieve beslissing komen, hoe zenuwachtiger sommige partijen komen. Dat is ook bij dit dossier weer het geval. Ik ga nu niet de hele commissievergadering overdoen maar een korte toelichting kan geen kwaad.

In het najaar van 2012 bespraken we de eerste kaartaanpassingen en de gang van zaken hierin. Enkele weken geleden in de nieuwe commissie Ecologie en Ruimte bespraken we de verdere procedure en de onderliggende plannen. Al snel kwam het tot een discussie over de verstrekte informatie van eventuele onderliggende plannen.

Voornamelijk de wijzigingen rond Airparc Seppe in de gemeente Halderberge en de Klokkenberg in de gemeente Breda riepen bij het CDA de nodige vragen op, zeker naar aanleiding van de inspraakreactie van de Brabantse Milieu Federatie. Over deze projecten willen we veel meer informatie hebben. In onze ogen zijn het majeuze projecten. Ze gaan een groot gebied aan en ze hebben veel met de regio te maken. Laat ik wel helder zijn, wij willen verder niet op de stoel van de gemeenteraden gaan zitten, maar iets meer duidelijkheid over de plannen in de toekomst willen wij toch wel hebben.

Voordat we de discussie in de commissie konden hebben had de heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren ons allemaal uitgenodigd, opgetrommeld, voor een werkbezoek aan Airparc Seppe in Bosschenhoofd. Hij vond het nodig dat er een werkbezoek kwam en wij konden er wel mee instemmen. Wij hadden van de plannen gehoord maar we hadden nog niets gezien. Ik wil de heer Van der Wel dan ook danken voor het werkbezoek want dankzij zijn werkbezoek zijn wij enthousiast geworden over de projecten daar. De nieuwe ontwikkelingen bij Airparc Seppe zijn namelijk innovatief.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik geloof er helemaal niets van, maar het is fijn dat de heer Van Agtmaal het gelooft. Daar ben ik blij om.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): U blij, mijnheer Van der Wel, wij blij, iedereen blij, mooi!

De nieuwe ontwikkelingen bij Airparc Seppe zijn innovatief of misschien moeten wij spreken van een nieuwe manier van werken, want van rondjes om de kerk vliegen naar langere vluchten geeft voor iedereen minder overlast en dat is wel prettig in het West-Brabantse. Wij zien dit plan wel zitten. Zeker naar aanleiding van de discussie en de inspraakreactie over de Klokkenberg te Breda wilden wij daar toch meer over weten. Gelukkig heeft de gemeente Breda een werkbezoek georganiseerd naar het landgoed de Klokkenberg. De gemeente Breda, de Klankbordgroep met daarin ook de Brabantse Milieufederatie (BMF) en alle andere natuurclubs rondom dat gebied

hebben een puik plan geleverd: minder bebouwing en veel meer groen dan in de huidige situatie. Het CDA kan dit plan volledig ondersteunen. De aangepaste nieuwbouwplannen spreken ons erg aan. Wij zijn extra verheugd over het feit dat het gebied een extra landschappelijke waarde creëert en straks een trekpleister wordt voor dagjesmensen.

Dit waren onze opmerkingen over de twee grootste projecten. De andere aanpassingen leiden voor ons tot weinig discussie en daarop gaan wij dan ook niet verder in. Wij willen GS wel de boodschap meegeven dat wij in de toekomst bij projecten zoals de Klokkenberg en Airparc Seppe meer achtergrondinformatie willen krijgen en in een vroeger stadium bij een en ander betrokken worden. Nogmaals, wij willen niet op de stoel van de gemeenteraad gaan zitten, maar willen weten wat er speelt. Ook tegenover de ondernemer die er vele miljoenen in gaat steken, is het wel zo netjes om hem het gevoel te geven dat hij ook door de provincie serieus genomen wordt.

Nogmaals, wij staan positief tegenover dit voorstel en zullen de aanpassingen blijven volgen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! De SP-fractie heeft behoorlijk geworsteld met het voorstel tot kaartwijziging in de Verordening. Enerzijds is het duidelijk dat de provincie gemeentelijke wijzigingsplannen formeel moet toetsen aan de provinciale belangen zoals zij die eerder in de Verordening Ruimte heeft vastgelegd. Als er in deze fase van de gemeentelijke plannen geen provinciale belangen in het geding zijn, kunnen Provinciale Staten niet anders dan instemmen met de voorgestelde wijzigingen. Wij moeten niet treden in de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de lokale overheid en de volksvertegenwoordigers aldaar. Onze partij is altijd de mening toegedaan dat lokale kwesties in principe het beste kunnen worden aangepakt door lokale overheden. Zij staan immers het dichtst bij hun burgers. Anderzijds hebben burgers, platforms en andere organisaties zich bij ons gemeld omdat zij niet gelukkig zijn met de plannen van hun gemeenten en met de onderbouwing daarvan door die gemeenten. Al deze mensen blijken hun

bezorgdheid en onvrede goed te kunnen beargumenteren, maar zij vinden geen gehoor bij hun plaatselijke volksvertegenwoordiging en/of bestuurders.

Daarnaast zijn er gemeenten die inmiddels tot het voortschrijdend inzicht gekomen zijn dat bijvoorbeeld een uitbreiding van het vestigingsgebied voor glastuinbouw niet langer wenselijk is. Wij vinden dat inhoudelijk een heel terechte conclusie, dat is geen geheim. Het raakt ook aan een groot provinciaal belang waarover wat mijn fractie betreft op zeer korte termijn een fundamentele discussie nodig is. De SP wil zo snel mogelijk in de betreffende commissie de discussie voeren over de ruimtelijke en economische aspecten van de Brabantse glastuinbouw. De rol, de taak en het mandaat van de Tuinbouw Ontwikkelingsmaatschappij (TOM) moeten daarvan in ieder geval onderdeel zijn. Namens mijn fractie vraag ik de gedeputeerde om een toelichting op het verzoek van de gemeente Breda inzake Prinsenbeek, op het amendement van GroenLinks dat straks door mevrouw Brunklaus wordt ingediend en op de manier en de termijn waarop wij als provinciaal bestuur Breda tegemoet kunnen komen.

De diversiteit van de cases in dit voorstel en de zienswijzen maakt het lastig voor ons als provinciale volksvertegenwoordigers. Hoe kunnen wij als provinciebestuur de zorgen van al deze mensen serieus nemen als wij op dit moment blijkbaar geen provinciaal instrument hebben om de daad bij het woord te voegen? Wij horen graag het antwoord van de gedeputeerde.

Bewoners van Bergeijk, om maar een casus te noemen, kunnen zonder in de Nimby-valkuil te vallen heel plausibel en met meerdere argumenten uitleggen waarom bouw van meer villa's in hun woonbos geen goed idee zou zijn. Zij voelen zich, zo zeggen zij, door een meerderheid van de gemeenteraad en door hun bestuurders niet voldoende gehoord omdat blijkbaar andere belangen prevaleren. Wij kunnen ons dat wel goed voorstellen maar in deze fase van de besluitvorming is er geen sprake van een provinciaal belang en kunnen wij dus niet sturen als wij dat wenselijk zouden vinden.

Een ander voorbeeld is de BMF die met een

serieus advies is gekomen over de Klokkenberg. Seppe is een casus waar bij veel mensen twijfel bestaat over de wenselijkheid om gemeentelijke voornemens in dezen uit te voeren. Ook hier lijkt het erop dat wij niets kunnen doen als wij dat zouden willen. Kan de gedeputeerde aangeven of en zo ja wanneer wij als provinciebestuur in het algemeen en als Provinciale Staten in het bijzonder wel zouden kunnen sturen?

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Bij de behandeling van dit onderwerp in de commissie spitste de discussie met gedeputeerde De Boer zich op een bepaald moment toe op de rol van de provincie en de gemeenten binnen de Wro. Mevrouw Slegers haalde dat zojuist al aan. Als wij de voorliggende kaartaanpassingen slechts bekijken door een juridisch-technische bril lijkt er weinig discussie mogelijk. De gemeenten maken hun afwegingen binnen de ruimte van hun autonomie en de provincie beperkt zich specifiek tot de provinciale belangen. Hoewel dit op zichzelf correct is, gaat het bij het maken van dit soort afwegingen toch vaak om een wat grijzer gebied. Het is ook van belang wanneer een bepaald besluit wordt genomen, waarom niet op een later tijdstip of misschien juist eerder, en met een meer gedegen argumentatie is een provinciaal belang soms ook beter te onderbouwen.

Bij de behandeling van dit onderwerp lijken GS op twee benen te hinken wat de gemeentelijke autonomie betreft. In de casus van het woonbos Bergeijk stellen GS in hun reactie op de inspraak dat zij het primaat leggen bij de besluitvorming in de gemeenteraad. Tegelijkertijd passeren GS het verzoek van de gemeenteraad van Moerdijk om de Crauwelgorsche polder niet door te voeren in het zoekgebied voor windenergie. Ook het verzoek van de voltallige gemeenteraad van Breda om het glastuinbouwgebied te verkleinen, wordt door GS genegeerd. Waarom zijn GS zo inconsequent ten aanzien van de gemeentelijke autonomie?

GS geven in hun reactie uitgebreid aan hoe zij willen omgaan met zorgvuldig ruimtegebruik in het kader van de regionale woningproductie. Dat is zeer verstandig in deze tijd van crisis op de woningmarkt. Dit lijkt echter niet direct de

grootste zorg te zijn van de 1300 inwoners van Bergeijk die de petitie tegen het woonbos getekend hebben. Het gaat namelijk ook om het behoud van recreatieve, natuur en cultuurhistorische waarden van het bos. In paragraaf 2 van het Statenvoorstel schrijven GS dat bij een aanduiding integratie stad-land ook als extra voorwaarde geldt dat geborgd moet worden dat er een feitelijke versterking van de groene waarden plaatsvindt. Hoe denken GS dit te kunnen borgen nu zij stellen dat er in het gebied geen waarden liggen die vanuit de provinciale optiek beschermd dienen te worden? Hebben GS ook integraal naar de te beschermen waarden van het groen gekeken, zoals de recreatief-toeristische waarde die voor zowel de gemeente als voor de provincie van economisch belang is en daarmee waarschijnlijk ook een provinciaal belang is?

Het is verbazingwekkend hoe GS het zoekgebied voor windenergie langs de A16 hebben ingetekend: dwars door de bebouwde kom van de gemeente Breda en zelfs midden door de kern van Prinsenbeek. Als daar midden in het stedelijk gebied daadwerkelijk windturbines komen, zou dat levensgevaarlijk zijn voor de bewoners aldaar. Voorbeelden van omgewaaide of geëxplodeerde windturbines zijn talrijk. Bovendien zijn er risico's van ijsafval en geluidsoverlast. Niet voor niets wordt in andere EU-lidstaten, bijvoorbeeld Engeland en Frankrijk, een afstandscriterium aangehouden van 1500 meter tussen windturbines en woningen. Ook in Nederland zijn er nadere regels en technische voorschriften om te bepalen of de plaatsing van windturbines in een bepaald gebied mogelijk is. Helaas is de grens hier geen 1500 meter maar plaatsing in stedelijk gebied blijft onwenselijk. Juist daarom zouden GS hier meer zorgvuldigheid moeten betrachten en niet onnodig een zoekgebied voor windenergie moeten tekenen binnen de bebouwde kom. GS noemen dit een robuuste weergave van het zoekgebied op de kaart, maar door de praktische onhaalbaarheid is dat eerder onzorgvuldig te noemen. Het moet geen prettige gedachte zijn voor de bewoners van dit gebied dat de provincie de ontwikkeling van windturbines in hun wijk of straat afweegbaar acht, want dat impliceert een zoekgebied immers.

Deze wetenschap kan tevens erg nadelig zijn voor de waarde van de woningen in dat gebied. De vraag naar woningen bij een zoekgebied windenergie is merkbaar lager. Dit wordt door makelaars bevestigd in een artikel in het Dagblad van het Noorden van 8 augustus 2011. Ook is uit diverse gerechtelijke uitspraken gebleken dat de WOZ-waarde (Wet waardering onroerende zaken) van een woning lager moet worden vastgesteld als deze in de omgeving van een windturbine ligt, zelfs op één kilometer afstand. In sommige gevallen is de WOZ zelfs 43% lager vastgesteld. In dit verband verwijs ik naar een zaak bij het gerechtshof van Arnhem. "Het hof acht het aannemelijk dat van de dreiging van het windmolenpark nabij belanghebbend object een waardedrukkende werking uitgaat." Het is dan ook een dreiging voor voor de bewoners van de gemeente Breda als de provincie een zoekgebied windenergie over hun woonkern vaststelt. De PVV dient een amendement in om dit aan te passen.

Een ander amendement van mijn fractie richt zich op het zoekgebied windenergie in de Crauwelgorsche Polder in de gemeente Moerdijk. De gemeente Moerdijk stelt dat dit gebied geen deel uitmaakt van het regionale bod en verzoekt het gebied te schrappen als zoekgebied. Wij verzoeken GS deze gemeentelijke autonomie te respecteren en mee te gaan in dit verzoek. Daarbij komt nog dat in dit gebied dierenwelzijn in gevaar komt door windturbines. Uit waarnemingen van de Vogelbescherming blijkt dat in dit gebied o.a. kieviten en zwarte ooievaars voorkomen. Het zou een gotspe zijn als deze prachtige dieren vermalen zouden worden door de windturbines. Bovendien bestaat het risico dat de windturbines op last van de rechter worden stilgelegd vanwege het aanvaringsrisico van vleermuizen, zoals onlangs bleek bij andere windparken in West-Brabant. Dat zou het bouwen van de windturbines per definitie al nutteloos maken.

Voorzitter. Met de overige kaartaanpassingen kan de PVV instemmen, ook met het vliegveld Seppe dat al sinds 1949 op deze plek ligt en waar zorgvuldig is omgegaan met de nieuwe plannen. Ook tegen de Klokkenberg bestaat vanuit ruimtelijk perspectief geen bezwaar. Op de lokatie

staan nu immers al noodgebouwen en de bestaande natuur wordt niet verder aangetast, integendeel zelfs.

De voorzitter: Door het lid Van Hattem worden de volgende amendementen voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 februari 2013, behandelend het Statenvoorstel 88/12 inzake de Verordening ruimte Noord-Brabant, kaartaanpassingen.

constaterende dat:

- *in het voorstel het zoekgebied windenergie langs de A16 is ingetekend in bestaand stedelijk gebied, waaronder de bebouwde kommen van Breda en Prinsenbeek;*
- *het gelet op de in Nederland geldende criteria van onder andere ruimtelijke kwaliteit, geluid en veiligheid onrealistisch is om binnen de bebouwde kom windturbines te plaatsen;*
- *Gedeputeerde Staten in de Memorie van Antwoord 88/12 D van 15 februari 2013 stellen dat het zoekgebied "robuust" op de kaart is weergegeven,*

overwegende dat:

- *een groot deel van het huidige zoekgebied windenergie in het stedelijk gebied volstrekt onrealistisch is;*
- *dit voorgestelde zoekgebied negatieve effecten kan hebben op de gemoedrust van de bewoners van dit gebied en de WOZ-waarde van hun woningen;*
- *derhalve van "robuustheid" geen sprake is, eerder van onzorgvuldigheid;*

besluiten:

- *op kaart 31 en kaart 44 van de Wijziging Verordening ruimte 2012, kaartaanpassingen 1 het stedelijk gebied binnen de bebouwde kom van de gemeente Breda uit te sluiten als zoekgebied voor windenergie;*
- *de begrenzing van het zoekgebied hierop nader aan te passen."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 februari 2013, behandelend het Statenvoorstel 88/12 inzake de verordening ruimte Noord-Brabant, kaartaanpassingen.

constaterende dat:

- *uit de nota van zienswijzen blijkt dat de gemeente Moerdijk heeft verzocht de aanwijzing van de Crauwelgorsche Polder niet door te voeren als zoekgebied windenergie;*

- *deze locatie volgens de gemeente Moerdijk géén deel uitmaakt van het regionale bod windenergie;*
- *in de reactie van de provincie naar voren komt dat het gebied "De Hillen" tussen de Markweg en de Mark is opgenomen in de uitbreiding van het zoekgebied windenergie;*
- *uit waarnemingen van de Vogelbescherming blijkt dat diverse vogelsoorten in dit gebied voorkomen, zoals de zwarte ooievaar, de kievit en de blauwe reiger;*

overwegende dat:

- *er onduidelijkheid bestaat over de status van het regionale bod;*
- *overleg en draagvlak bij gemeenten in de regio van groot belang is;*
- *windturbines een grote bedreiging zijn voor de in het gebied levende vogelsoorten;*
- *een dergelijke aanslag op het dierenwelzijn onacceptabel is en de rechter onlangs om die reden al windturbines in West-Brabant heeft stilgezet,*

besluiten:

- *op kaart 31 van de Wijziging Verordening ruimte 2012, kaartaanpassingen 1 de Crauwelgorsche Polder (met het gebied "de Hillen") in de gemeente Moerdijk uit te sluiten als zoekgebied voor windenergie;*
- *de begrenzing van het zoekgebied hierop nader aan te passen."*

De voorzitter: Deze amendementen maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen nr. A4 en A5.

De heer Wagemakers (PvdA): Voorzitter! De Verordening ruimte vraagt jaarlijks om een aanpassing. Gemeenten hebben dat om diverse redenen nodig. Vaak is heel duidelijk wat een gemeente wil, nodig vindt of absoluut nodig vindt, maar soms is het wat onduidelijk. Eerst in september en later in februari hebben wij hierover gesproken. Maar wat gebeurt er hier in huis? Een week voor de commissievergadering van 1 februari was er een bijeenkomst in de Brabanthallen over de ruimtelijke kwaliteit. Hier in huis noemde men dat een festival. Het was een heel bijzonder festival. Wij kregen inzicht in enorm veel ruimtelijke plannen en in kwaliteitsplannen. Wij als fractie dachten: hé, hé, het gaat goed hier in huis; de gedeputeerde staat vooraan om de zaak

open te gooien, ons mee te nemen en ons te laten zien wat nodig en soms niet nodig is.

Maar gebeurt er nu bij deze aanpassing van de Verordening ruimte? Wij vragen op twee onderdelen iets meer inhoud dan wat er geschreven staat, namelijk bij de Klokkenberg en Seppe. Daarover heeft een zeer langdurige discussie plaatsgevonden in de commissie. Uiteindelijk hebben wij die informatie niet gekregen. Niet getreurd, wij gaan die zelf wel halen en dat zullen wij in de toekomst ook steeds gaan doen. Wat wij hier niet krijgen, halen wij zelf, maar dat is toch de wereld op zijn kop.

Stel, voorzitter, u vraagt een bekende Nederlandse schrijver om iets te schrijven over Brabant. Dat zou kunnen. En die schrijver komt na een halfjaar terug en zegt: Mijnheer de commissaris, ik heb een geweldig boek geschreven, u krijgt de inhoud niet te lezen maar wilt u wel instemmen met mijn boek? Hier ligt volgens mij de kern van de zaak rondom deze wijzigingen van de Verordening ruimte. Wilt u alstublieft instemmen, u hoeft niet te weten waarover het gaat, maar GS blijven wel roepen dat zij duidelijke en zuivere besluitvorming op tafel leggen? Nogmaals, omdat dit niet zo ging, hebben wij de informatie zelf gehaald.

Bij de invoering van de Verordening ruimte hebben wij de verhouding tussen de bevoegdheid van Provinciale Staten en die van Gedeputeerde Staten aan de orde gesteld. De enige manier om dat te veranderen is om de verhouding beslissingsbevoegdheid/besluitvorming door GS en PS aan de orde te stellen. Wij stellen voor dit voor te bereiden in de Staten en wel om twee redenen. Op de eerste plaats om precies te weten waarover wij wel en niet moeten spreken, wat wij wel en niet moeten weten. Op de tweede plaats de vraag of aanpassingen van de Verordening ruimte sneller moeten plaatsvinden. Dat zou in deze tijd wel eens heel belangrijk kunnen zijn. Elk halfjaar dat wij hier kunnen winnen leidt ertoe dat men buiten dit huis sneller aan de gang kan. Wij horen een geweldige roep van het bedrijfsleven om hulp want daar wil men aan de gang.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Er wordt hier een interessante stelling opgeworpen. Ik kan

het dan niet nalaten om daarover een vraag te stellen. De heer *Wagemakers* spreekt over wat doen GS en wat doen PS? Kan hij dat iets toelichten? Ik kan het namelijk niet helemaal vatten, maar het is wel interessant.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Mevrouw *Geeraedts*, u wordt op uw wenken bediend. U wist natuurlijk al dat ik het over de Klokkenberg wil hebben. In de aanvraag van september staat of wij willen meewerken aan het ter visie leggen etc. De Klokkenberg vond ik een mooi voorbeeld van iets waarin de natuuraanduidingen de zwaarste zijn die wij kennen. De vraag was, of wij wilden instemmen met de verandering in stad-land. Als wij dat doen, kan er gebouwd worden. Dat weet mevrouw *Geeraedts* ook. Als je dan vraagt in welke verhouding er gebouwd gaat worden, is het antwoord dat het niet aan PS is om zich te mengen in de plannen zoals die voorliggen. Wij dachten nog dat de plannen nog niet zo ver waren en dat wij alleen kaderstellend waren. Bij ons bezoek bleek echter dat het anders was. De gemeente Breda is al meer dan vijf jaar aan het werk met de Klokkenberg. Zelden heb ik zo'n verantwoord idee en plan gezien. Wat jammer nou dat wij dat niet eerder wisten. Als dat de bevoegdheid is GS versus PS, hebben wij het niet goed gedaan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik begrijp het niet helemaal, want uiteindelijk beweegt de heer *Wagemakers* zich nu toch op het terrein van de gemeente. Wij hebben het over PS versus GS en niet over de gemeente. Ik snap het nog steeds niet.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik ga even niet in op het feit dat mevrouw *Geeraedts* het niet snapt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik begrijp dat het mijn probleem is, maar misschien kan de heer *Wagemakers* toch een poging doen om het nog even uit te leggen. Hij zegt zelf dat het zuiver is om ons niet op gemeentelijk terrein te bewegen. Dat ben ik met hem eens, maar ik proef dat hij dit wel doet en het vervolgens relateert aan de

bevoegdheid GS/PS. Daarom snap ik het niet helemaal.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik denk dat wij komen zowel bij de kern van de vraag als die van het probleem. Ik neem als voorbeeld de Klokkenberg. Als wij het nader uitgewerkte bestemmingsplan van de gemeente Breda hadden gezien, zou er weinig twijfel geweest zijn. Met de aanduidingen die de provincie kaderstellend aan gemeenten geeft met allerlei aanwijzingen en onderliggende regels zouden wij eigenlijk ervan uit moeten kunnen gaan dat het wel goed komt. Hier zit de kern van de zaak: komt het inderdaad goed, of moeten GS straks teruggefloten worden als het te ver gegaan is bijvoorbeeld vanwege een politieke kleur?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De heer Wagemakers stelt dus eigenlijk dat de Staten in de toekomst zich weleens meer bezig zouden moeten gaan houden met bestemmingsplannen. Dat lijkt mij toch in strijd met de wet.

De *voorzitter*: Wij behandelen nu een verordening met concrete voorstellen. Die geven de heer Wagemakers op zijn minst aanleiding om een bespiegeling te houden over een fundamentele vraagstuk dat daaronder ligt, namelijk de verhouding informatiedeling GS-PS in deze verordening. Ik stel voor dat die discussie verder wordt gevoerd in de commissie en dat wij hier de behandeling hervatten over de voorstellen die hier nu liggen. Wij hebben goede notie genomen over de vragen die in dezen zijn gesteld.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik wil even goed begrijpen wat de heer Wagemakers precies wil. In het begin begreep ik uit zijn betoog dat het hem ging over de bevoegdheden GS-PS. Ik kan dat niet anders uitleggen dan dat hij veranderingen wil aanbrengen in bepaalde mandaatbesluiten die wij hier genomen hebben om bepaalde bevoegdheden bij GS te leggen. Ik wil dan wel graag dat de heer Wagemakers mij exact aangeeft over welke mandaten hij het heeft.

De *voorzitter*: Dat is precies de reden waarom ik dit

debat stop. Dat zijn goede vragen maar die horen even niet bij het onderwerp van vandaag thuis. Ik wil even streng zijn op dit punt. Mij lijkt dat naar aanleiding van de behandeling van dit onderwerp er een aantal vragen is gerezen over informatievoorziening en bevoegdheden. Dat zijn overigens twee verschillende dingen. Dat debat wordt later gevoerd in de commissie. Als dat leidt tot andere praktijken, horen wij dat hier in de Staten later wel. Ik stel voor nu het debat te voeren over de inhoud van het voorliggende voorstel.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik denk even na of mijn vraag voor de heer Wagemakers hier thuishoort of in de commissie. Ik vraag aan de heer Wagemakers of het ook niet een beetje zit in het feit dat gemeenten misschien erg laat naar de provincie zijn gekomen. Die vraag kan bij de commissiebehandeling aan de orde komen.

De *voorzitter*: Dat is inderdaad een vraag die in de commissie kan worden behandeld.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Als ik de heer Wagemakers goed begrijp, heeft hij problemen met de grootte en de locatie van de zoekgebieden, zoals de PVV twijfels uitte of de procedure bij de windmolens wel zorgvuldig geweest is. De heer Wagemakers vindt dat wij eerder bij een en ander betrokken hadden moeten worden, zodat wij nu niet bij die vraagstukken zouden moeten stilstaan maar sec bij de wijzigingen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Als ik het antwoord wist, had ik nu een initiatiefvoorstel kunnen indienen, maar ik weet het ook niet. Ik weet wel dat het over informatie gaat en dat wij als Statenleden moeten weten waar wij ja of nee tegen zeggen. Als je twijfels hebt, moet je dat in de commissie bespreken. Dat hebben wij tot twee keer toe uitgebreid gedaan. De Memorie van Antwoord is ook heel helder geweest en uitgebreider als voorheen. Ik dank de gedeputeerde daarvoor. Er staan serieuze opmerkingen in.

Als wij op andere vlakken volledig inzicht krijgen

in wat men hier in de provincie zou willen ontwikkelen en als het ware aan de hand worden meegenomen, maar op onderdelen te horen krijgen dat iets niet onze bevoegdheid is, dan klopt dat verhaal misschien wel maar het geeft mij niet het gevoel dat ik een goed besluit kan nemen.

De *voorzitter*: Het punt lijkt mij helder. Dit debat wordt op een andere plek en een andere tijd verder gevoerd.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik wil graag de mening van de heer Wagemakers horen over de voorliggende plannen inzake Seppe en de Klokkenberg.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Wat de Klokkenberg betreft, ik ben zelden zo enthousiast geweest als over de oplossing die de gemeente Breda gevonden heeft.

Bij Seppe waren wij terughoudend. Ik dank de heer Van der Wel voor zijn initiatief waardoor wij de situatie ter plekke hebben kunnen bekijken. Wij staan volledig achter dit onderdeel van deze Verordening ruimte. Wij weten wat wij moeten doen als het gaat om de ruimtelijke ordening. De economische ontwikkeling van Seppe is eerder besproken in een andere commissie. Zou het niet verstandiger zijn om in het kader van integraal beleid deze dingen samen te nemen?

Op de derde pagina van de Memorie van Antwoord doet het college een uitspraak die mij goed doet, namelijk: "Wij gaan hier uiterst serieus mee om."

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! D66 staat voor natuur, landschap en omgevingskwaliteit. Wij vinden ook dat wij vertrouwen moeten kunnen hebben in lokale afwegingen van gemeenten. Dan is het soms balanceren om de provinciale belangen te onderscheiden van de gedetailleerde gemeentelijke plannen en de provinciale belangen te beschermen.

In de ogen van insprekers zetten wij de deur vaak op een kier voor ontwikkelingen zonder dat wij kennismaken van die ontwikkelingen terwijl er al concrete plannen liggen. Dat is lastig uit te leggen.

In de commissie heb ik daarvoor uitgebreid aandacht gevraagd en de gedeputeerde verzocht daarover op een goede manier te communiceren. Dat heeft de gedeputeerde toegezegd en zelfs opgenomen in de Memorie van Antwoord. Ik dank hem daarvoor en ga ervan uit dat dit ook zo gaat gebeuren.

Vitalis wil de Klokkenberg herontwikkelen. Dit draagt bij aan het behoud van dit cultuurhistorisch waardevolle gebouw. In de herontwikkeling is veel aandacht voor versterking van natuur en landschap. De herontwikkelingsplannen bevatten noch de zône direct langs de markt noch de zuidelijk gelegen bos- en natuurzônes. Wel zien wij dat het gebied dat nu op de kaart wordt aangegeven als integratie stad-land veel groter is dan het gebied dat bebouwd gaat worden. Wij vragen ons af of het gebied integratie stad-land niet te groot op de kaart gezet is. Zetten wij de deur niet open voor ontwikkelingen in de toekomst waarvan wij of anderen nog geen idee hebben. Kan de gedeputeerde toezeggen dat er ook in de toekomst geen bebouwing komt in het beekdal van de Mark en in het zuidelijk deel van dit gebied integratie stad-land?

In de commissie is gesproken over het glastuinbouwgebied Prinsenbeek. In de Memorie van Antwoord geeft de gedeputeerde aan dat er op 5 oktober 2012 een visie op de glastuinbouw is behandeld in de commissie Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen en dat er toen niet is gesproken over verkleining van gebieden zoals bij Prinsenbeek. Er is toen überhaupt niet expliciet gesproken over de situatie bij Breda. De gemeente Breda wil graag door kunnen gaan met het bestemmingsplan buitengebied. Kan dat als wij de Verordening ruimte niet aanpassen op dit punt? Kan de gedeputeerde toezeggen geen zienswijze te zullen indienen en ook geen reactieve aanwijzing te geven over de omvang van het glastuinbouwgebied Prinsenbeek als de gemeente Breda het bestemmingsplan buitengebied in procedure brengt met de geplande omvang van het glastuinbouwgebied? Die is namelijk kleiner dan wij nu in de Verordening ruimte hebben staan.

Wij begrijpen de zorgen over landschap, over vliegbewegingen, geluidsoverlast, natuur en de

wens om bedrijventerreinen te concentreren van omwonenden van Airparc Seppe en van milieuorganisaties. Maar de ontwikkelingen die hier plaatsvinden kunnen ten dele niet plaatsvinden op een ander bedrijventerrein. Je kunt vliegtuigen nu eenmaal niet in hangars plaatsen die ver van het vliegveld liggen. Het gebied is bovendien geen EHS (Ecologische Hoofdstructuur). De landschappelijke inpassing is van een zodanig niveau dat wij dat aan de gemeente moeten durven overlaten. Wellicht kan men hier gebruik maken van het Brabantse Expertisecentrum Ruimtelijke Kwaliteit. Wel horen wij graag of de gedeputeerde kan toezeggen dat het gebied dat nu op de kaart wordt opgenomen voor ontwikkeling van bedrijvigheid er niet toe leidt dat om die reden de milieugebruiksruimte van het vliegveld moet worden uitgebreid. Ook willen wij graag de toezegging van de gedeputeerde dat de afspraken over de richting waarin de vliegtuigen opstijgen en landen en over de maximaal toegestane geluidshinder strenger gehandhaafd worden. Wij begrijpen van de mensen in de buurt dat daar nu veel overtredingen plaatsvinden.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! GS vragen vandaag aan PS in te stemmen met een aantal kaartaanpassingen in de Verordening ruimte; kaartaanpassingen waar de gemeentes om hebben gevraagd. GS stellen dat het om beleidsarme wijzigingen gaat en dat op geen enkele wijze vooruit wordt gelopen op nieuwe planontwikkelingen. Met andere woorden, GS menen dat met deze kaartaanpassingen niet zo heel veel aan de hand is. GS stellen zelfs dat het aanwijzen van een zoekgebied voor verstedelijking misschien helemaal nooit zal leiden tot verstedelijking. Dit is een redelijk simpele en theoretische benadering. De praktijk ziet er wezenlijk anders uit. De voorgestelde kaartaanpassingen zijn veelal geen simpele en beleidsarme besluiten. Er zitten een aantal zeer ingewikkelde dossiers in die de vele gemoederen beroeren. Zo erg zelfs dat wij verleden week vrijdag met een aantal Statenleden plotseling naar zowel de Klokenberg als Seppe zijn getogen om de situatie ter plekke te bekijken. Ook zijn er op

een aantal aanpassingen forse zienswijzen gekomen van burgers en belangengroeperingen waaruit blijkt dat de aanpassingen die natuur- en agrarisch gebied gaan omzetten in verstedelijking of integratiegebied stad-platteland klaarliggen om zo uitgevoerd te worden. Wat deze laatste categorie, het omzetten van stad-platteland, betreft hebben we zelfs de kaders nog niet eens helder en toch gaan we het wijzigen. Een aantal stedelijke zoekgebieden zal gebruikt worden als industrierrein of voor woningen in de natuur, zoals bij het woonbos in Bergeijk of zoals bij De Wildert in Dongen.

Voorzitter. U zult begrijpen dat GroenLinks zich hierin niet kan vinden. In Brabant zijn nog heel wat industrierreinen die beter gebruikt kunnen worden en van woningen in de natuur zijn wij geen voorstanders.

Een viertal aanpassingen hebben onze speciale aandacht, om te beginnen het woonbos te Bergeijk. Hierop zijn veel zienswijzen met eenzelfde strekking binnengekomen. Door deze wijziging zal het mogelijk worden villa's in het bos te bouwen. Zelfs de VVD-fractie in Bergeijk is tegen deze plannen. Wij willen via een amendement deze aanpassing uit de verordening halen.

De aanpassing van het zoekgebied bij het vliegveld Seppe keuren wij ook af. Wij willen geen deur openzetten die zal leiden tot meer activiteiten op dit sportvliegveld. Dit zal meer geluidsoverlast opleveren, waar omwonenden last van krijgen en voor de nabij gelegen natuur is dit geen goede ontwikkeling. Bij Eindhoven Airport staan veel bedrijfsgebouwen leeg. Dat kan veel intensiever gebruikt worden. Men kan daarnaar uitwijken.

Ook deze kaartaanpassing willen wij uit de verordening halen via een amendement dat dadelijk door de Partij voor de Dieren wordt ingediend.

Ook de kaartaanpassingen bij de Klokenberg zijn voor GroenLinks geen uitgemaakte zaak. Dit is echter een ingewikkeld verhaal. De Klokenberg is in eigendom gekomen van een partij die het rijksmonument in ere wil herstellen en wil aanpassen om er senioren te laten wonen. De plannen die zijn ontwikkeld, zien er heel goed uit,

met veel respect voor de natuur en de inrichting van het landschap. Wie zou daar nu niet willen wonen. Maar om genoeg volume te hebben – bedoeld wordt om de ontwikkeling te kunnen betalen – wil men de historische boskamers ook bebouwen met appartementsgebouwen van 3½ woonlaag, 12 meter hoog. Wij vinden dit een verkeerde ontwikkeling. Wij zijn tegen de bebouwing van de boskamers omdat niet alleen het hoofdgebouw maar ook het omringende landschap tot het cultureel erfgoed behoort. De bouw van de semipermanente school op die plaats in de jaren negentig was een verkeerde beslissing. Het opnieuw kunnen bebouwen van deze boskamers kan de deur openzetten naar nog meer bebouwing langs de Galderse weg en de verstedelijking tussen Mark en Mastbos. GroenLinks begrijpt heel goed dat je een bepaald volume moet hebben om de aanpassing van dit prachtige gebouw en de inrichting van deze prachtige plek te kunnen financieren, maar dat mag niet ten koste van natuur gaan. Wij zouden het een heel goed plan vinden als de provincie de helpende hand zou toesteken door de Klokkenberg als een groot erfgoedcomplex op te nemen. Ik vraag GS bij dezen wat zij hiervan vinden.

De laatste kaartaanpassing die ik wil bespreken staat er niet in, namelijk verkleining van het zoekgebied van de glastuinbouw bij Prinsenbeek. Het verzoek van de gemeente Breda is afgewezen met de motivering dat het beleid eerst geëvalueerd moest worden. Uit die evaluatie kwam naar voren dat het glastuinbouwareaal in Noord-Brabant tussen 2008 en 2012 slechts met 15 ha gegroeid was en op basis daarvan een aantal locaties waar weinig draagvlak voor was, geschrapt kon worden. Het provinciale belang is een goede ruimtelijke verordening.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Voorzitter! Inzake de glastuinbouw bij Prinsenbeek wil ik mevrouw Brunklaus vragen of de gemeente Breda ook van plan is de TOM schadeloos te stellen als haar amendement wordt aangenomen, of moet de TOM het maar gewoon slikken?

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Mijn antwoord

is dat wij nu een ruimtelijke afweging maken en geen financiële. Wij zijn bezig met de aanpassing van de Verordening ruimte en niet met het bespreken van de activiteiten van de TOM.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Normaal gesproken betreft zij bij alle voorbeelden die zij noemde, alles erbij maar als wij nu in dit geval vragen naar financiële schadeloosstelling, zegt zij het niet mee te nemen in haar keuze. Dat vind ik vreemd.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik wil mevrouw Brunklaus even bijvallen. Wij geven als provincie de TOM het geld om te doen wat zij kunnen doen. Wij hebben er dus wel degelijk invloed op. Als wij menen dat minder kassen op dit moment belangrijker zijn dan deelneming in de TOM dan kunnen wij dat besluiten. Ik vraag mij af of een schadevergoeding aan de orde is. De TOM voert beleid uit van de provincie.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Het is een verzoek vanuit Breda.

De *voorzitter*: Volgens mij is nu mevrouw Brunklaus weer aan de beurt en krijgt u straks antwoord van de gedeputeerde op uw impliciete vragen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Het provinciale belang is een goede ruimtelijke verordening. Wanneer het gebied bij Prinsenbeek niet wordt verkleind, dreigt er nog meer leegstand en verpaupering in dit gebied dan er nu al is. Er staan al jaren kassen leeg en te koop, tot zo'n 10 ha. De gemeente Breda heeft na diepgaand onderzoek onderbouwd dat er de komende tien jaar in het verkleinde gebied meer dan voldoende ruimte is voor bedrijven. Meer ruimte dient het provinciale belang dus niet. Het is onbegrijpelijk dat het zeer concrete en door de hele Bredase gemeenteraad gedragen verzoek is afgewezen en eventueel pas bij een volgende wijzigingsronde aan de beurt kan komen. Wij dienen een amendement in om verkleining van het zoekgebied zoals gewenst door de gemeente Breda op te nemen bij het besluit.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Brunklaus en Van

der Wel worden de volgende amendementen voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 februari 2013, behandelend het Statenvoorstel 88/12 A inzake Wijziging Verordening ruimte, kaartaanpassingen, besluiten dat:

- onderdeel 2.3.1. Bergeijk, uitbreiding 'woonbos', evenals de aanwezige kaart aanduidingen betreffende het aanwijzen van een stedelijk zoekgebied worden verwijderd."

Toelichting:

- Ondergetekenden zijn van mening dat er bij de plannen sprake is van strijdigheid met de lagenbenadering en dat er provinciale belangen in het geding zijn, aangaande o.a. ruimtelijk kwaliteit (ongewenste verstedelijking), natuur (verdwijnen bos), toerisme (verlies aantrekkelijk landschap)."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 februari 2013, behandelend het Statenvoorstel 88/12 inzake de Verordening ruimte Noord-Brabant, kaartaanpassingen, besluiten dat de volgende tekst aan het ontwerp-besluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

- op kaart 31 en kaart 44 van de Wijziging Verordening ruimte 2012, kaartaanpassingen 1 het glastuinbouwgebied bij Prinsenbeek op te nemen zoals weergegeven op de kaart van de door de gemeenteraad van Breda op 10 november 2011 vastgestelde beleidslijn glastuinbouw Prinsenbeek;
- deze wijziging in de nota van wijziging op te nemen."

Toelichting:

- door de gemeenteraad van Breda is op 10 november 2011 unaniem de beleidslijn glastuinbouwgebied Prinsenbeek aangenomen;
- in deze beleidslijn na uitgebreid onderzoek bepaald is dat vanwege omgevingskwaliteiten het glastuinbouwgebied verkleind dient te worden;
- B&W van Breda hebben in 2011 Gedeputeerde Staten verzocht de begrenzing van het gebied in de Verordening ruimte aan te passen aan de beleidslijn;
- Gedeputeerde Staten eerst wilden wachten op de op handen zijnde herijking van het glastuinbouwbeleid;
- op 5 oktober 2012 heeft de evaluatie van de glastuinbouw plaatsgevonden in de provinciale commissie

voor ruimtelijke ontwikkeling en wonen;

- uit de evaluatie naar voren kwam dat het glastuinbouwareaal in Noord-Brabant tussen 2008 en 2012 slechts met 15 ha gegroeid was en op basis daarvan kon een aantal locaties, waarvoor weinig draagvlak, was geschrapt worden;
- Gedeputeerde Staten hebben in de Memorie van Antwoord 88/12 D van 15 februari 2013 naar aanleiding van de brief van 16 januari 2013 van de gemeente Breda toegezegd de afweging over de kaartaanpassing bij de besluitvorming volgend jaar te willen maken;
- de gemeenteraad van Breda wil het bestemmingsplan buitengebied noord over enkele maanden al vaststellen waardoor het plan dan een jaar vertraging zou oplopen."

De voorzitter: Deze amendementen maken onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgen de nummers A6 en A7.

De heer Mondriaan ziet af van het woord.

De heer Van der Wel (PvdD): Voorzitter! Wij vinden dat een provincie zorgvuldig moet handelen. Wij hebben moeten constateren dat de aanpassingen van de Verordening ruimte zonder veel onderbouwing worden voorgesteld. Daar maken wij ons als Partij voor de Dieren ernstige zorgen over. In de aanloop naar deze Statenvergadering is het afwegingskader ter sprake gekomen, waar wij als Staten een keuze moeten maken of een stedelijk zoekgebied kan worden aangewezen. Het gaat er hierbij om, volgens de lagenbenadering te kijken of er strijd is met een provinciaal belang. Wij hebben onze uiterste best gedaan om de essentiële zaken, afwegingskaders, boven tafel te krijgen, dit via discussie in de commissie, technische vragen en werkbezoek en expliciet door de onderliggende stukken goed te bestuderen. Het blijkt erg lastig te zijn de kaders helder te krijgen. We zien dat de afwegingskaders niet helder zijn. Onze conclusie is dus dat wij als Staten zelf gaan over deze afwegingen en de belangen van de provincie. Dus wij als Staten bepalen zelf of een plan in strijd is met een provinciaal belang. Het wordt immers een politiek belang. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat er bij de voorliggende wijzigingen van de

Verordening ruimte verschillende provinciale belangen worden geschaad. Ik hoop dat andere fracties dat ook zullen inzien. Aan het einde van mijn betoog kom ik daar specifiek op terug.

Wij hebben bezwaar tegen de uitbreiding van vliegveld Seppe met een extra industrieterrein. Er zijn lege industrieterreinen genoeg in de regio. Daarmee is er een strijdigheid met de provinciale belangen. Er wordt in de Verordening ruimte geen onderscheid gemaakt tussen een gewoon industrieterrein en een luchtvaart gebonden industrieterrein. Die afweging kunnen wij als Staten dan ook niet puur sec maken. De vraag is simpelweg of er een stedelijk zoekgebied kan worden aangewezen. De vraag of het luchtvaart gebonden of luchtvaart gerelateerd is, doet niet ter zake. Aangezien er voldoende lege industrie-terreinen in de regio zijn, is er dus strijdigheid met het provinciaal belang. Wij moeten niet voor een leegstand willen bouwen maar eerst de oude terreinen hergebruiken. Die terreinen zijn er voldoende in Halderberge, Etten-Leur en Roosendaal op zeer korte afstand van het vliegveld.

Als we puur kijken naar luchtvaart gebonden industrie, zoals maintenance, onderhoud – het is tijdens het werkbezoek ter sprake gekomen – dan hebben we daar als provincie ook beleid voor. Hiervoor willen wij als provincie dat deze industrie zich clustert bij Aviolanda. Dat is terug te vinden in de diverse beleidsstukken. Om die reden hebben wij als provincie ook een deelneming in Aviolanda via de BOM. Over 2012 hebben wij als provincie via de BOM een verlies moeten afschrijven van ruim €1 mln. omdat er weinig voortgang was in de aanwas van geïnteresseerde bedrijven. In die zin lijkt het vrij zinloos, tegenover deze commerciële belangen een nieuwe concurrent te formeren op vliegveld Seppe. Oftewel, door een ongebreidelde uitbreiding van industrieterreinen voor luchtvaart-bedrijven creëren wij als provincie een overschot en dus een leegstand. Wij begrijpen de wens van de ondernemer/eigenaar een lokaal klein vliegveld rendabel te maken. Echter, als investeerder moet je beseffen wat je koopt. De bezwaren van een klein vliegveld in een open landelijk gebied met beperkte vliegmogelijkheden waren op voorhand

duidelijk. Er zijn Statenleden en burgerleden die dat kunnen bevestigen. Dat deze problemen nu moeten worden opgelost door ruimtelijk ingrijpend in te grijpend voor de aanleg van een nieuw industrieterrein, al of niet luchtvaart gebonden, vinden wij niet acceptabel. Tijdens ons werkbezoek hebben wij kunnen constateren dat op korte afstand van het vliegveld de provincie investeert in een ecologische verbindingszone (EVZ). De EVZ Kibbelvaart ligt misschien dichterbij de snelweg dan bij het geprojecteerde stedelijk zoekgebied, maar zowel de snelweg als de Kibbelvaart zijn bestaande situaties. Op die basis is ook de Kibbelvaart een EVZ waar provincie en gemeente ruim €1 miljoen in investeren. Het houdt geen rekening en had geen rekening hoeven te houden met een industrieterrein op enkele honderden meters afstand. Wij vinden dat er daadwerkelijk een provinciaal belang in het geding is.

Ik heb geluiden gehoord – en nu kijk ik even rechts van het midden – dat we na het aanwijzen van het stedelijk zoekgebied net zo goed het luchthavenbesluit kunnen aanpakken en uitbreiden. Hiermee wordt uitbreiden in de zin van vliegbewegingen bedoeld. Het doet nu niet ter zake maar ik wil toch verwijzen naar de zorgvuldigheid. Eerder is een convenant getekend tussen omwonenden en het vliegveld om het aantal vliegbewegingen te beperken. Het luchtvaart-besluit en het convenant met omwonenden, gemeenten en provincie zijn niet zo maar tot stand gekomen. Het zou niet behoorlijk zijn, deze afspraken uit het verleden zo maar aan de kant te zetten. Als provincie moeten we met alle belangen rekening houden, niet alleen met de commerciële belangen.

Dan keer ik nu terug tot de lagenbenadering. Deze stelt in feite niet veel voor. Wij vinden het dus niet correct dat de provincie daarop terugvalt als legitimatie voor uitbreiding van een vliegveld, van een Klokkenberg of van een woonbos. De provincie stelt dat de beoordeling plaatsvindt op basis van openbare en door PS vastgestelde stukken en die heeft iedereen kunnen lezen. De provincie geeft daarin aan dat gelet op de ligging van het gebied, ingeklemd tussen hoofdinfra-

structuur en het bestaande vliegveld, er geen bezwaar bestaat tegen opname van het zoekgebied en dat het gebied wel ligt binnen een 25-jaars zone en een grondwaterwingebied. De provincie sluit stedelijke ontwikkeling echter niet uit, maar verbindt daaraan alleen nadere voorwaarden.

Wij maken ons ook ernstige zorgen over het waterwingebied. Tijdens de excursie hebben wij gemerkt dat er weinig aandacht is voor het opvangen van water van het vliegveld en van het nieuwe industrieterrein. Ik heb in de beleidsstukken van de provincie over die extra voorwaarden dan ook niets gelezen. Wij zijn van mening dat die minstens moeten worden opgenomen voordat überhaupt een besluit kan worden genomen. Wat geven wij als PS anders vrij?

Ik heb wel een onderliggend stuk dat belanghebbenden van de provincie hebben ontvangen. Het betreft beoordeling door de provincie van het door de gemeente ingediende wijzigingsverzoek. Ik citeer uit deze beoordeling:

“Vanuit het principe van concentratie ligt verstedelijking van de locatie niet voor de hand. Voor iedere willekeurige vorm van verstedelijking is de strook tussen het bestaande vliegveld en rijksweg A58 niet direct de meest aangewezen locatie.”

Voorzitter. Ik vind zo'n conclusie opmerkelijk want het is niet wat wij als Staten hebben meegekregen. Dit is de beoordeling van de provincie op het verzoek van de gemeente Halderberge. Jammer, gemiste kans, want ik vind dat we in de Staten een open en eerlijke discussie moeten kunnen voeren. Ik heb dit stuk ondanks herhaalde vragen van onze kant niet gezien. Net als dat A4-tje dat klaarblijkelijk een afweging is van de provincie, is ons besluit even lang als het breed is. Het is een politieke keuze. Wilt u het vliegveld uitbreiden en zijn er voldoende partijen die daar kritisch over zouden moeten zijn, of niet? Bedenk wel: Schiphol gaat ook geen extra pier bouwen als er niet meer vliegtuigen moeten landen of vertrekken.

Dan de Klokkenberg. De Klokkenberg met het omgevende landschapspark, behoort tot ons cultureel erfgoed. Met de omzetting naar de

nieuwe bestemming woonzorgcomplex beoogt Vitalis herstel en behoud van dit erfgoed en dat juichen wij toe. Wij ondersteunen dit van harte, voor zover het gaat om het hoofdgebouw. Maar door de wijze waarop Vitalis het landschap aanpakt, is herstel en behoud hiervan niet gegarandeerd. Door de aanwijzing als verwervingsgebied stad/land ontstaat de mogelijkheid voor bebouwing en daarmee gaat het historisch landschap verloren. Het meest acute is het plan, de boskamers te gebruiken voor het realiseren van appartementsgebouwen. Ten onrechte wordt door Vitalis gesteld dat het slechts gaat om het vervangen van bestaande bebouwing door gebouwen met minder oppervlakte zodat er per saldo een verbetering ontstaat. Echter, de geplande appartementsgebouwen worden 3½ woonlaag hoog, bijna zo hoog als het hoofdgebouw en ze hebben dus een veel groter volume en daarmee een veel grotere ruimtelijke impact dan de huidige bebouwing. Belangrijker nog is dat de bestaande noodlokalen van het Berkenhofcollege indertijd zijn gebouwd met een tijdelijke bouwvergunning. Deze vergunning loopt in 2013 af, zodat er in feite moet worden uitgegaan van het opnieuw vrijkomen van de boskamers. Hiermee zou een planologische blunder uit de jaren negentig ongedaan kunnen worden gemaakt en kan het originele coulissenlandschap worden hersteld. De voorgestelde wijziging van de Verordening ruimte betekent echter dat voor het hele aangewezen gebied bebouwing in principe mogelijk is en daarmee het verlies van het historisch landschap definitief wordt, te beginnen met de boskamers. Kortom, wij steunen de wijziging van de bestemming maar willen dat het herstel en het behoud van het cultureel erfgoed gaat gelden voor het totale Klokkenbergcomplex, dus inclusief de omgevende landschapstuin. In die zin steunen wij dus ook het voorstel van GroenLinks.

Voorzitter. Samenvattend, voor de twee voorstellen, Seppe en de Klokkenberg, hebben wij twee amendementen ingediend, waarover wij graag besluitvorming willen.

De *voorzitter*: Door de leden Van der Wel en mw.

Brunklaus wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 februari 2013, behandelend het Statenvoorstel 88/12 A inzake Wijziging Verordening ruimte, kaartaanpassingen, besluiten dat:

- *onderdeel 2.1.9 Halderberge, bedrijventerrein vliegveld Seppe evenals de aanwezige kaartaanduidingen betreffende het aanwijzen van een stedelijke zoekgebied worden verwijderd.*

Toelichting:

- *Ondergetekenden zijn van mening dat er bij de plannen sprake is van strijdigheid met de lagenbenadering en dat er provinciale belangen in het geding zijn, aangaande o.a. verstedelijking (toename industrieterreinen), milieu (grondwaterwingsgebied), recreatieve bestemming (EVZ kibbelvaart), provinciale deelnemingen (belang in Aviolanda)."*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Het krijgt nr. A8.

Door het lid Van der Wel wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 februari 2013, behandelend het Statenvoorstel 88/12 A inzake Wijziging Verordening ruimte, kaartaanpassingen, besluiten:

- *onderdeel 2.3.5. Breda, Klokkenberg betreffende een gebied met natuur en bestaande bebouwing van voormalig medisch centrum de Klokkenberg aan te passen zodat de aanwijzingen voor appartementscomplexen in de "Groene Kamers" inclusief de bijbehorende kaartaanpassingen uit Statenvoorstel 88/12 A inzake Wijziging Verordening ruimte en de kaartaanpassingen te verwijderen.*

Toelichting:

- *Indieners en ondersteuners van de motie zijn van mening dat er bij de plannen sprake is van strijdigheid met de lagenbenadering en dat er provinciale belangen in het geding zijn, aangaande o.a. ruimtelijk kwaliteit (ongewenste verstedelijking), natuur (verdwijnen bos), toerisme (verlies ruimtelijke kwaliteit)."*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Het krijgt nr. A9.

De heer Kap (OSN): Voorzitter! Vandaag ligt een wijziging van de Verordening ruimte voor, veelal op verzoek van gemeenten. Met de meeste wijzigingen kan onze fractie prima leven. Daar ga ik dan ook niet op in en geef ik de gedeputeerde daarvoor ook een compliment.

Met twee wijzigingen kan onze fractie minder uit te voeren. Als eerste de Klokkenberg. Na de totstandkoming van de Verordening ruimte zijn aan dit gebied belangrijke eigenschappen toegekend. Op het vlak van natuur is een gedeelte aangewezen als EHS en is een veel grotere zone gelegen tegen de EHS. Het gebied is landschappelijk en hydrologisch waardevol. Daarom is het gebied aangewezen als natte natuurparel. Ook is het gebied aangewezen als zoekgebied voor waterherstel en tot slot is het gebied volgens onze Verordening ruimte cultuurhistorisch waardevol. Alle reden dus om met de nodige zorgvuldigheid naar het gebied te kijken. Er spelen immers de nodige provinciale belangen.

Nu wordt er de aanduiding integratie stad en land neergelegd. Dat komt neer op een stedelijke ontwikkeling ter plaatse. Niets meer en niets minder. En door deze aanduiding, zo concluderen GS in de Memorie van Antwoord, is de meerwaardebenadering niet nodig. Bij de meerwaardebenadering is de eerste stap dat er gestreefd wordt naar een situatie waarin er geen strijd is met de Verordening ruimte. Bij de aanduiding integratie stad en land is dat volgens de Memorie van Antwoord niet nodig. Onze fractie vindt dit apart en eigenlijk een beetje onzin en vindt dat de provincie alleen al naar zichzelf toe de vraag moet stellen of deze aantasting gezien de aanwezige waarden wel nodig is, zeker nu er ten oosten en zuidoosten van Breda grote zoekgebieden liggen. En als al aantasting van de hiervoor genoemde waarden zou moeten, wat geenszins is aangetoond, moet dat dan in de omvang van deze aanduiding? Ook een argumentatie van de te geven begrenzing wordt nergens gegeven. Wel wordt gezegd dat het geen

carte blanche voor de gemeenten is. Nee, dat moest er nog eens bijkomen. Er wordt ook gezegd dat veel gemeenten zulke ruime zoekgebieden hebben dat zij daar nooit gebruik van maken. Inderdaad, maak eerst dan maar eens die bestaande zoekgebieden vol voordat een dergelijk waardevol gebied wordt opgeofferd. Daarnaast wordt in de Memorie van Antwoord gezegd dat de nieuwe bebouwing plaatsvindt in de boskamers die in de Verordening ruimte zijn aangewezen als een cultuurhistorisch waardevol vlak. Een nadere motivatie waarom precies daar bebouwing moet komen, wordt niet gegeven. Het is dan ook terecht dat de BMF daar de vinger op legt.

Ten aanzien van de Klokkenberg kan ik concluderen dat geenszins blijkt dat een optie is onderzocht die wel voldoet aan de Verordening ruimte, dat de situering van de te geven aanduiding nergens beargumenteerd wordt, dat te snel wordt overgeschakeld op herbegrenzing van EHS en dat er geen enkele motivatie wordt gegeven waarom juist in een in de Verordening ruimte aangegeven cultuurhistorisch vlak moet worden gebouwd. Het zal u duidelijk zijn dat u bij de Onafhankelijke Statenfractie voor dit slecht gemotiveerde deel van de Verordening ruimte de handen niet op elkaar krijgt.

Maar het concrete bouwplan is grotendeels wel degelijk verantwoord al blijkt dat nergens uit de stukken die ons als PS ter beschikking zijn gesteld. In die zin steun ik het betoog van de heer Wagemakers volledig. In plaats van een amendement om dit stuk geheel uit de Verordening ruimte te nemen, steunen wij dan ook het amendement van de heer Van der Wel. Daarmee worden de waardevolle boskamers beschermd.

Op zich klopt het Oeffelt-verhaal. Beschermden dieren die het van agrarische gronden moeten hebben, worden inderdaad niet meer beschermd in onze Verordening ruimte. De Onafhankelijke Statenfractie vindt het nog steeds onbegrijpelijk dat waar eerst miljoenen euro's in soorten-bescherming werden gestoken, nu een simpele kosteloze aanduiding op de plankaart niet meer zou kunnen. Weidevogels en dassen worden daarmee vogelvrij verklaard. De populaties hollen

dan ook achteruit. In het onderhavig stuk grond waar een stedelijke ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt leven feitelijk dassen. Mijn fractie maakt zich vooral druk om de toevoeging die GS zelf hebben gedaan. Het gaat hierbij om het meest noordelijk gedeelte van het zoekgebied verstedelijking dat helemaal niet in het bestemmingsplan Kern Oeffelt ligt. GS voegen eigenhandig dit stuk toe vanuit boterzachte stedenbouwkundige overwegingen. Mijn fractie vindt dat als een gemeente niet hierom vraagt, GS geen extra stedelijk zoekgebied hoeven aan te wijzen ten koste van de daar levende dassen. Daarmee doen GS een onnodige extra duet in het zakje om nationaal beschermde dieren de nek om te draaien. Onze fractie kan zich echter gezien vanuit het provinciaal belang alleen maar neerleggen bij deze wijziging van de Verordening ruimte. Wel zal de Onafhankelijke Statenfractie de vereniging Das&Boom van informatie over dit aspect voorzien.

De voorzitter: De tijd die de gedeputeerde nodig zal hebben ter voorbereiding van zijn antwoord valt aardig samen met de lunchpauze. Ik schors daarom de vergadering tot 13.20 uur.

De vergadering wordt van 12.40 uur 13.20 uur geschorst.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik dank de Statenleden die een aantal punten hebben aangeraakt. De heer Van Agtmaal maakte de eerste opstap en de heer Wagemakers ging er wat dieper op in, namelijk het fenomeen van informatievoorziening, bevoegdheidendiscussie en de frequentie van een of twee keer per jaar de Verordening ruimte aanpassen.

Ik wil de suggestie van de voorzitter heel graag overnemen. Wij hebben dit jaar een aantal forse discussies over een groot aantal onderwerpen die van belang zijn voor de provincie Noord-Brabant. Er zijn twee commissies waarin wij die kunnen bespreken: de commissie TSP of de commissie ER. Ik denk dat dit ten principale in de commissie Ecologie en Ruimte thuishoort, maar daar ga ik niet over. Ik bied graag aan om met de leden de discussie te voeren over de drie onderwerpen in

het kader van de Verordening ruimte. Ik voel dat bij de Staten die informatiebehoefte bestaat. Mevrouw Brunklaus merkte op dat zij bij de Klokkenberg ging kijken en zag dat het ging om een hoogte van 12 meter. Dat is echter geen zaak van de provincie. Ik wil dat alvast even markeren. Wij moeten echt oefenen hoe wij met elkaar de discussie kunnen voeren over informatievoorziening, bevoegdheden en de frequentie waarmee wij spreken over de Verordening ruimte.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik vind dit een beetje vreemde opmerking van de gedeputeerde. Waarom zou ik de informatie die ik ter plaatse gekregen heb en die ook staat in de plannen niet mogen gebruiken in de discussie die wij hier met elkaar voeren? Het gaat immers wel degelijk om de inhoud. Kan de gedeputeerde dat nader toelichten?

De *voorzitter*: Ik wil de gedeputeerde streng suggereren dat dit precies het onderwerp is dat wij niet nu behandelen, maar dat dit precies hoort in het debat dat wij later gaan voeren.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik heb niet tegen mevrouw Brunklaus gezegd dat zij iets niet mocht behandelen, want als Statenlid heeft zij alle recht om in te brengen wat zij wil. Ik probeer echter de toekomstige discussie zuiver te houden. De Staten en GS gaan over iets anders dan de gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders. Die cesuur wilde ik in dit gesprek even aanraken. Wellicht dat mijn opmerking te vierkant was, maar die geeft wel de lijn aan hoe ik straks die discussie met de Staten wil voeren.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Ik begrijp de opmerking van de gedeputeerde goed, ik vind het prima. Wij moeten bij de glastuinbouw Breda de belangen van de gemeente en de provincie ook zuiver wegen, net zoals bij de andere plannen. Afhankelijk van de aanpassing van de kaarten beslissen wij of wij voor of tegen de verordening gaan stemmen.

De *voorzitter*: Ik herhaal dat hier vandaag de

casuïstiek centraal staat. De thematiek die door uw Staten is opgebracht, komt later ten volle aan de orde.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik wil aan het eind van mijn betoog ingaan op de amendementen en nu in algemene zin de vragen en opmerkingen van de verschillende fracties proberen te beantwoorden.

De insteek van de heer Verhees sluit aan bij het voorstel van de voorzitter, de thematiek op een later moment bespreken en de casuïstiek vandaag. De heer Van Agtmaal heeft gelijksoortige opmerkingen gemaakt en ook aangegeven hoe zijn fractie wenst om te gaan met de plannen en de kaartwijzigingen. Mevrouw Slegers maakte ongeveer dezelfde opmerkingen. Ook daar is de fundamentele discussie aan de orde. Zij sprak o.a. over de glastuinbouw. Ik zal zo meteen bij mijn bespreking van het amendement daarop uitgebreid terugkomen. In het algemeen merk ik op dat wij het gesprek over de glastuinbouw met elkaar moeten voeren. Het is aan het einde van het voorgaande kalenderjaar vanaf de eerste aanbidding opgenomen in de systematiek. Wij komen met elkaar nader te spreken over het beleid inzake de glastuinbouw. De toenmalige commissie ROW heeft in het afgelopen jaar geen ander besluit genomen dan wat er nu in het voorstel staat. Wij hebben in het voorontwerp-bestemmingsplan van de gemeente Breda een reactie gegeven. Wij hebben met het oog op onze provinciale belangen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen maar ook vanuit de beleidslijn glastuinbouw Breda een aantal antwoorden gegeven. Wij hebben aangegeven dat de aanvraag van de gemeente Breda in ieder geval niet paste in onze Verordening ruimte. Ik weet dat de gemeente Breda het besluit heeft genomen om dit voornemen kenbaar te maken in dit proces. Er wordt gezegd: pas op want per 1 juli dienen alle gemeenten een actueel bestemmingsplan te hebben anders mogen zij geen leges meer heffen. Ik heb daar een flauwe en een zakelijke opmerking over. De flauwe opmerking is dat gemeenten al heel lang weten dat zij dit moeten doen. Als zij het op het laatst laten aankomen, kunnen er

problemen ontstaan voor die gemeenten. De zakelijke opmerking is dat gemeenten een voorbereidingsbesluit kunnen nemen, want op dat moment wordt het proces veiliggesteld ook wat de leges betreft. Ik kom direct nog even hierop terug. De Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij heeft gevraagd om een bouwvergunning te verlenen en om de gemeente gebruik te laten maken van de wijzigingsbevoegdheid voor het toekennen van een bouwblok. Beide verzoeken zijn ongegrond verklaard. De TOM heeft een beroep ingesteld bij de rechtbank Brabant/Zeland voor het verlenen van een bouwvergunning. Over het niet gebruiken van de wijzigingsbevoegdheid loopt er een proces bij de Raad van State. Zolang de zaken onder de rechter liggen, moeten en kunnen wij ook niet interveniëren. Ik kom daarop uitgebreid terug bij de bespreking van het betreffende amendement.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): De provincie zit voor 50% in de TOM, samen met de ZLTO (Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie). Wij hebben daar een belang maar dat is een ander belang dan waarover het nu gaat. Nu moet er door het bevoegd gezag een afweging gemaakt worden in het kader van het verkleinen van een zoekgebied. Mevrouw Geeraedts van de VVD zei net in een interruptie dat de gemeenten die verzoeken indienen en dat wij niet op de stoel van de gemeenten gaan zitten. In dit geval heeft een gemeente een verzoek ingediend om een zoekgebied te verkleinen. Dat verzoek wordt gedragen door een besluit van de hele gemeenteraad. De provincie kan dat verzoek dan gewoon afwijzen. Ik snap dat er andere belangen spelen en dat dingen door elkaar kunnen lopen, maar ik vind wel dat er zuiver gehandeld moet worden. Het gaat hier om een ruimtelijke afweging op basis van een verzoek van een gemeente en niet op basis van de financiële belangen van de provincie bij de TOM.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Ik heb dit ook nadrukkelijk gescheiden in mijn beantwoording. Ik heb gesproken over de TOM die procedures heeft aangespannen. Ik vind dat je in zo'n proces niet moet interveniëren. Wat is er aan de hand? Wij

zitten in de fase van een voorontwerpbestemmingsplan. Daarop hebben wij gereageerd. De gemeente zal ongetwijfeld langskomen en ons vragen om in het ontwerpbestemmingsplan nog eens in te gaan op die verkleining, want het is een besluit van de raad van Breda. Wij zullen dat verzoek ongetwijfeld krijgen. Ik vind niet dat wij in dit soort processen overnight moeten handelen. Onze provinciale belangen zijn nog onvoldoende geborgd via de inspraak. Inzake het proces van de glastuinbouw Prinsenbeek zou ik willen voorstellen dat wij reageren op een eventueel verzoek van Breda conform hetgeen nu voorligt. Er is immers geen sprake van een aanpassing van de verordening, of het amendement zou moeten worden aangenomen. Ik vind het zuiverder om dat proces af te wachten, het college de gelegenheid te geven om daarover in april een besluit te nemen en dat in de commissie te bespreken. Dan hebben wij de volgorde der dingen te pakken.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Vanwege het belang dat de provincie heeft in de TOM wordt het belang van Breda geschaad, want Breda wil in maart het bestemmingsplan vaststellen omdat die gemeente anders met de legesheffingen in de knoop komt. Er worden hier eigenlijk twee verschillende afwegingen gemaakt. Ik snap heel goed wat er gebeurt, maar ik denk dat de afwegingen om dit verzoek van Breda af te wijzen gewoon niet zuiver zijn.

De *voorzitter*: Het punt lijkt mij helder. De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Ik kom dan nu bij de opmerkingen van de heer Van Hattem van de fractie van de PVV. Met betrekking tot het woonbos bij Bergeijk heeft hij heeft gesproken over versterking van de groene waarden. In het bestemmingsplan van Bergeijk staat dit gebied opgenomen als agrarisch gebied. De verordening en de lagenbenadering spreken niet over toeristisch-recreatieve waarden. Die afweging maken wij nu niet. Die komt misschien later in het proces aan de orde. De heer Wagemakers heeft voorgesteld om met elkaar in de commissie de

principiële discussie te voeren over de vraag wanneer welke informatie beschikbaar moet zijn. Ook de weegmomenten zijn heel helder: de Structuurvisie ruimtelijke ordening van Noord-Brabant en de Verordening ruimte als het wetgevend element dat erachteraan gekomen is. Volgens die principes wegen wij en ik laat mij ook leiden door die principes. De andere zaken die de heer Van Hattem noemde, zijn op dit moment niet relevant in het afwegingsproces. Ik heb dat vorig jaar al verteld en herhaald in de afgelopen commissievergadering.

De heer Van Hattem stelt in het kader van windenergie dat er dwars door gemeenten heen lijnen getrokken worden. Als ik goed op de kaart kijk, kan ik constateren dat heel Noordwest-Brabant zoekgebied is voor windenergie. Ik heb gevraagd aan de gemeenten om een bod uit te brengen. Alle gemeenten en kernen die in het gebied van Noordwest-Brabant liggen, horen bij dat zoekgebied en het is nu bijvoorbeeld gespecificeerd langs de A16. In de latere fase kunnen de lijnen exact getrokken worden op basis van de wetgeving, van de afwegingen van de gemeenten of op de afwegingen die wij maken als wij de bestemmingsplannen gaan beoordelen. Ik spreek nog steeds over "robuuste aanduiding" op de kaart, maar mutatis mutandis geldt zij voor heel Noordwest-Brabant. Daarmee is de opmerking van de heer Van Hattem over deze kaartaanpassing niet valide.

Ik denk dat ik aan de PvdA voldoende informatie heb gegeven. De heer Wagemakers stelde in zijn betoog de vraag aan de orde in hoeverre de informatie bij de ene of de andere commissie hoort. Ook dat punt zou ik willen doorschuiven naar de thematische discussie en met de griffie nog eens willen bekijken hoe wij onderwerpen zodanig efficiënt kunnen agenderen of koppelen zonder over elkaar te heen struikelen.

De heer *Van Hattem* (PVV): De gedeputeerde zegt dat heel Noordwest-Brabant zoekgebied is. Wat is dan de meerwaarde om dit überhaupt in een kaartaanpassing nader in te tekenen? En wordt dit niet meteen iets preciezer gedaan zodat niet onnodig een claim wordt gelegd op de inwoners

van Prinsenbeek en Breda?

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Volgens de systematiek beginnen wij met een afspraak in heel Noordwest-Brabant. Daarmee wordt het zoekgebied aangegeven. Vervolgens kom je bij de actualiteit, want u weet dat het Rijk aan het drukken is en als het Rijk het niet doet, moeten wij het doen op basis van de rijkscoördinatieregeling. Ik heb dat al vaker verteld. Als wij niet duidelijk zijn in wat wij kunnen leveren in het nationale verband, dan zal het ons overkomen. Dat is het laatste dat wij in Noord-Brabant willen. Wij willen graag met de gemeenten regie over onze grondgebieden. Dat betekent dat wij nu kijken naar een ontwikkeling langs de A16. Aan de Belgische kant bij Hazeldonk is al sprake van een bepaalde ontwikkeling. Het gaat om een van de meest kansrijke regio's. Op die manier willen wij invulling geven aan het proces. De volgende stap is dan dat je op de kaart langs kavelgrenzen gaat intekenen waar mogelijkheden liggen, waar afstandsmaten van belang zijn, waar bepaalde diersoorten wel of niet vliegend door de ruimte gaan, etc. om op die manier een afweging te maken die Raad van State proof is. Dat is de systematiek en zo is de volgorde. Nogmaals, het is niet zo dat als je een zoekgebied op de kaart zet, dit gebied automatisch benut moet worden.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik vind dat je iets zorgvuldig moet doen. Als je van te voren bijna 100% zeker weet dat in een bestaand stedelijk gebied of in woonwijken een dergelijke ontwikkeling absoluut niet kan plaatsvinden, teken die daar dan ook niet in. Het is een kleine moeite om zoekgebieden te beperken tot de grenzen van de bebouwde kom. Dat wordt het nog steeds op een robuuste manier aangegeven. Echter een lijn trekken dwars door woonkernen heen is een absurde manier van weergeven. De bewoners kunnen daarvan last krijgen in het kader van de WOZ-waarde van hun woning.

De heer *De Boer* (GS;VVD): De WOZ-waarde is precies een onderwerp dat niet thuishoort op het niveau van de kaartaanpassing. Het zoekgebied

wordt inderdaad op een robuuste manier aangegeven. Het arbitrair trekken van grenzen op kaarten om aan te geven waar iets wel of niet is, behoort bij de volgende stap die wij moeten maken op bestemmingsplanniveau in overleg met de gemeenten.

Mevrouw Spierings heeft mij gevraagd drie toezeggingen te doen. Ik loop die even na. Zij vraagt of ik haar kan toezeggen dat in het beekdal en annexen in de toekomst nooit bebouwing zal plaatsvinden. Nee, dat kan en wil ik niet toezeggen en zeker niet op dit aggregatieniveau. Zoals ook mevrouw Spierings weet, heeft niets in dit land eeuwigheidswaarde. Wij zijn voortdurend met elkaar bezig om op basis van allerlei ontwikkelingen steeds nieuwe afwegingen te maken. Ten finale vinden afwegingen plaats in raads- of Statenzalen.

Vervolgens vraagt mevrouw Spierings of ik in het kader van de glastuinbouw kan toezeggen dat wij geen zienswijze of reactieve aanwijzing geven als het ontwerpbestemmingsplan binnenkomt. Nee, die toezegging kan ik niet doen om de doodeenvoudige reden dat de vraag die van de gemeente Breda kan komen, niet past bij onze kaartbeelden behorend bij de Verordening ruimte.

Mevrouw Spierings (D66): Voorzitter! Ik heb inzake de Klokkenberg gevraagd of het stad-landgebied dan niet te groot op de kaart staat. Die vraag wordt extra actueel nu de gedeputeerde deze toezegging niet kan doen.

De heer De Boer (GS;VVD): De kaart aanduiding is niet te groot en niet te klein. Als we die kleiner zouden maken, zou dat betekenen dat je daarmee de rode component nog steeds kunt toestaan en tolereren, maar dat bij de groene component geen ontwikkelingen meer mogelijk zijn om te salderen, herbegrenzen of compenseren. Ik verwijs naar onze Memorie van Antwoord met de twee verschillende kaartbeelden. Daarmee wordt het nadeel dus eigenlijk groter dan het voordeel. Nogmaals, de wijze waarop het er ligt, is volgens ons het meest zuivere. Het bestemmingsplan van de gemeente Breda én de EHS geven de grootste borging voor toekomstige ontwikkelingen.

Uiteindelijk moet hier in de Staten de beslissing genomen worden als er weer een aanpassing moet zijn van de kaart op basis van de informatie waar de heer Wagemakers om gevraagd heeft. Als de Staten dat zouden willen, denk ik dat zij daarmee in eigen vlees snijden. Als er een wijziging is van stad-land moeten de groene en de rode component met elkaar in balans zijn. Als het gebied verkleind wordt, komt rood dominant en groen minder dominant in het proces voor en is salderen, compenseren en herbegrenzen niet meer mogelijk.

De heer Van der Wel (PvdD): Dat is een mooi verhaal maar netto neemt het groene stuk ook toe, namelijk het stuk dat je uit de herbegrenzing haalt. Het is even lang als het breed is, de gedeputeerde geeft alleen D66 meer zekerheid dat er buiten dat zoekgebied niets gebeurt.

De heer De Boer (GS;VVD): De heer Van der Wel zou mij bijna verleiden om op het niveau van de gemeente te gaan redeneren. Ik doe het heel even. U hebt ter plekke kunnen kijken, mijnheer Van der Wel. Ik heb mij laten informeren maar ben daar niet geweest op het moment dat u er was. Het viervoudige van hetgeen wordt aangetast, wordt ingevuld. Gebouwen worden afgebroken ten faveure van de natuur en de EHS. Wij moeten dat niet vergeten. Het is precies volgens de lijn waarover ik met mevrouw Spierings sprak in ons interruptiedebatje.

De heer Van der Wel (PvdD): Nu komen wij bij een theoretisch verhaal als de gedeputeerde spreekt over gebouwen die afgebroken worden. Ik weet precies wat de heer De Boer bedoelt, welke boerderij er weggaat en wat er voor terugkomt aan vrije kavels. Daarover gaan wij het niet hebben. Mevrouw Spierings van D66 merkte op dat als het zoekgebied aangepast wordt in het kader van stad-platteland, de kans dat er buiten het gebied rode ontwikkelingen plaatsvinden kleiner wordt en je meer groen overhoudt. Dat kan een keuze zijn?

De voorzitter: Dat is een herhaling van wat u net hebt gezegd.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik heb geen antwoord gehad. Ik krijg een heel verhaal.

De *voorzitter*: Wil de heer De Boer hierop reageren?

De heer *De Boer* (GS;VVD): Mijnheer Van der Wel, u hebt wél een antwoord van mij gehad. U begint aan de voorkant of aan de achterkant, zo u wilt, maar op deze manier redeneren wij niet naar elkaar toe. De principes in de Verordening ruimte zijn helder. Bij de integratie stad-land worden rode ontwikkelingen toegestaan, mits. Of zij zijn niet mogelijk, tenzij. Die afweging wordt kleiner en kleiner als een gebied steeds verder verengd wordt. Dan ben je bezig op bestemmingsplanniveau. Wij geven aan wat het zoekgebied is en in de fases die daarna komen, worden de mogelijkheden nader gedefinieerd, gewogen en beoordeeld. Dat is aan GS en veel liever nog aan de gemeente in het kader van de bestemmingsplanprocedure. Ik heb wel een antwoord op uw vraag gegeven, mijnheer Van der Wel.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! De aanduiding stad-land gaat nu over het hele gebied. Daarover zijn wij het eens. De uitwerking door de gemeente Breda gaat over een substantieel klein gebied. Daar zijn wij het ook over eens. In de Memorie van Antwoord staat dat het wel stad-land kan zijn, maar op het moment dat sprake is van een wijziging van de bestemming gelden ook onderliggende aanduidingen, in dit geval de EHS, etc.

Het is volgens mij heel eenvoudig. Als van het zoekgebied stad-land het zuidelijk deel wordt afgehaald, heeft dat geen enkel gevolg voor het huidige idee, maar is wel een soort garantie dat er in de toekomst minder snel een aanvraag komt om te bouwen. De gedeputeerde heeft gelijk als hij zegt dat wij niet over vijf jaar kunnen kijken. Als er dan om welke reden iets nodig is, is dat zo. De gedeputeerde kan wel een amendement voorkomen als hij zegt dat de eerstvolgende aanvraag in dat gebied van de Klokkenberg uiterst terughoudend behandeld zal worden door GS.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Is dit een vraag of een

constatering, mijnheer Wagemakers?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Een vragende constatering, voorzitter.

De heer *De Boer* (GS;VVD): De constatering over de lagen die eronder zitten, is juist. Het gaat over de EHS en de natuur. Dat is een dubbele borging. Wij tekenen robuuste kaarten waarin wij steeds met elkaar de afwegingen kunnen maken. Theoretisch kan er sprake zijn van een voordeel op het moment dat je het zoekgebied kleiner maakt, maar dan komt mij dat andere adagium weer boven tafel en dan komen "ja, mits" en "nee, tenzij" in gevaar. Dat is de reden waarom wij de aanduiding op de kaart op deze manier vorm hebben gegeven.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wij worden nu gewaarschuwd, maar waardoor komt wat in gevaar? Omdat er op een kleiner gebied meer stedelijke ontwikkeling plaatsvindt? Ik begrijp niet wat er in gevaar komt.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Bij elke stedelijke ontwikkeling dienen wij de zaken te behartigen volgens de Verordening ruimte. Nogmaals, dat betekent "nee, tenzij" of "ja, mits". Je moet altijd compenseren. Ik herhaal mijzelf, maar blijkbaar kom ik niet goed over. Het spijt mij dat ik de heer Van der Wel niet kan overtuigen en dat ik hem het geloof niet kan brengen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik vraag alleen wat er in gevaar komt. De ontwikkeling zelf of komt ik in gevaar als ik er doorheen fiets? Ik weet het niet.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Bij de afspraken die wij met de gemeente maken op basis van de Verordening ruimte dienen wij een betrouwbare overheid te zijn en dat verwachten wij ook van de gemeente. Als wij een ontwikkeling honoreren, betekent dit ook dat je dan samen de kaartbeelden zuiver moet vaststellen met de mogelijkheden die daarvoor zijn. Het gevaar is dat wij uiteindelijk niet kunnen doen wat wij graag willen doen. Wij hebben dat meegemaakt bij de Beekse Bergen.

Daar hebben de Staten gezegd: maak het gebied groter, want dan kunnen wij zowel dichtbij als verder weg de ingreep in het landschap compenseren. Nu pleit de heer Van der Wel ervoor om het gebied kleiner te maken. Ik vind dat een onlogische redenering en niet consequent met eerdere besluiten in deze Staten.

Mevrouw Spierings heeft een uitdaging in mijn richting gedaan door te vragen of ik kan toezeggen dat de milieugebruiksruimte niet toeneemt als het plan bij Seppe uiteindelijk via het bestemmingsplan van de gemeente zou worden gehonoreerd. Naar mijn overtuiging leidt de gevraagde ontwikkelingsruimte niet tot toename van de milieugebruiksruimte. Als het vermoeden van mevrouw Spierings juist is dat er meer vliegbewegingen komen, moet het Luchthavenbesluit worden aangepast. Het aanpassen van dat besluit gebeurt altijd in de Staten. Dat betekent dat er geen sprake is van een causaal verband.

Mevrouw *Spierings* (D66): Ik wil geen causale verbanden leggen. De vermoedens komen niet zozeer van onze kant maar wij horen zorgen vanuit de omgeving. Ik begrijp dat een luchtvaartbesluit moet worden genomen, maar de zorgen van de bewoners zijn dat als je daar industrie toestaat en die om te kunnen functioneren en rendabel te kunnen zijn, extra vliegbewegingen vraagt, dan zetten we hiermee de deur daarvoor open. Mijn vraag is puur of de gedeputeerde kan toezeggen dat de industrie, de bebouwing, die hiermee wordt toegestaan, niet de reden wordt om de milieugebruiksruimte voor het vliegverkeer uit te breiden.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ook die toezegging kan ik niet doen om de doodeenvoudige reden dat ik nog niet kan overzien welke overwegingen bedrijven over zeg vijf jaar zullen hebben om richting gemeente of provincie te vragen het luchtvaartbesluit aan te passen. De ontwikkelingen zoals we ze nu kunnen overzien, hebben meerwaarde voor de huidige locatie en de huidige activiteiten. Als de activiteiten nog meer uitbreiden en vliegbe-
wegingen genereren, dan betekent dat altijd dat

het luchthavenbesluit daaraan moet worden aangepast. Nogmaals, dan krijgen we een nieuwe overweging. Het is echter niet zo dat we nu alvast een vis hebben uitgezet en dat dit betekent dat straks de haai binnen kan zwemmen. Dat is niet de bedoeling en dat is ook niet de intentie. De intentie is wel ervoor te zorgen dat Seppe een volwaardige positie krijgt in de reeks die we in Brabant hebben benoemd in het kader van maintenance, repair and overhaul. Daar horen Seppe en Aviolanda bij. In die reeks van die ontwikkelingen die ook door het ministerie van I&M (Infrastructuur en Milieu) worden onderschreven en met zeer grote aandacht worden bestudeerd en ook ondersteund, is die ontwikkeling voor Brabant van groot belang. Nogmaals, ik herhaal het nog maar een keer, ik kan nooit die gevraagde toezegging doen inzake dat causale verband. Op de vraag om die strip nu te voorzien van bebouwing om de toegevoegde waarde van Seppe in het verband van wat ik net noemde mogelijk te maken, is het antwoord ja.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik begrijp het verhaal van de gedeputeerde maar ik begrijp ook dat de bewoners zich niet gerustgesteld zullen voelen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Dat begrijp ik ook. We gaan nu een stedelijk zoekgebied aanwijzen en de vraag is nu of we iets te maken hebben met luchtvaart gebonden industrie of niet. Moet het luchtvaart gebonden zijn en wat wordt er dan over gezegd? Wordt dan iets gezegd als: het wordt een stalling voor vliegtuigen. Of worden het bedrijven met allemaal helikopters? Wordt het een onderhoudsbedrijf? Wordt daar nog iets meer over ingevuld?

De heer *De Boer* (GS;VVD): In deze fase van het proces niet. We wegen nu af en daarvoor liggen het kaartbeeld en de aanpassingen voor ons, of de verschillende waarden er zijn. Ik noem ze nog eens op want u blijft er steeds op terugkomen. Het is terecht want het is een punt van zorg voor u en ik wil proberen het weg te nemen. We praten over een agrarisch gebied en geen EHS. Het is ook geen gebied dat we al hebben bestemd als

zoekgebied voor ecologische zones. Het grenst niet rechtstreeks aan de EHS. Vanuit de cultuurhistorie gezien zijn er geen bijzondere waarden aanwezig. Daarvoor hebben we de lagenbenadering. Dan zeggen wij dus dat er hier een mogelijkheid is om een ontwikkeling afweegbaar te laten zijn. Op het moment dat dat kaartbeeld is aangepast en de afweegbaarheid is toegestaan, wordt de volgende stap gezet en dan komen de directe plannen. Dan komen er de gebruikersvoorschriften, dan krijgen we de bestemmingen en dan krijgen we de nieuwe afweging die primair door de gemeenten wordt gemaakt en uiteindelijk wordt getoetst aan andere beleidszaken zoals we die in de provincie hanteren.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! In het Luchthavenbesluit voor Seppe staat dat er een behoudende koers wordt gevaren. Dat zou dan toch ook moeten gelden voor de stedelijke ontwikkeling en de planologische ontwikkeling van het vliegveld zelf? Dus wordt daarmee ook een uitspraak gedaan over hoe groot, hoeveel loodsen en wat je daar allemaal gaat bouwen. Volgens mij is dat verband causaal zeker aanwezig.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Het Luchthavenbesluit zegt helemaal niets over bebouwing. Het luchthavenbesluit zegt alles over de aard, de vliegbewegingen en de momenten daarvan.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Hoe ziet de gedeputeerde dat? Door dit als stedelijk zoekgebied aan te wijzen, komt er een industrie. Wij hebben de plannen gehoord bij ons bezoek daar. Ik heb in mijn betoog ook gezegd dat bij Eindhoven een aantal van deze loodsen leeg staat en dat er nog genoeg plek is om die bedrijfjes die bij Seppe zouden willen komen, eventueel in Eindhoven te plaatsen. Dat is natuurlijk niet gunstig voor de ondernemer want die heeft een heel ander plan. Dat snap ik goed. Maar in de belangenafweging wordt wel de mogelijkheid geopend door het als zoekgebied aan te wijzen....

De *voorzitter*: Mevrouw Brunklaus, wilt u een korte en puntige interruptie plaatsen?

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik kom tot mijn punt. We zetten de mogelijkheid open van het zoekgebied straks een industriegebiedje te maken terwijl we op andere plekken dit soort gebieden over hebben. Dat wordt toch in de weging meegenomen?

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Wij zeggen altijd daar waar het gaat om de duurzame ladders die we willen hanteren en ook met betrekking tot bedrijventerreinen dat we moeten constateren dat die ontwikkeling gaande is en dat we te maken hebben met kleinschalige ontwikkelingen die bij deze activiteiten horen. Als u voor het gemak zegt dat voor dit soort activiteiten er in Eindhoven ook hallen leegstaan dan vraag ik mij af of u uw witlof ook 60 km verder weg haalt. Het is juist de synergie van activiteiten ten opzichte van de kleinschalige luchtvaartactiviteiten die versterkend werkt en leidt tot wat ik in groter verband heb gedacht. Dat is de overweging die is gemaakt en die door het college wordt uitgesproken en niet zoals de heer Van der Wel deed, wijzen op het eerste verzoek dat is gedaan en de reactie daarop van de provincie. U leest slechts een stuk van de brief voor en u bent vergeten de laatste alinea voor te lezen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): De gedeputeerde heeft gelijk. Het is voor de ondernemer natuurlijk gemakkelijker als het bij elkaar ligt. Wij hebben het er bij ons bezoek ook over gehad. Maar we hebben het hier wel over vliegtuigen en in no time zijn ze van de ene op de andere plaats. Het is maar de vraag wat je bij je afweging meeneemt. Dit terzijde.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Daar ging het ook mij om. Een vliegtuig is toch bedoeld om snel van A naar B te gaan. Dan is 60 km helemaal niet veel.

Het tweede punt is nog altijd dat er in Aviolanda ook ontwikkelingen gaande zijn op het gebied van luchtvaart. Daar heeft de provincie een deelneming in. Daar hebben we verleden jaar €1 mln. op afgeschreven. Waarom wordt het daar niet geclusterd? Daar is nog plek.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Om de doodeenvoudige reden dat bij Aviolanda grootschalige ontwikkelingen gaande zijn en we bij Seppe niet praten over grootschalige activiteiten. Als de motor van een Cessna kapot is, is het wel heel erg lastig naar Eindhoven te vliegen om die daar te laten repareren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik maak ernstig bezwaar tegen deze discussie. Het is een discussie die we eigenlijk op commissieniveau moeten voeren en niet in deze Staten. Als het de heer Van der Wel nog steeds niet duidelijk is dat er een verschil is tussen de rol van PS en die van de gemeenten, had hij dat maar in de commissie aan de orde moeten stellen en niet in deze Staten. Ik vind dat we nu op commissieniveau bezig zijn en dat vind ik onjuist. Ik vraag u dan ook de discussie op deze manier te stoppen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik ben het daarmee niet eens, want in de commissie hebben we deze punten ook genoemd en we hebben daarop geen duidelijk antwoord gekregen.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Ik maak bezwaar tegen deze opmerking. Er is ruim aandacht aan besteed. Zie de verslagen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Er is waarschijnlijk best wel veel aandacht aan besteed maar het gaat erom dat de lagenbenadering die de provincie aanhangt, bestaat uit niet meer dan drie regeltjes in het hele verhaal. Daar kunnen we toch geen besluit op nemen? Dat willen wij aankaarten. We hebben onze eigen provinciale belangen. We waren die net aan het afwegen met die lege industrieterreinen. Ik vind dat we die hier wel degelijk aan de orde kunnen stellen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer Van der Wel, u manifesteert hier opnieuw dat u niet snapt waar u mee bezig bent. Het gaat hier alleen om de lagenbenadering en niet om wat de gemeente uiteindelijk aan plannen gaat ontwikkelen op basis van die lagenbenadering. Daar kan nog alles over gezegd worden; daar gaat het op dit moment niet

over. Daar besluiten wij ook niet over.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik blijf bij de lagenbenadering en daar zal ik op door blijven gaan.

De *voorzitter*: Het is volstrekt duidelijk wat er in dit debat aan de hand is: op welk moment ga je interveniëren op een ontwikkeling en wie gaat daarover. Ik denk dat de zaken nu wel zodanig gewisseld zijn dat we de heer De Boer weer het woord kunnen geven.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Mede door de interrupties heb ik al een aantal punten van de Partij voor de Dieren kunnen behandelen. Ook de door de OSN naar voren gebrachte punten heb ik al de revue laten passeren. Ik zou dan ook willen overgaan naar de behandeling van de amendementen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik heb nog een vraag gesteld over het waterwingebied waar wij ons ernstig zorgen over maken. Tijdens het werkbezoek werd gezegd dat het water van het industrieterrein gewoon wordt opgevangen in een bassin waarna het waarschijnlijk overloopt in de Kibbelvaart. Wij maken ons daar wel zorgen over. Is dat geen strijdigheid met het provinciaal belang?

De heer *De Boer* (GS;VVD): Op dit niveau zoals de heer Van der Wel het brengt is het op dit moment van afweging niet aan de orde. Het gaat over de hydrologische ontwikkeling in dit gebied die wel in de lagenbenadering zit, maar het gaat niet over wel of niet retentie en wel of niet opvangen of in het riool storten. Dat is het niveau dat hier onderligt en hierna zal moeten komen.

Amendement A4 betreft zoekgebied windenergie A16. Het college ontraadt dit amendement op basis van de overwegingen die ik zojuist al heb uitgesproken bij de behandeling van het dossier waar de heer Van Hattem mee is gekomen: Het zoekgebied dat we nu arresteren met de verfijning die daarna gaat komen en de beleidsafwegingen die gemeenten en provincie daarna kunnen maken. De reden voor de robuustheid heb ik

aangegeven.

Dit geldt ook voor amendement A5 waarvoor ik dezelfde redenering wil hanteren en dat ik namens het college ook ontraad.

Amendement A6 gaat over het verwijderen van de uitbreiding woonbos Bergeijk. Daarvoor heb ik argumenten aangedragen, zowel in de twee commissievergaderingen bij insprekers als zo-even hier in het debat. Onze afweging is zodanig dat wij geen bezwaren zien om de stad en landaanduiding op de kaarten aan te geven.

In mijn bijdrage heb ik al het een en ander gezegd over het amendement inzake de glastuinbouw. Ik heb al aangegeven dat het nu uitermate onverstandig lijkt te zijn om dit bij amendement tot een kleiner gebied te beperken. Ik wil er graag in de commissie beleidsmatig en ook ruimtelijk op terugkomen, mede op basis van de aanvraag die Breda zeker zal doen, waar GS in april zeker een besluit over zullen nemen. Dit amendement lijkt mij ook gelet op de inspraakmogelijkheden die hierdoor veranderen ontijdig. Ik zou graag later met u de argumenten willen doornemen en de gelegenheid en de tijd hebben we daarvoor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat GS daarover in april een besluit nemen. Welk besluit GS ook nemen, het moet natuurlijk passen binnen de verordening. Ik hoor als datum 1 juli en dat is heel snel. De gemeente had het eerder kunnen doen, maar de situatie is nu wel dat als op 1 juli dat plan niet is vastgesteld, de gemeente een financieel probleem heeft. Wat voor besluit kan er dan in april worden genomen? Dat is me niet duidelijk.

De heer *Heijmans* (SP): Het is prima dat het in de commissie komt, maar als dat ter kennisneming is en de Staten niets meer kunnen doen, dan.....

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Daarom moeten we weten wat GS kunnen besluiten.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Dat ter kennis nemen bepalen de Staten in de commissie zelf. Wij bieden de stukken aan, maar ik vermoed nu al dat dit soort stukken nooit ter kennisneming

zal voorliggen maar dat er altijd een debat over zal plaatsvinden. Ik vind dat prima; ik wil het graag doen, want het betekent dat we met elkaar duidelijkheid kunnen verschaffen aan onze burgers maar ook in deze Statenzaal.

1 juli is die fatale datum ingevolge de Wet op de ruimtelijke ordening, maar kan door de gemeente worden gepareerd met een voorbereidingsbesluit. Dan komt men dus niet in de problemen van financiële aard zoals mevrouw *Geeraedts* suggereert.

In april bespreken wij in GS de aanvraag die ongetwijfeld door de gemeente zal worden gedaan. Wij zitten nu in de fase van het voorontwerp van een bestemmingsplan. Daarop hebben we gereageerd. Dat standpunt hebben wij steeds gehuldigd en dat is de reden waarom ik het amendement niet over wil nemen. De volgende stap zal zijn het ontwerpbestemmingsplan waarmee de gemeente naar ons toe zal komen met die vraag. Ik vermoed dat dit al redelijk snel het geval zal zijn het tempo van Breda kennende. Een compliment daarvoor overigens. Het betekent ook dat wij in GS daarover weer een besluit moeten nemen ten finale. Dat zal een besluit zijn indachtig de discussie die we met elkaar hebben. Ik zeg graag toe de discussie daarover in de commissie te voeren, maar niet eerder dan wanneer GS een besluit hebben genomen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is geen antwoord op mijn vraag. De gedeputeerde praat er nu wat omheen. De vraag is wat GS dan in april kunnen besluiten. Dat is niet duidelijk.

De heer *De Boer* (GS;VVD): GS zouden kunnen besluiten om een kaartaanpassing naar de Staten te sturen en die te behandelen in het najaar van 2013 als er weer een nieuwe ronde met kaartaanpassingen is.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat zou op termijn moeten gebeuren, want ik neem aan dat in april de juridische procedure nog niet is afgerond.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Dat is correct. Ik weet niet hoe snel de verschillende rechtbanken en de

Raad van State hierover een besluit zullen nemen. Dan zullen we ernaar kijken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Snel.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Dat weet ik niet.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Om het dan maar helemaal duidelijk te maken: Kan het college op basis van een collegebesluit in april over kaartaanpassingen in de Verordening ruimte afzien van een zienswijze op het bestemmingsplan van Breda, of is het daarvoor nodig dat we de Verordening ruimte ook daadwerkelijk hebben aangepast en vastgesteld na inspraak?

De heer *De Boer* (GS;VVD): Het laatste is het geval.

Voorzitter. Ik ben aangekomen bij amendement A8, verwijdering stedelijk zoekgebied bedrijven-terrein vliegveld Seppe. Men zal begrijpen dat op grond van de door mij gegeven overwegingen het college dit amendement ontraadt.

Hetzelfde geldt voor het amendement A9 over het verwijderen van bouwblokken boskavels Klokkenberg.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Het zal zijn opgevallen dat wij als VVD op een heel formele manier dit voorstel hier hebben behandeld. Dat is niet zonder reden. Wij willen heel bewust niet op de stoel van de gemeente gaan zitten. We hebben hier een dertigtal voorstellen liggen. Het kan ook niet zo zijn dat wij op de voorstellen waarvoor wel concrete plannen zijn, uitvoerig en diep ingaan en dat plannen die nog wat vaag zijn en misschien pas over tien jaar gerealiseerd worden, niet die aandacht zouden krijgen. Het is misschien een goed idee om het er eens over te hebben hoe we deze aanpassingen in de toekomst behandelen en welke informatie wordt gevraagd. Het zal nooit op het detailniveau moeten zijn zoals dat in de gemeenteraden gebeurt. De geluiden over Seppe, Breda en TOM hebben ons zeker wel bereikt en we hebben er naar gekeken en er aandacht aan gegeven, maar we moeten de mensen echt verwijzen naar de plaatselijke democratie. Daar

zullen zij hun gelijk moeten halen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! De heer De Boer probeerde duidelijk te zijn, maar dat lukte niet helemaal volgens mij. Ik kan mij heel veel voorstellen bij wat de gedeputeerde zei, namelijk dat we een besluit dat bij de rechter ligt, niet moeten verstoren. Ik zoek en blijkbaar anderen met mij naar een manier om Breda wel tegemoet te komen. Ik ben voor nu even gerustgesteld door de mogelijkheid van dat voorbereidingsbesluit maar dat betekent niet dat we niet op heel korte termijn het er hier over moeten hebben. Ik stel dan ook voor dat we het in de eerstkomende commissievergadering echt doorspreken.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Mevrouw Slegers geeft aan dat ze heel goed begrijpt dat wij niet moeten interveniëren in gerechtelijke procedures, maar ik vraag mij af of wij daarin wel interveniëren dan wel dat we gewoon onze eigen ruimtelijke afwegingen maken. En staat die procedure die tussen de TOM en Breda speelt, los van besluiten en afwegingen die wij vandaag moeten doen?

Mevrouw *Slegers* (SP): Dat vraag ik mij ook af en daar wil ik het in de commissie over hebben, want het is blijkbaar nog steeds niet duidelijk. Ik noemde niet voor niets in mijn eerste termijn de TOM en de rol daarvan. We mogen en moeten onze eigen besluiten nemen maar tegelijk weten we dat er wel voor 50% geld van de provincie in de TOM zit. Het gaat nu met de TOM een kant op die blijkbaar heel veel mensen niet op willen. Maar we krijgen het blijkbaar vandaag formeel en juridisch niet geregeld. Dat is de worsteling die ik ook al in eerste termijn heb aangegeven. Daarom vind ik dit een heel lastige zo niet onmogelijke discussie maar inhoudelijk zijn we het wel heel erg met elkaar eens. Het gaat erom hoe we het zo snel mogelijk regelen zodat in ieder geval Breda en Prinsenbeek tegemoet wordt gekomen en wij onze eigen rol kunnen pakken.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Wat mevrouw Slegers zegt over ons belang in de TOM

stoort onze fractie zeer. Wij hebben heel bewust dat volledig buiten de discussie gehouden want dat staat los van de ruimtelijke afweging die wij vandaag moeten maken. Hoe het ook gaat met de TOM en hoeveel last de provincie ervan zal kunnen ondervinden, wij moeten nu kijken naar de ruimtelijke afweging bij Prinsenbeek en niet naar het belang van de TOM.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik sluit mij daarbij volledig aan. Ik heb ook al in mijn verhaal gezegd dat dit geen financiële afweging is.

Nu zegt mevrouw *Slegers* wel dat ze het niet weet en het naar de commissie wil verschuiven maar ze zou natuurlijk ook het amendement van GroenLinks kunnen steunen. Zij weet toch ook dat deze zaak al sinds 2010 speelt. Het is niet iets van gisteren.

Mevrouw *Slegers* (SP): Dat klopt maar ik zei al aan het begin van mijn betoog dat wij in feite in een onmogelijke positie worden gebracht doordat we inhoudelijk heel erg graag mee willen praten maar formeel en nu ineens ook juridisch dat niet kunnen. Dat zou oneigenlijk zijn en dat snap ik ook maar tegelijkertijd willen wij allemaal in dit geval Breda tegemoet komen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Maar hoe wilt u het dan oplossen? Zo meteen worden deze kaartaanpassingen aangenomen en aanpassing zit er dan niet in want het amendement zal wel niet worden aangenomen. De volgende ronde is pas volgend jaar. Dus de gemeente Breda heeft te maken met een standstill en heeft een probleem.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik begrijp, maar misschien kan de gedeputeerde er straks iets over zeggen, dat de volgende ronde niet pas volgend jaar hoeft te zijn. Ik zou er sterk voor willen pleiten het zo snel mogelijk te regelen. Vandaar dat ik voorstel het in de eerstkomende commissievergadering te bespreken.

De *voorzitter*: Het voorstel is duidelijk.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik wil er ook

even op reageren, want net heeft de gedeputeerde juist uitgelegd wat dan de procedure zal zijn. Het is haar misschien ontgaan maar wij hebben het expliciet nog een keer gevraagd. Hij heeft uitgelegd dat het kan. Duidelijk is dat wij allemaal begrijpen dat we iets voor Breda moeten doen, maar ik wil toch even opmerken dat ik het heel onfatsoenlijk zou vinden als we nu over een stuk grond, waar nu een procedure over loopt, ongeacht welke de partijen zijn, een beslissing nemen. Ik vind dat dit niet kan. Dat kunnen we als Staten niet maken. Aan de andere kant begrijpen we ook het probleem van Breda. De gedeputeerde heeft al toegezegd dat hij er zo snel mogelijk op terug zal komen, zelfs al in april, om te kijken, ook vanuit datzelfde gevoel, hoe wij het zo kunnen sturen dat we toch Breda tegemoet kunnen komen en ons fatsoen bewaren in deze procedure.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Dat heb ik ook gehoord maar de gedeputeerde zei ook het mee te nemen naar de volgende ronde omdat er nog zienswijzen gegeven moeten kunnen worden. Dat is ook het antwoord dat hij in de commissie heeft gegeven.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het zou wel eens kunnen zijn dat het dan een apart besluit gaat worden en dat de normale procedure wordt gevolgd maar we niet hoeven te wachten tot de volgende keer. Dat heeft hij ook gezegd.

De *voorzitter*: Dat heb ik de gedeputeerde ook horen zeggen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik wil daar even op aansluiten. Het kan blijkbaar ook een zelfstandig besluit worden, maar ik wil graag van de gedeputeerde horen wat er zal gebeuren als we nu wel besluiten. Mevrouw *Geeraedts* zegt dat het onfatsoenlijk zal zijn en daar kan ik mij iets bij voorstellen, maar tegelijk heeft mevrouw *Brunklaus* ook gelijk als ze zegt dat we een eigenstandige verantwoordelijkheid hebben die we ook moeten pakken. Ik hoor graag van de gedeputeerde wat de consequenties zijn van het ene en van het andere standpunt.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Je zal maar inwoner zijn van Breda of Prinsenbeek en de hele dag omhoog moeten kijken of er geen door een lelijke windturbine fijngehakte ooievaar in je nek valt of dat je tegen een overbodige leegstaande kas aan loopt. Als dat gebeurt, kun je gelukkig nog tot rust komen in een mooi zorgappartement in de Klokkenberg. Het zijn allemaal effecten van het ruimtelijk beleid dat als we niet oppassen werkelijkheid wordt. Ik heb daarnet een discussie met de gedeputeerde gehad en ik ben er nog steeds niet van overtuigd, waarom het zo godsonmogelijk is dat kleine stukje grens van het zoekgebied in te tekenen om de bebouwde kom van Breda heen zodat niemand er last van heeft en niemand bang hoeft te zijn dat de WOZ van zijn huis daalt. Het is zoals uit de gerechtelijke uitspraken blijkt die ik heb aangehaald en uit de uitspraken van makelaars wel degelijk een risico. Bij de huidige woningmarkt vind ik het onfatsoenlijk om als provinciale overheid burgers van Breda hiermee op te zadelen. Daarom doe ik nogmaals een klemmend beroep nog eens goed te kijken naar het door ons ingediende amendement.

Een ander belangrijk punt is dat de gedeputeerde nog niet duidelijk is ingegaan op mijn vraag over de inconsequente houding van GS ten opzichte van de gemeentelijke autonomie. Waarom wel gewicht toekennen aan de besluitvorming in de raad van de gemeente Bergeijk, zoals expliciet in de stukken aangegeven, maar niet aan die van Moerdijk en de voltallige raad van Breda? Waarom wordt er wel een stukje polder bij Moerdijk in het zoekgebied erbij gepakt en kan het wel als perceelgrens worden vastgesteld maar een stukje eruit verwijderen kan niet? Het staat allemaal haaks op elkaar en het blijft vreemd dat het op deze manier moet. De gedeputeerde reageert dan met te zeggen dat we er in de toekomst nog wel over gaan discussiëren, maar daarmee wordt het probleem wel voor ons uitgeschoven, want we moeten vandaag een besluit nemen over het voorstel. De steun van onze fractie voor het hele voorstel hangt toch wel sterk af van wat er met ons amendement zoekgebied voor windenergie gebeurt.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik kan heel kort zijn. Om iedereen weer te laten landen in deze provincie: het gaat vandaag niet alleen over Breda of over de Klokkenberg en over Seppe maar over de hele provincie. Dat betekent ook dat wij altijd in de gaten moeten houden hoe de procedure van de Verordening ruimte is. Als een gemeente iets wil, vraagt zij dat aan. Wij als commissie geven het vrij. De Staten geven het vrij. Daar komt een zienswijze op en wij als Staten geven daar een eindoordeel over. Zo is het tot op heden en zo zal het nog wel een tijdje blijven. In eerste termijn is al gesuggereerd dat wij als Staten met een voorstel zouden moeten komen om de verhoudingen nog eens tegen het licht te houden. Hierover mag geen misverstand bestaan: wij zullen nooit treden in een lokaal bestemmingsplan want dat is aan de gemeente, maar wel de kaders er omheen stellen. Tot dat daar omheen behoort ook de informatie.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! In mijn berg aantekeningen heb ik niet de goede bladen voor me en daarom zal ik proberen het uit mijn hoofd te doen.

Wij begrijpen dat de gedeputeerde vandaag niet kan toezeggen dat er in de toekomst bepaalde ontwikkelingen niet zullen plaatsvinden. Tegelijkertijd maakt dit dat wij niet goed weten waar wij vandaag door bepaalde besluiten allemaal de deur voor openzetten. Dit speelt bijvoorbeeld ten aanzien van de Klokkenberg. Wij zullen daarbij terugkomen op de manier waarop wordt omgegaan met het integratiegebied stad en land. We hebben nu het gevoel dat het gebied groot moet zijn om die integratie van rode en groene ontwikkelingen mogelijk te maken maar dat we daarmee tegelijkertijd de deur op een kier zetten voor extra rode ontwikkelingen in de toekomst waarvan we niet weten wat daarmee precies zal gebeuren. Voor de Klokkenberg laten we het daar vandaag bij want het is meer een principiële discussie dan een discussie specifiek ten aanzien van de Klokkenberg.

Bij Seppe zullen wij het Luchthavenbesluit zeer nauwlettend volgen en kijken of daar geen voor de omgeving ongewenste ontwikkelingen plaats-

vinden.

Ik kom nu bij de glastuinbouw Prinsenbeek. Naar onze mening moeten wij de procedure die speelt tussen de TOM en Breda vandaag buiten beschouwing laten. Het gaat hier niet om het belang dat de provincie in de TOM heeft maar om een ruimtelijke afweging. Wij begrijpen dat GS in april een besluit zullen nemen over een eventuele kaartaanpassing in de Verordening ruimte voor de situatie in Prinsenbeek, dat dit besluit eerst in de commissie wordt besproken, daarna ter inzage wordt gelegd en daarna definitief wordt vastgesteld. Pas op dat moment zal de provincie geen zienswijze meer indienen en geen reactieve aanwijzing maken. Wij vinden echter dat het te lang duurt als wij de weken en de termijnen die daarvoor staan bij elkaar optellen. Wij zullen instemmen met het betreffende amendement. Als er iets nieuws beslist wordt in het kader van de Verordening ruimte kunnen mensen die voorheen geen zienswijze hebben ingediend alsnog bezwaar aantekenen. Wij vinden dat er voor belanghebbenden voldoende ruimte is om hiervan alsnog iets te vinden, ook al nemen wij vandaag een nieuw element op in de Verordening ruimte.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde voor alle discussies die wij hebben gevoerd over de glastuinbouw Breda. Dat geldt ook voor de reactie van GS. Er wordt hier een halve concessie gedaan. Dat is prima. De gedeputeerde zegt dat bekeken wordt of het besluit naar voren gehaald kan worden, maar dat hij daarvoor een en ander eerst goed wil kunnen wegen. Wij kunnen echter niet overzien of de gemeente Breda hiermee geholpen is. Wij zijn heel benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde in tweede termijn. Afhankelijk van die reactie bekijken wij of wij ons amendement willen aanhouden. Het gaat over een zeer ingewikkelde en langdurige kwestie.

Wij kunnen ons vinden in de opmerkingen van de heer Wagemakers over het vliegveld Seppe. Hij heeft precies aangegeven waar het hier om gaat. Er is te weinig gesproken over de inhoud. Die is in een andere commissie besproken. Wij hebben een en ander niet goed kunnen afwegen. Het feit dat er

bij Eindhoven een industrieterrein beschikbaar is dat ook kan worden ingezet voor deze luchtvaart is voor ons een overweging om niet akkoord te gaan met dit deel van het voorstel.

Er is niet veel reactie van het college gekomen over de opmerkingen over de Klokkenberg. Ik heb in eerste termijn gevraagd wat GS ervan zouden vinden om dit een groot erfgoedcomplex te maken. Op die vraag heb ik geen reactie gekregen van de gedeputeerde. Misschien zouden wij op die manier tegemoet kunnen komen aan de ondernemer die hier goed werk wil gaan verrichten.

De VVD verwijst steeds naar de plaatselijke democratie: de gemeenten besluiten en vullen de bestemmingsplannen zo. Dat is natuurlijk waar, maar ik wijs erop dat bij Breda precies het omgekeerde het geval is. Dat maakt het zo ingewikkeld en dat heeft de VVD inmiddels ook wel begrepen. Wij moeten echter niet met verschillende maten meten.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Ik begrijp de opmerking van mevrouw Brunklaus niet dat het in Breda net andersom is.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik wil dat wel uitleggen. De heer Verhees zei net in zijn tweede termijn dat zijn fractie verwijst naar de plaatselijke democratie. Ik verwijs bijvoorbeeld naar Bergeijk. Ook als wij het woonbos zoekgebied maken, zal de gemeenteraad uiteindelijk beslissen of zij daar wel of geen nieuwe villa's wil toestaan. In Breda is het precies andersom. De gemeente Breda heeft al een aantal keren het verzoek ingediend om het zoekgebied te verkleinen. Natuurlijk speelt daar de problematiek van de TOM. Wij willen die hier niet mee vermengen maar hij speelt wel. Het is een lastige en misschien zelfs ethische kwestie wat in dit geval leidend is. De gemeente Breda heeft besloten dat zij daar iets anders wil. De voltallige gemeenteraad staat daarachter, maar daaraan geeft de provincie geen gehoor. Ik kan dat niet rijmen met democratische principes.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Ik was even in verwarring met de Klokkenberg. Ik moet mevrouw Brunklaus gelijk geven. Iedereen kan meedenken

met die overwegingen van Breda, maar wij moeten geen obstructie plegen in een lopend proces. Uiteindelijk is er een verhouding vastgesteld, waarin een bepaald gebied wordt aangewezen voor glastuinbouw. Ik weet niet hoe het hier specifiek zit, maar in vergelijkbare zaken rust een bepaalde bestemming op een perceel. Ondernemers maken daar gebruik van en dienen een principeverzoek in bij B en W. Ik weet niet precies hoe het hier gelopen is, maar dat soort zaken heeft natuurlijk gespeeld. Het is dan heel gek als wij nu al die zaak onomkeerbaar maken.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik begrijp wat de heer Verhees zegt. Omdat wij als provincie kunnen beslissen om die bestemming erop te houden, kan dat dus gebeuren. Ik vind dat een heel ingewikkelde kwestie. Ik vind bovendien dat zaken heel erg door elkaar lopen. Ik denk dat er een andere beslissing zou moeten worden genomen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Mevrouw Brunklaus stipt precies het punt aan dat ik zojuist naar voren heb gebracht, namelijk de inconsequentie van GS als het de gemeentelijke autonomie betreft. Waarom wordt bij Bergeijk wel de gemeentelijke autonomie gegarandeerd en bij Breda niet? Er wordt net gesteld dat er bij Breda sprake zou zijn van obstructie in de rechtsgang. Ik heb het voorbeeld gegeven van Moerdijk die ook heeft verzocht om een aanpassing. Daar speelt obstructie in de rechtsgang helemaal niet. Daarmee blijft de inconsequentie van GS nog altijd overeind. Ik merk dit op ter ondersteuning van het betoog van mevrouw Brunklaus.

De *voorzitter*: Volgens mij wordt nu echt herhaald wat al drie keer gezegd is.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Wij hebben er nu allemaal ons zegje over gedaan. Het is superingewikkeld. Als GS ons heel duidelijk een tijdspad kunnen geven wanneer er wel over besloten kan worden, kunnen wij overwegen het amendement aan te houden, maar wij willen wel duidelijkheid.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voorzitter! Ik wil nog iets zeggen over Seppe. Ik heb ontzettend goed geluisterd naar de antwoorden van gedeputeerde De Boer over wat voor industrie daar moet komen. Wij zijn helemaal niet tegen luchtvaartgerelateerde industrie op dat vliegveld. Dat bevestigde gedeputeerde De Boer ook steeds, maar op een gegeven moment zei hij dat hij niet kan garanderen dat een dergelijke industrie er komt en dat het ook iets anders kan zijn. Ik wil dan toch duidelijk horen wat de mogelijkheden zijn om dat tegen te houden. Wij zijn voor luchtvaart-industrie maar als daar via een omweg gewone industrie komt, vinden wij dat verschrikkelijk.

Ik vind de voorstelling van de PVV dat door draaiende windmolens er ineens ooevaars neervallen belachelijk. Ik kan wel meegaan met de opmerking dat je geen windmolens moet plaatsen in bewoond gebied. Dat vind ik erg belangrijk. Het moet duidelijk zijn dat dit niet kan.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Er moeten wat ons betreft ook geen windmolens komen in de buurt van natuur en vogeltrekgebieden, vul ik dan de heer Mondriaan maar even aan!

Wij zien andere lagenbenaderingen dan die de provincie aanhoudt. Wij houden in dezen vast aan onze argumenten.

Wij vinden het heel jammer dat een stuk mooi cultuurhistorisch landgoed bij de Klokenberg verloren dreigt te gaan als de plannen voor de bouw van appartementen doorgaan. In de plannen van de gemeente wordt heel veel ruimte gegeven aan appartementen. Wij vinden dat hier het onderste uit de kan wordt gevraagd. Ik vind de suggestie van GroenLinks om te kijken of er een tegemoetkoming kan plaatsvinden in het kader van het cultuurhistorisch perspectief heel goed. Wij moeten daar nog eens over nadenken.

Wij delen de zorgen van de fractie van 50PLUS over vliegveld Seppe. Wij willen daar sowieso geen bebouwing ook vanwege het waterwingebied. De gedeputeerde doet nu alsof ik alleen bedoelde dat het water op de oppervlakte blijft staan, maar het loopt natuurlijk ook in de bodem. Dat begrijpt hij volgens mij heel goed. Het blijft een waterwingebied. Wat ons betreft kan daar geen

stedelijke ontwikkeling plaatsvinden. Wij maken ons terdege zorgen over het cyclische effect. Als er een industrieterrein is, kan er niet meer gevlogen worden en dus moet dat besluit ook worden uitgebreid. Die discussie zal over een maand of wat in deze Staten gevoerd worden. Ik hoop dat iedereen zich deze bespreking dan nog goed herinnert, want voor ons kan er geen sprake zijn van uitbreiding van de vliegbewegingen.

Er zitten hier mensen die hun uiterste best hebben gedaan om de politiek zo ver te krijgen dat zij niet akkoord gaat met een uitbreiding van het woonbos. Zij hebben ruim 1300 handtekeningen verzameld. Ik begrijp ook wel dat wij deze zaak hier niet opnieuw kunnen beoordelen en dat het de gemeente is die de aanvraag doet om dit bos uit te breiden. Het komt echter in de tweede ronde bij ons terug en dan kunnen wij op een ander niveau gaan beoordelen of wij er bezwaar tegen hebben. Dat is een fijn gevoel, ook al gaat het nu waarschijnlijk wel door.

De voorzitter: De heer Kap van de OSN ziet af van woordvoering in deze tweede termijn.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Mevrouw Slegers vroeg naar de consequenties als... Ik denk dat de sprekers na mevrouw Slegers het antwoord al voor een deel hebben gegeven. Mevrouw Geeraedts is heel duidelijk geweest over de rechtsgang. De heer Verhees heeft ook nog een duit in het zakje gedaan. Dat is voor het college een heel belangrijk aspect.

Er zijn ruimtelijke afwegingen en er zijn beleidsmatige afwegingen, dat zeg ik ook tegen de heer Van Hattem. De ruimtelijke afwegingen van een gemeente komen bij ons, maar de beleidsmatige afwegingen niet want die behoren bij de autonomie van de gemeente. De heer Van Hattem veegt die twee gemakshalve bij elkaar en mengt die in het proces dat hier voorligt. Dat is niet de bedoeling van het college. Het college wil zuiverheid betrachten. Dat geldt ook bij de glastuinbouw. Wij hebben daarover in het verleden een beleid afgesproken. Wij hebben in het najaar van 2012 gekeken wat wij met dat het beleid inzake glastuinbouw wilden doen. Het

college heeft een aantal voorzetten gegeven. Daarop is een reactie gekomen van de Staten. Wij hebben met elkaar afgesproken dat wij daarover nog verder zullen discussiëren. Dit beleidsmatige deel hoort bij de provincie. Over de ruimtelijke afwegingen hebben wij ook met u gesproken. Er moet zuiverheid blijven bestaan in de inderdependentie tussen twee overheden. Wij zullen duidelijk aangeven hoe dat proces moet lopen. Mevrouw Geeraedts heeft daarover ook een aantal dingen gezegd.

De heer Van Hattem weet ongetwijfeld dat de gemeenteraad van Moerdijk onlangs nog een aantal besluiten heeft genomen over windenergie en de opbouw daarvan. Ook daarin heeft de gemeente zijn eigen zelfstandigheid en wat de gemeente heeft gedaan is niet strijdig met de bedoelingen van de provincie.

Ik was mevrouw Brunklaus inderdaad nog een antwoord schuldig op haar vraag of de erfgoedcomplexen een helpende hand kunnen bieden bij de Klokkenberg. Dat is helaas niet mogelijk om de doodeenvoudige reden dat dit plan exploitabel is. Alleen voor plannen die niet exploitabel zijn maar wel een culturele meerwaarde hebben voor de provincie Noord-Brabant hebben wij een lijst gemaakt en een boek opgesteld dat mevrouw Van Haften altijd meedraagt in haar tas. Het kan helaas niet.

Ik zeg voor een tweede keer mevrouw Brunklaus toe dat wij het tijdpad zullen bekijken.

De heer Van der Wel weet net zo goed als ik dat de Klokkenberg een natuurhistorisch element in het landschap is. Het landschap is toentertijd met de bouw van het seminarie ontwikkeld. De lijnen die in het landschap zichtbaar zijn, zijn door mensenhanden gemaakt. Ik heb al gezegd dat er vier keer zoveel meer natuur terugkomt dan nu bij dat ene strookje wordt weggehaald. De mensenhand kan weer nieuwe natuur toevoegen, nieuwe biotopen creëren en als het ware een toekomstbestendig project maken dat een nieuwe duurzame leefcyclus kan doorstaan. Er gaan immers weer nieuwe mensen wonen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Het is nu een cultuurhistorisch onderdeel. Dat geeft de

gedeputeerde ook toe. Het stukje dat ontwikkeld wordt, is een vernatting van een stukje grasland. De lokale milieuverenigingen, de natuurverenigingen en werkgroepen hebben ons een brief gestuurd waarin staat dat zij de boskamers graag willen handhaven. Zij hebben toch een goede kijk op wat voor de natuur en voor de omgeving nodig is?

De heer *De Boer* (GS;VVD): Iedereen maakt een afweging. Wij hebben onze afweging gemaakt, die hebben wij bediscussieerd. Daarover worden in deze zaal ruimtelijke besluiten genomen en hetzelfde gebeurt in de gemeenteraad van Breda.

De heer Van der Wel vond mijn antwoord over het water iets te gemakkelijk. Als de heer Van der Wel spreekt over dat water, spreekt hij ongetwijfeld over de overlap van de 25-jaar zone. Als het bestemmingsplan er komt, is dit een van de criteria waarlangs de afweging gemaakt moet worden om ervoor te zorgen dat het grondwater in niveau en kwaliteit gelijk of nagenoeg gelijk blijft. Dat komt het bestemmingsplan aan de orde. Daar wordt gewogen en niet op dit moment als wij over de kaartaanpassingen praten.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil graag vijf minuten schorsing.

De *voorzitter*: Wij kunnen de schorsing combineren met een korte theepauze. Daarna gaan wij door met de afronding van de vergadering. Ik maak van de vijf minuten die gevraagd zijn een kwartiertje.

De vergadering wordt van 14.40 uur tot 14.55 uur geschorst.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Tijdens de schorsing hebben wij ons amendement omgevormd tot een motie. Wij willen deze motie graag indienen. Ik heb dat virtueel al gedaan. Wij trekken amendement A7 in.

De *voorzitter*: Amendement A7 wordt ingetrokken en maakt derhalve geen onderdeel van beraadslaging meer uit.

Door de leden mw. Brunklaus en Van der Wel

wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 februari 2013, behandelend het Statenvoorstel 88/12 inzake de Verordening ruimte Noord-Brabant, kaartaanpassingen, overwegende dat:

- *door de gemeenteraad van Breda op 10 november 2011 unaniem de beleidslijn glastuinbouwgebied Prinsenseek is aangenomen;*
- *in deze beleidslijn na uitgebreid onderzoek bepaald is dat vanwege omgevingskwaliteiten het glastuinbouwgebied verkleind dient te worden;*
- *B&W van Breda in 2011 Gedeputeerde Staten verzocht hebben de begrenzing van het gebied in de Verordening ruimte aan te passen aan de beleidslijn;*
- *Gedeputeerde Staten eerst wilden wachten op de op handen zijnde herijking van het glastuinbouwbeleid;*
- *op 5 oktober 2012 de evaluatie van de glastuinbouw heeft plaatsgevonden in de provinciale commissie voor Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen;*
- *uit de evaluatie naar voren kwam dat het glastuinbouwareaal in Noord-Brabant tussen 2008 en 2012 slechts met 15ha gegroeid was en op basis daarvan een aantal locaties waarvoor weinig draagvlak was, geschrapt konden worden;*
- *Gedeputeerde Staten in de Memorie van Antwoord 88/12 D van 15 februari 2013 naar aanleiding van de brief van 16 januari 2013 van de gemeente Breda toegezegd hebben de afweging over de kaartaanpassing bij de besluitvorming volgend jaar te willen maken;*
- *de gemeenteraad van Breda het bestemmingsplan buitengebied noord over enkele maanden al wil vaststellen en het plan dan een jaar vertraging zou oplopen,*

spreken uit:

- *de casus Prinsenseek 29 maart 2013 te bespreken in de Statencommissie Ecologie en Ruimte met de intentie om tot een oplossing te komen voor Breda, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M3.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik kan niet anders constateren dan dat de Staten samen met het college volledig bereid zijn om die oplossingen te zoeken die voor Brabant het meest wenselijk

zijn. Mijn betoog wordt heel kernachtig in deze motie samengevat. Het college heeft dan ook geen bezwaar tegen deze motie.

De *voorzitter*: Ik stel voor over te gaan tot de stemmingen. Ik kijk even rond of andere fracties nog behoefte hebben aan overleg en constateer dat dit niet het geval is.

Wij stemmen eerst over de amendementen, daarna over het voorstel en tot slot over de zojuist ingediende motie.

In stemming komt amendement A4.

De heer *Verhees* (VVD): Tegen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, 50PLUS en de PvdD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A5.

De heer *Verhees* (VVD): Tegen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvdD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A6.

De heer *Verhees* (VVD): Tegen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

Voorzitter. De inhoudelijke toetsing vindt pas later plaats. Dan kunnen en moeten wij weer wat zeggen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.

Voorzitter. Dit is een gemeentelijke afweging.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, GroenLinks en de

PvdD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A8.

De heer *Verhees* (VVD): Tegen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de PvdD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A9.

De heer *Verhees* (VVD): Tegen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de PvdD en de OSN voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 88/12 B.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik wil hierover graag hoofdelijke stemming.

De *voorzitter*: Dat kan. De stemming begint met het lid dat hier onder nr. 29 bekend staat.

Voor het Statenvoorstel hebben gestemd de leden: mw. Van Extel-van Katwijk, mw. Klitsie, mw. Wijnands, mw. Keijzers-Verschelling, mw. Roozen, Altundal, Verhees, mw. Slegers, Van Vugt, Van Vught, mw. Aarts-Engberts, Vissers, mw. Arts, Kouthoofd, Wijers, Van der Doelen, Mondriaan, mw. Oomen-Peeters, Heijmans, Van Gruijthuijsen, Koevoets, Leenders, Van Lopik, Kuijken, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, Van Agtmaal, Burger Dirven, S. Smeulders, mw. Spierings, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Geeraedts, mw. Van Iersel, Van der Staak, mw. Knoet-Michels, Ten Harmsen van der Beek, Kap, Brenninkmeijer, Hageman en Wagemakers.

Tegen het Statenvoorstel hebben gestemd de leden: Van der Wel, Van den Berg, Bouwman, mw. Brunklaus, mw. Kardol, Kerkhoff, mw. Frijters-Klijnen, P. Smeulders, Van Hattem en mw. Van der Kammen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat 39 leden voor dit voorstel hebben gestemd en 10 tegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt motie M3.

De heer *Verhees* (VVD): Voor.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van het CDA tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Vragenuurtje

De *voorzitter*: Van het vragenuurtje wordt vandaag geen gebruik gemaakt.

Motie M1 over een niet geagendeerd onderwerp

De *voorzitter*: Er zijn twee moties ingediend. Motie M1 heeft als eerste ondertekenaar de heer Van Vught. Ik nodig hem graag uit, de motie kort toe te lichten.

De heer *Van Vught* (CDA): Voorzitter! Dat zal ik doen. Zoals hier bekend, is er een aantal rijkswegen in Brabant dat problemen oplevert. Het Rijk moeten bezuinigen en dat heeft ook gevolgen voor onze provincie. De A2, de A67 en de A59 zijn buitengewoon belangrijke verkeersassen in onze provincie. Op diverse plaatsen staan op die wegen elke dag lange files. Wij vinden dat die files

als het enigszins mogelijk is moeten worden opgelost. Dat is goed voor de bereikbaarheid en de economie van Brabant maar ook goed voor de leefbaarheid en onze natuur en milieu want stilstaande auto's stoten ook uit en dat heeft geen enkele zin. Daarom willen wij GS met deze motie oproepen maximaal te onderhandelen of te lobbyen in Den Haag – en dat vragen we ook aan de fracties in deze zaal – om te proberen deze knelpunten op te lossen. Daarbij is het acyclisch investeren ook heel belangrijk. Daarmee kan het goedkoper gerealiseerd worden en het is goed voor de werkgelegenheid in de bouw die het toch al zo moeilijk heeft.

Wij noemen de A27 niet in deze motie, hoewel deze evengoed een knelpunt is, maar wij staan op het standpunt dat we ook niet moeten overvragen. We kunnen al die knelpunten wel opnoemen en dan wordt het misschien wel teveel van het goede. We laten het daarom in deze motie bij de drie wegen die ik zonet heb genoemd.

We wachten de stemming over deze motie af. Zij wordt overigens breed ondersteund.

De *voorzitter*: Gezien het feit dat de motie een oproep tot het college bevat, geef ik eerst het woord aan het college.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Deze motie is voor het college een ondersteuning van zijn beleid. We hebben in de gesprekken die we met de minister en de staatssecretaris mochten voeren over de bezuinigingsvoorstellen op het infrastructuurpakket en het spoorpakket aangegeven dat de redenering waarlangs de minister komt tot haar bezuinigingen en het bezuinigen op een aantal bijdragen, goed kunnen volgen en dat het natuurlijk lastig is in het hele pakket voor Nederland een aantal keuzes te maken. Maar wij hebben ook aangegeven dat we een aantal maatregelen niet goed kunnen volgen en wij hebben bij haar er bezwaar tegen gemaakt dat zij die in de bezuinigingen wil meenemen. Een van die punten is de A67, met name tussen Leenderheide en Geldrop, voor Eindhoven de Brainport, in het algemeen voor Brabant een belangrijk knelpunt. Dat was al onderkend en daar

is door de regio al een bijdrage voor ingezet. Wij vonden het volstrekt onbegrijpelijk dat de minister haar relatief bescheiden aandeel voor de A67 wegbezuinigt.

In de motie worden GS opgeroepen dit bij de Tweede Kamer onder de aandacht te brengen. Wij zullen aan die oproep graag gehoor geven.

Dat geldt ook voor de manier waarop de prioritering in dit land wordt gehanteerd voor de verkeersknelpunten, met name de fileknelpunten, en het wegmiddelen, zoals in de motie terecht aangegeven, van een file over een lang traject, zoals tussen Eindhoven en Venlo, ruim 60 km. Dan wordt het reistijdverlies over die twee of drie km file bij Geldrop over het hele traject uitgemiddeld. Dat betekent als je het vergelijkt met kortere trajecten in de Randstad, bijvoorbeeld tussen Delft en Rotterdam, dat onze fileknelpunten altijd een aanmerkelijk lagere score krijgen dan veel kortere trajecten. Dus grote provincies met veel oppervlakte, Gelderland, Brabant en Limburg, hebben veel last van deze methodiek van werken. We hebben er al een aantal keren op aangedrongen het op een andere manier vorm te geven. Wij zijn dan ook erg geschrokken van de aankondiging van de minister dat zij dit jaar opnieuw haar prioriteringen zal doorrekenen maar dat ze het wel weer op de ouderwetse manier zal gaan doen. Het is dus uw zaak de Tweede Kamer snel bij de minister erop te laten aandringen dat ze het niet zo eenzijdig op de ouderwetse manier moet doen maar op een bredere manier moet afwegen.

Er zijn natuurlijk meer trajecten in Noord-Brabant waar de schoen wringt. Denk aan de A59 en de A58 in West-Brabant, denk aan de A27. PS mogen ervan uitgaan dat wij als college wel degelijk deze knelpunten, Paalgraven en andere, steeds mee zullen nemen. De heer Van Vught zei terecht dat je wel keuzes moet maken. Als je bij de Tweede Kamer wilt bereiken dat er een motie wordt ingediend dan moet je wel een keuze maken. Wij zien de motie van de Staten dan ook als een brede ondersteuning van ons beleid en hebben geen bezwaar tegen deze motie.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat geen der leden het

woord verlangt en breng de motie in stemming.

In stemming komt motie M1.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Voor.

De heer *Van Vught* (CDA): Voor.

Mevrouw *Arts* (SP): Voor.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voor.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Voor.

Voorzitter. Wij hebben de motie niet mede ingediend omdat wij de A67, de A2 en de A58 allemaal prioriteiten vinden. Het is van belang die ook onverminderd uit te voeren. Wij missen echter het no-regret-pakket voor de A67, een pakket aan verkeersveiligheidsmaatregelen. Dat wordt ook geschrapt. Het is een pakket van €20 mln. Blijkbaar heeft het niet bij Gedeputeerde Staten prioriteit om ook daarvoor te lobbyen. Wij zouden er wel prioriteit aan willen geven. Wij steunen de motie maar wij vinden het jammer dat dit er niet in is opgenomen.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

Voorzitter. Ons gaat het met name om de A67 omdat we bang zijn dat daar een sluiproute gaat ontstaan vanuit Someren en Helmond. De andere twee punten zijn voor ons minder belangrijk.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Voor.

Voorzitter. Wij vinden het niet zo'n heel belangrijke motie en wij vinden dat nu wel het lobbywerk en het debat in de Tweede Kamer moeten plaatsvinden. De rol van de Staten is nu wat minder belangrijk want er moet afweging plaatsvinden tussen de regio's en in de regio's. Dat gebeurt hier allemaal niet. Er is geen wisselgeld en geen debat over wat er allemaal van belang is. Vandaar dat we wel voor deze onderdelen zijn, met dezelfde kanttekening als D66, maar het niet nodig hadden geacht.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat het aanwezige lid van de Partij voor de Dieren tegen deze motie heeft gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Motie M2 over een niet geagendeerd onderwerp

De *voorzitter*: De tweede motie over een niet geagendeerd onderwerp heeft als eerste indiener de heer Stijn Smeulders van de PvdA die ik graag het woord geef.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Voorzitter! Deze motie gaat over het Belgische wegenvignet en wij dienen haar in omdat het gaat om een eenzijdige maatregel van de kant van de Belgische gewesten, inhoudende dat mogelijkerwijs vanaf 2016 een wegenvignet nodig is om op de Belgische wegen te kunnen rijden. Het gaat dan om alle wegen en alle voertuigen. Wij vinden dit een belemmering voor de inwoners van onze grensregio's. We hebben een lange grens met België, dus het gaat veel Brabanders aan. Daarnaast is het ook niet bepaald bevorderlijk voor de Brabantse economie als Brabantse bedrijven en burgers moeten gaan betalen voor het gebruik van de wegen in België, terwijl de Belgen in Nederland niet hoeven te betalen. Laten we duidelijk zijn, Nederland heeft op het ogenblik geen plannen om een kilometerheffing te gaan invoeren. Die zijn van de baan. We praten dus niet bepaald over een level-playing field. Het is ook niet echt onderdeel van de Europese gedachte waarmee het juist de bedoeling is belemmeringen tussen landen weg te nemen in plaats van toe te voegen.

Mevrouw *Arts* (SP): Voorzitter! Zoals u ziet heeft de SP de motie niet mede ondertekend. De reden ervoor werd al duidelijk in de eerste zin van de heer Smeulders toen hij zei dat het gaat om een eenzijdige maatregel. Is hij niet met ons van

mening dat de Belgische staat gerechtigd is een dergelijke maatregel in te voeren?

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Ik kan u geruststellen. Ik heb niet de intentie te gaan bedenken wat de Belgen wel en niet mogen doen. Maar wij mogen er wel wat van vinden als provincie Brabant en als Nederland. Dat is nu net de bedoeling van deze motie. Natuurlijk mogen de Belgen doen wat ze willen en mogen wij ervan vinden wat wij willen. Zo zit dat in elkaar.

Mevrouw *Arts* (SP): Voorzitter! Mijn conclusie is dat het moeilijk een eenzijdige maatregel kan worden genoemd.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Daar wil ik toch even op reageren. Ik kan dat wel want de Belgen hadden er ook voor kunnen kiezen met Nederland en Duitsland in overleg te gaan over de vraag hoe zo'n maatregel in te passen in de grensregio's en welke maatregelen er genomen kunnen worden om juist de inwoners van grensregio's niet zo zwaar te treffen.

Wij vragen dus aan GS om samen met Limburg en Zeeland, die ook beide actie ondernemen tegen deze maatregel, in gesprek te gaan met de Vlaamse en ook de Waalse gewestelijke regering en aan de Tweede Kamer en de minister duidelijk te maken dat Brabant in ieder geval niet gecharmeerd is van deze maatregel.

De *voorzitter*: Gezien het feit dat in de motie een verzoek aan GS wordt gedaan, lijkt het mij juist eerst aan GS te vragen te reageren.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De tekst van de motie is helder. Het is ook duidelijk wat de oproep beoogt. Het lijkt mij goed dat het college samenwerking zoekt met Limburg en Zeeland om te proberen een eensluidende argumentatie naar voren te brengen waarom het bezwaarlijk is dat vignet in te voeren. De hoofdlijn daarvan zal wel zijn dat in het kader van de Beneluxgedachte, waar de Beneluxlanden al jarenlang samenwerken om alle belemmeringen in het verkeer tussen de Beneluxlanden op te heffen,

de invoering van dit wegenvignet minder gelukkig gekozen is en er allerlei voor- en nadelen aan zitten. Ik denk dat degenen die op zondagmiddag naar België gaan om daar wat te eten of te drinken dat misschien nog wel eens zullen heroverwegen en het aan de Nederlandse kant zullen zoeken. Zo kan alles zijn voor en zijn nadelen hebben, maar in het kader van het vrije verkeer van goederen, diensten en personen is het goed samen met Limburg en Zeeland de argumentatie te geven. Deze motie kan het college daarbij ondersteunen en daarom hebben wij haar geen bezwaar.

De voorzitter: Ik dank de gedeputeerde die, geloof ik, een verband legde met het stuk over de vrijetijdseconomie, maar dit in hoge mate terzijde.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voorzitter! Ik ben natuurlijk helemaal voor deze motie want ik heb een zoon wonen in Zeeuws-Vlaanderen en ik heb er dus direct mee te maken. Ik vind dat we ook bij de EU moeten protesteren omdat het voor de verkeersveiligheid een ramp aan het worden is. Ik heb al een groene sticker voor Duitsland, straks een voor Oostenrijk, een voor Zwitserland en nog weer drie andere. Ik houd op de voorruit maar een heel klein stukje over om doorheen te kijken en dan moet ik nog door heel Europa rijden! Hoeveel vierkante centimeter houden we nog over van onze voorruit als we door Europa rijden?

De voorzitter: Ik dank de heer Mondriaan voor zijn originele en buitengewoon praktisch ingestoken bijdrage.

In stemming komt motie M2.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Voor.

De heer *Van Vught* (CDA): Voor.

Mevrouw *Arts* (SP): Voor.

Voorzitter. Actie voeren tegen dit vignet gaat ons iets te ver. Samenwerken met andere provincies om het probleem dat de invoering van dit wegenvignet voor het grensverkeer betekent, vinden wij een goede zaak.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voor.
Voorzitter. Ook ik had al mijn stickers willen opnoemen, maar dat heeft de heer Mondriaan al gedaan.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

Voorzitter. Wij hadden deze motie graag mede ingediend, maar wij waren daar iets te laat voor. Hulde aan de Partij van de Arbeid.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De voorzitter: Ik stel vast dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

Sluiting

De voorzitter: Dames en heren. Daarmee komen we aan het einde van deze vergadering. Ik dank u voor uw inbreng en inzet voor onze provincie. De eerstvolgende plenaire vergadering van PS zal zijn op vrijdag 22 maart aanstaande. Ik nodig u uit voor een nazit met een drankje op het Statenveld. Ik wens u allen een mooi weekend toe en sluit nu deze vergadering.

De voorzitter sluit te 15.21 uur de vergadering.

Besluit 29/13

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 3 mei 2013, nr. 3402680,
- gelet op artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 22 februari 2013 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 17 mei 2013

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. C.J.M. Dortmans